
V
B
U
D
BIBLIOTHECA
UNIV. IAGELL.
CRACOVIENSIS

V
B
J
C
54378
II

NICOLAI CLENARDI
MEDITATIONES GRÆCANICÆ
IN
ARTEM GRAMMATICAM.

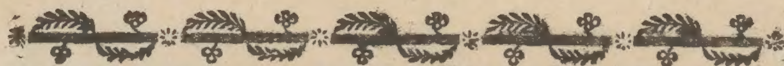
EDITIO NOVA.

C R A C O V I Æ.

Typis Principis Regni Scholæ Universitatis Cracoviensis.
M. DCCLXXXX.

HUMANISSIMO

SIMULQUE DOCTISSIMO VIRO,
Jacobo Cantæ, Reverendissimi D. Cardinalis Campegii summo Cubiculario,
NICOLAUS CLENARDUS
S. P. D.

Sæpenumerò mihi venit in mentem, ejusmodi libellum conscribere, qui Græcæ liguæ studiosis, post primum Grammaticæ gustum, instar præceptoris esset, si quando vivæ vocis penuria laborarent. Atque id consilii, non defuerunt, qui probarent: Nihil tamen æquè confirmavit, ut tuum, doctissime Canta, judicium. Cum enim nuper Bruxellæ de literis ageremus, operæ pretium futurum credebas, si rudimentariis istis Tyronibus scriptor quispiam Græcus ita legendus proponeretur, ut singuli versus verborum thematis insignirentur, in illis enim rimandis miserè plerosque angi, quibus hac ratione scrupuli omnes eximi possent. Ibi me illicò minus jam propositi pœnitere cœpit, sed quasi oraculi autoritate permotus, inchoatum alioqui opus absolvere statui, eodem ferme filo, quod tua prudentia demonstrasti. Mitto itaque istuc Meditationes Græcanicas, easque sub nominis tui auspiciis editas, ut quisquis inde fructus ad studiosam juventutem manaverit, eum totum propensissimæ tuæ volun-

tati acceptum ferat, Deumqne precetur, ut quod præterea de juvandis bonarum artium studiis animo concepi, felicem sortiatur exitum. Mihi certè, pro effusissimo isto in literatos homines amore, augurari libet, & ominari licet, orbem aliquando sibi gratulaturum de præclaris Jacobi Cantæ meritis. Bene vale, Vir integerrime, & Campegiam familiam literarum gloria, quod strenuè facis, illustrare perge. Lovanii Anno M. D. XXXI. XII. Calendas Julias.

MEDI-

MEDITATIONES
GRÆCANICÆ, IN ARTEM GRAMMATICAM,
AUTORE NICOLAO CLENARDO.

GRAMMATICORUM præcepta, quæ discendis linguis destinata sunt, ita demum utilitatem afferunt, si & memoria fideli conserventur, & jugi meditatione, adhibito judicio, tanquam renoventur. Qua quidem in re tantum est momenti, ut hic eos peccare potissimum credam, quicunque studia linguarum infeliciter auspicati sunt. Videas plerosque annos aliquot in quibusvis passim observari auditoriis, noctes diesque Grammaticos evolvere, professorum dictata religiosissimè describere, & breviter omnem (quod dici solet) movere lapidem, ut artis, quam sectantur, omnes canones intelligant, cum interim tot consumptis laboribus, ne id quidem sint assecuti, ut vel nominum teneant declinationes, vel verborum Conjugationes: Usque adeo quosdam transversos agitat inconsulta illa discendi libido, novorum semper & incognitorum aviditate sollicita. Itaque non immeritò graves sæpe viri, Paulino more, illud istis occinere solent: Semper

per

per discentes, at nunquam ad scientiam veritatis pervenientes. Indignum enim arbitrantur, pretiosi temporis magno dispendio linguam, aut Græcam, aut Hebræam affectare, cùm tot sint alioqui artes egregiæ, & mortalium usibus perquam necessariæ, in quibus summa cum laude versari possis. Neque tamen stultorum mores plus valere debent, quam prudentum industria. Quin potius errantes in viam reducere convenit, & grassanti latius malo præsentaneum remedium afferre. Quapropter nuper institutionibus in linguam Græcam editis, ubi, quidquid eò pertineret, breviter præcepi, operæ precium me facturum esse credidi, si discipulorum infirmitati, & temerariæ illorum sedulitati, curam consiliumque pro virili parte præberem, qui sursum ac deorsum, citra delectum, variis lectitandis feruntur, multarum quidem horarum jactura, sed fructu exiguo. Atque animum induxi, ut libellum aliquem rudi Minerva conscriberem, ubi Græcarum literarum Candidatis, tanquam vocem præceptoris vivam imitarer, ut haberent, qui jam rudimenta percepissent, quid sequi, quid fugere deberent. Delecta siquidem epistola Divi Basilii, nihil intactum reliqui, quod ad istas minutias pertineret, quæ primo discenda essent, quæ contra in præsens omitenda, & in posterum seponenda, quàm potui fidelissimè commonstravi. Neque ab hoc instituto duxi alienius esse, verbulis singulis anxia, quadam & barbara superstitione suum addere interpretamentum, nihil veritus, ne in calumniam raperetur, quod parvulis & balbutientibus ipse quoque me balbum præstitissem. Subdidi tamen suam unicui-

cuique sententiæ versionem Latinam, ut eam edidit Budæus, partim ne quis nostris modò conspectus ineptam & illatinam interpretationem, ut æquum est, irrideret, partim ut collatis inter sese linguis propria utriusque phrasis agnosceretur. Placent aliis alia: mihi hæc visa est Epistola mirum in modum idonea, quæ per omnes (ut ita dicam) syllabas exactè & diligenter excuteretur: propterea quòd præter elegantissimam dictionem, & dignam viro gravi venustatem, optimis monitis Christianos mores componit, sine quibus perniciosum est, quidquid usquam literarum ediscitur. Proinde cui in animo sedet nostro consilio uti, ubi summam Grammatices compendio parvo fuerit assecutus, nominum verborumque inflexionibus quantum sat erit degustatis, statim has legat meditationes, neque aliò se convertat, priusquam totam Epistolam pertractaverit, & pensiculando vestigandoque sic locis omnibus rationem à se ipse postulaverit, ut citra moram quicquid occurrerit, diluere possit, nihil inde proferatur vel minimi momenti, quod non ad suum thema tanquam ad originem referre queat. Nam ejusmodi exercitatio unum aliquem in libellum conferenda est, ne perpetuò ad eandem revolvare molestiam. Sed jam exposita nostri propositi ratione, Basilium ipsum loquentem audiamus, cujus est Epistola ad hunc modum inscripta:

Επιστολὴ τοῦ μεγάλου βασιλείου, πρὸς τὸν ἅγιον γρηγόριον τὸν θεόλογον, περὶ τῆς κατ' ἐρημίαν διαγωγῆς.

Epistola Magni Basilii, ad sanctum Gregorium Theologum, de vita in solitudine agenda.

SECESSERAT verò Basilius in Pontum, nactusque lo-

locum contemplationi appositum, eodem Gregorium pellicere studuit, missis ad eum literis, in quibus amœnitatem secessus graphicê depingit & laudat. Cumque is respondisset, regionis indolem non magnopere spectandam, ubi de lucro pietatis ageretur, & simul videretur istiusmodi illecebris non adducendus, ut ipse quoque in Pontum migraret: ibi Basilius occasione oblata, pulcherrimam rescripsit epistolam, quam sic auspicatur:

B A S I L I U S.

Επέγνων σου τὴν ἐπιστολὴν, ὥσπερ οἱ τοὺς τῶν φίλων παῖδας ἐκ τῆς ἐπιφαινομένης αὐτοῖς ὁμοιότητος πρὸς τοὺς τεκόντας ἐπιγινώσκουσι.

Verbum verbo redditum.

Agnovi tuam Epistolam, ut qui amicorum proles ex apparente in eis similitudine ad parentes agnoscunt.

Interpretatio Budæi.

Sic tuam epistolam agnovi, ut ii facere solent, qui amicorum liberos ex similitudine in ipsis conspicua agnoscunt.

S C H O L I A.

Hunc *vertendi ordinem ad finem usque servabimus, & ubique adjectis scholiis; quoties opus erit, ad nostras institutiones lectorem remittemus.*

Vox

Vox epistolæ prima ἐπέγνων) γινώσκω, id *eſt, noſco, Compoſitum autem ex præpoſitione ἐπι, eſt ἐπιγινώσκω, hoc eſt, agnoſco. Secundus Aoriſtus activus verbi γινώσκω, est ἔγνων, a verbo in μι tertiæ conjugationis γνῶμι, cujus Futurum primum est γνώσω, à primitivo themate γνόω, unde ſecundus Aoriſtus activus ἔγνων, ut δίδωμι, Futurum δώσω. Aoristus ſecundus ἔδων, cujus formationem quære in Institutionibus. Sic à γνῶμι Futurum γνώσω. Aoriſtus ſecundus ἔγνων. Compoſitum ἐπέγνων, ex præpoſitione ἐπι & ἔγνων. Abjiciunt enim præpoſitiones ultimam vocalem, quoties præſiguntur vocalibus, ut ſuprà.*

Σου τήν ἐπιστολήν) σου, Genitivus est pronomi*nis primitivi, ſecundæ perſonæ, σὺ σοῦ, tu tui, &c. Vſurpant verò Græci Gen tivos primitivæ speciei, ubi Latini per poſseſsivum loquuntur, tuam epistolam dicentes, non tuî epistolam. Illi autem σοῦ τὴν ἐπιστολὴν, quanquam & poſseſsivis utantur: ἐπιστολὴν τ σὴν.*

ἐπέγνων σου) Ex Encliticis est σου, ideoque desti*tuitur proprio accentu, ut ſuprà. Enclitica verò non ſemper accentum remittit in præcedentem dictionem, ſed quandoque ſolum amittit,* ἀτρείδης τε πάρος γε· *sic* ἐπέγνων σου· *id quomodo fiat, ſensim ipſe obſervabis: reperies* σῶμά σοῦ, *non autem* σȣ, *rectè tamen* διδάσκαλός σου, σώματά σου. *Nam vocabula* προπερισπώμενα, *id est, quæ penultimam circumflectunt, aut* προπαροξύτονα, *id est, quæ acuunt antepenultimam, ea dictionis Encliticæ ſuſcipiunt accentum, non autem* πα-

ρο-

ϱοξύτονα id est, quæ acuunt penultimam. Tamet si quod ad accentum pertinet, securum adhuc esse præstat, neque multum de his rebus angi, priusquam in declinationibus & conjugationibus probè versatus fueris, & casuum ac temporum terminationes exactè perdidiceris. Tum denique ad accentus rationem veniendum erit, & in eo diebus aliquot consumenda meditatio, reliquis omnibus omissis, scilicet ut ex animo & seriò, quod agendum est, agas. Quando quidem re ipsa comperi, plerosque, in his literis cum plurimum temporis contrivissent, tamen vix tandem ad eam frugem pervenisse, ut justam Grammatices cognitionem nacti essent, non aliam ob causam, nisi quod statim omnia simul nosse voluerint, & nulli tamen rei totos sese dedere. Atque illud vel maxime linguis provehendis impedimento consuevit esse, dum viri alioqui boni, sed è quorundam moribus hæc studia æstimant, putantque linguis singulis seculum esse tribuendum, cum tamen, si quis recta ratione rem instituat, non modò Græcam & Hebræam, sed & Chaldeam, & Arabicam ita nosse possit, ut reliquis disciplinis percipiendis nihil prorsus officiant, sed maximè prosint. Proinde ut ad nostrum institutum recurrat oratio, sic formari velim discipulum, ut primus labor impendatur declinationibus & conjugationibus, etiam neglectis accentibus, nisi si quid obiter suapte industria notarit, deinde se in autore quopiam exerceat, & singulas minutias excutiat, quemadmodum in epistola præsenti facere cœpimus. Vbi hoc scopo sibi proposito, jam istam partem satis

tis assecutus erit, mox, alteram curam suscipiat de Accentibus, aut de Syntaxi, dissimulatis interim illis, quæ huc non pertinent. Itaque suaserim libellum aliquem, huic exercitationi designatum, non semel tantùm evolvere, verum toties à capite ad calcem usque perlustrare, quoties novam provinciam capessas: ita enim futurum est, ut & vetera, quæ jam didiceris, relectione confirmentur, & animus præsenti negotio detentus minus distrahatur alienis.

τὴν ἐπιστολὴν) τὴν Accusativus fœminus articuli *præpositivi* ἡ, τῆς, τῇ, τὴν. *Adhibent autem articulum fermè singulis dictionibus, interdum certitudinis gratia, interdum etiam ornatus causa, de quo suprà dictum est.*

ἐπιστολὴν) Accusativus singularis, ἡ ἐπιστολὴ, *Secundæ declinationis, ut* ἡ τιμη· τὴν ἐπιστολὴν *ut* τὴν τιμὴν. *Articulus additus facilè commonstrat nominum genus, numerum & casum: quod si defuerit, adhibito Lexico, planum fiet: nam cæteri casus cum Nominativo principalem syllabam habent eandem. At in verborum temporibus alia est ratio propter augmentum. Cùm verò dicatur* ἐπιστολή, & ἐπιστολήν *accentu acuto, hic gravis positus est* τὴν ἐπιστολὴν: *dictiones enim acutæ nisi ponantur in fine periodi, & sententiam claudant, mutant acutum in gravem ob consequentem dictionem, ut suprà.*

ὥσπερ) ut, quemadmodum, similitudinis adverbium. *Idem significat* ὡς. *Est enim plerisque* περ *adjectio syllabica, ut etiam in articulis subjunctivis* ὅσπερ, ἥπερ, ὅπερ, *ut suprà dictum est. Nemo verò sibi molestiam adsciscat, in memorandis Adverbiorum variis significandi modis, aut Conjunctionum potestatibus, ut norit, quas Expletivas dicere debeat, Rationales aut Caussales. Illud pro partibus orationis, quas vocant indeclinabiles, satis fuerit, ut quando occurrent in autoribus, significationem & usum observet.*

οἵ) qui, articulus subjunctivus, functus officio relativi, *ut suprà dictum est: quòd si scribatur sine accentu* οἱ, *præpositivus erit, qui non conveniret verbo* ἐπιγινώσκουσι, *sed participio,* οἱ ἐπιγινώσκοντες, *id est, agnoscentes, at* οἳ ἐπιγινώσκουσι, *qui agnoscunt.*

τοὺς τῶν φίλων παῖδας) amicorum liberos. Inter *articulum dictionis regentis, & ipsam dictionem regentem eleganter collocatur dictio recta cum suo articulo,* τοὺς παῖδας τῶν φίλων *liberos amicorum,* τοὺς τῶν φίλων παῖδας, *amicorum liberos. Sic reliquæ particulæ, ut Præpositio cum casu, aut Adverbium venustè ponuntur in medio* τὸν μεθ' ἡμῶν βίον, τοὺς οὕτω καθεύδοντας· *cujusmodi sunt apud Latinos, ubi inter adjectivum & substantivum quippiam interseritur.* Temperatum orationis genus, Summam doctoris autoritatem, &c.

τῶν φίλων) articulus indicat esse Genitivum pluralem à Nominativo tertiæ declinationis ὁ φίλος amicus, ut ὁ λόγος, τῶν λόγων, τῶν φίλων. Semper verò genitivus pluralis desinit in ων, in omni declinatione, ideoque inde certum Nominativum non licet colligere, nisi consulto Lexico, aut præceptore.

τοὺς παῖδας) proles, liberos. ὁ καὶ ἡ παῖς, τοῦ καὶ τῆς παιδός. Quintæ declinationis pluralis τοὺς παῖδας, accentum habens in priori syllaba, cùm tamen genitivus παιδός ultimam acuat: de hoc suprà dictum est, cur etiam παῖδας circumflectatur, non autem acuatur, dicendo πάιδας, notatum est suprà in ἑστὼς, ἑστῶτος.

ἐκ τῆς ἐπιφαινομένης) ἐκ & ἐξ idem significant, sed hoc ante vocalem, ἐξ αὐτοῦ ex ipso, illud ante consonantem, ἐκ πατρὸς, ex patre. Præpositionum significata, regimen & usum disces optimè, legendis autoribus, & doctorum interpretationibus, quales ætate nostræ duos insignes vidimus, Erasmum & Budæum. Quod si cui licebit alieno magis frui labore, non habeo consilium expeditius, quàm ut ipsius Budæi commentarios, ubi de præpositionibus accuratissimè scripsit, diligenter perlegat, præsertim si jam in literis grandior sit, & plusculum nactus fuerit judicii. Alioqui infirmioribus & rudibus commodum erit Lexicon illud, quod nuper Parisiis excusum est opera Gerardi Morrii, qui sedulò studuit, ut juventus in prom-

ptu posita haberet & suo loco, non modò quæ tradidit Budæus, verùm etiam quæcunque ex aliorum monumentis apiculæ in morem collegit.

ἐπιφαινομένης) φαίνω, compositum ἐπιφαίνω, ostendo, *Passivum* ἐπιφαίνομαι *ostendor, appareo, reluceo & conspicuus sum, nam crebrò passiva Græcorum reddimus per neutra Latinorum, aut contrà. Licet enim eandem rem diverso nominare contingat idiomate, tamen quæ vocantur apud Grammaticos partium orationis accidentia, Genus, Numerus, Figura & hujusmodi, ea non semper conveniunt: ut nos dicimus in plurali, Divitiæ, divitiarum, illi singulariter* ὁ πλοῦτος τοῦ πλούτου *nos deponentis voce* furor: *illi voce activa,* κλέπτω. *Sic non mirandum, cùm illi dicant,* ἐπιφαίνομαι *sub voce passiva, non interpretemur non solùm ostendo, sive videor, sed etiam appareo, reluceo, & etiam per circumlocutionem conspicuus sum. Igitur ab* ἐπιφαίνομαι *sit participium* ὁ ἐπιφαινόμενος, *qui ostenditur, apparens, aut si per nomen reddere velis, conspicuus. Fæmininum* ἡ ἐπιφαινομένη *secundæ declinationis, Genitivus* τῆς ἐπιφαινομένης.

ἐπιφαινομένης αὐτοῖς) apparente in ipsis: *Composita regunt casum præpositionis:* ἐπι *Dativo jungitur, significans idem quod, in; proinde verbum compositum Dativum habet,* ἐπιφαίνομαι αὐτοῖς, *reluceo in ipsis: nam absurda fuerit imitatio, Inappareo ipsis, quod verbum Latinus non agnoscit.*

scit. Quò factum est, ut in versione præsentis Epistolæ, non sic verbum verbo reddere potuerimus, quin interdum cogeremur minus esse inepti, dum saltem Latinis vocibus uti studemus, & si peculiarem lingvæ phrasin neglexerimus. Ideo vertimus. Apparente in ipsis, non autem, Inapparente ipsis.

αὐτοῖς) Dativus pluralis pronominis αὐτὸς, de *quo ſuprà dictum est.*

ὁμοιότητος) ὅμοιος similis, ἡ ὁμοιότης similitudo, τῆς ὁμοιότητος *Adjectiva in* ος *formant Subſtantiva fœminini generis in* ότης, *quorum Genitivus in* ότητος, *ut suprà.*

ὁμοιότητος πρὸς τοὺς τεκόντας) Observabis di*ctiones, quæ significant convenire, similem eſse, aut contrà, diſsidere, diſsentire, pugnare, &c. præpositioni* πρὸς *adjungi, exempla notabis, ubi inciderint.*

πρὸς τοὺς τέκόντας) Præpositio πρὸς, cum Ac*cuſativo.*

τοὺς τεκόντας) τίκτω pario, secundus Aoristus ἔτεκὸν, *ab inusitato verbo* τέκω *ab* ἔτεκον, *Participium* ὁ τεκὼν τοῦ τεκόντος. *Accuſativus pluralis* τούς τεκόντας, *id est, eos qui genuerunt aut pepererunt, nempe parentes, quod tamen est nomen, non participium. Habent autem Græci in omni-*

omnibus verbis omnium temporum participia. Latini non item. Cum sit igitur τεκόντας, *participium Aoristi ſecundi, & significet præteritum, neceſse est, nos circumloqui per verbum & relativum* τοὺς τεκόντας, *eos qui genuerunt. Nam à verbis activis, ut ſunt pario, gigno, non fiunt participia præteriti temporis. Ideoque si velimus adhibere periphrasin, & tamen una tantum voce reddere, vel rationem temporis negligimus, & utimur Participio præsenti gignentes, parientes, aut ejus loco nomen ponimus, parentes, genitores. Idem facio in cæteris, ut si quando Latinum participium ejusdem temporis non reperiatur, invenias nomen, quod ſaltem significatione conſentiat, sicut à verbo* κτίζω, *Futurum* κτισω, *Aoristus primus* ἔκτισα, *Participium* ὁ κτισας, *qui creavit pro quo verte, creatorem.*

ἐπιγινώσκουσι) agnoscunt, tertia pluralis, ab ἐπιγινώσκω.

B A S I L I U S.

Τὸ γὰρ μὴ μέγα εἶναι φῆσαι τὴν τοῦ τόπου κατασκευὴν πρὸς τὸ ἐμποιῆσαι ὁρμήν τινα τῇ ψυχῇ σου, εἰς τὸν μεθ' ἡμῶν βίον, πρὶν ἂν περὶ τοῦ τρόπου τὶ μάθοις, καὶ τῆς διαγωγῆς· σὸν ἦν ὄντως τὸ διανόημα, καὶ τῆς σῆς ψυχῆς τῆς πάντα τὰ τῇδε μηδὲν τιθεμένης, πρὸς τὴν ἐν ἐπαγγελίαις ἀποκειμένην ἡμῖν μακαριότητα.

Verbum verbo redditum.

Nam haud magnum esse dicere loci structuram ad ingenerandum impetum aliquem animo tuo, ad cum nobis vitam, priusquam de modo aliquid didiceris & conversatione: tuus est revera sensus, & tui animi, omnia hîc nihili facientis, præ in pollicitationibus reposita nobis beatudine.

Interpretatio Budæi.

Nam quod existimare te ais, magnopere non referre habitum structuramque loci, ad ciendum in animo tuo desiderium vitæ nobiscum agendæ, antequam compertum quippiam habeas de modo & ratione vitæ nostræ, tuus hic est profectò, animique tui sensus, qui hujus mundi bona prorsus nihili esse ducas, prout est beatitudo, quam reconditam in divinis pollicitationibus habemus.

S C H O L I A.

τὸ γὰρ μὴ μέγα εἶναι φῆσαι, &c.) Sic ordina: *τὸ φῆσαι τὴν τοῦ τόπου κατασκευὴν μὴ μέγα εἶναι, id est, dicere loci structuram non magnum esse, hoc est, multum habere momenti: cæterum τὸ, jungitur infinitivo φῆσαι, tanquam nomini. Siquidem infinitivus sive solus, sive cum casu, nominis vice fungitur, idque in neutro genere, & hoc loco tanquam nominativus habetur.*

γὰρ

γὰρ) enim, nunquam primum locum sibi in *oratione vendicat, ideoque vertimus per nam, propterea quod Latini pro articulo τὸ, nihil habent quod ponant, nisi dicant, τὸ γὰρ Φῆσαι, Ipsum enim dicere: aut, id enim nempe dicere, ut capiamus articulum præpositivum pro pronomine demonstrativo id est, τὸ pro τοῦτο· siquidem hoc interdum fit, ut supra. Alioqui si articulum suo more capias cum nihil latinè respondeat, turpe foret dicere το γὰρ Φῆσαι, enim dicere, quapropter vertimus: Nam dicere.*

μὴ μέγα) non magnum, μὴ non: alia significata *in præsens omitte, & suo loco discenda ducito.*

μέγα) magnum, adjectivum neutrum, de quo *suprà dictum est. Sæpe alterius substantivo additur adjectivum neutrum, τὸν τοῦ τόπου κατασκευὴν εἶναι μέγα, Loci structuram esse magnum, veluti substantivè, hoc est rem magnam aut magni esse momenti, magnopere referre, ut Budæus vertit.*

εἶναι) esse, Infinitivus ab εἰμὶ sum, ut supra.

Φῆσαι) Infinitivus Aoristi primi, ab Indicativo *ἔφησα, ut τύψαι, ab ἔτυψα Cur ergò non Φήσαι ut τύψαι, accentu acuto? Iam monuimus, non aliud esse agendum prima lectione hujus Epistolæ, quàm ut casuum & temporum & personarum terminationes rimaremur, & vides terminatione consentire Φησαι cum τύψαι, utrumque in αι. Quod*

ad

ad accentum attinet αι *in hujusmodi solet haberi pro brevi, ut suprà. Longa verò ante brevem finalem circumflectitur. Itaque scribendum non* φήσαι *sed* φῆσαι *ut suprà dictum* ἑστὼς ἑστῶτος. *Vsitatum verò thema hujus infinitivi* φῆσαι *est* φημὶ, *de quo suprà dictum. Nec tam significat dico, quàm puto & profiteor; utrumque explicat Budæus:* τὸ γὰρ φῆσαι, *nam quod existimare te ais.*

τὴν τοῦ τόπου κατασκευὴν) de Articulo dictionis *regentis & rectæ, vide notata suprà in* τοὺς τῶν φίλων παῖδας.

τόπου) loci, ὁ τόπος tertiæ delcinationis, τοῦ τόπου.

κατασκευὴν) structuram, ἡ κατασκευὴ secundæ declinationis.

πρὸς τὸ ἐμποιῆσαι τῇ ψυχῇ σου) ad ingenerandum *animo tuo. Gerundiis & supinis Græci carent, in quorum locum subeunt Infinitivi, adjectis articulis neutrius generis,* πρὸς τὸ ἐμποιῆσαι, *hoc est (ut rudius loquamur) ad ingenerare, id est, ad ingenerandum, aut caussa ingenerandi. nam prius supinum, gerundium in di vel dum, fermè efficit infinitivum adminiculo præpositionis* πρὸς.

ἐμποιῆσαι) Infinitivus primi Aoristi activi. ab ἐμποιέω *indo, ingenero, innasci facio, quàsi intus facio, vel inesse facio. Capiatur simplex* ποιέω, &

 per

per Crasin ποῖω, *primæ conjugationis circumflexorum, futurum* ποιήσω, *Aoristus primus* ἐποίησα *Infinitivus* ποιῆσαι, *unde compositum* ἐμποιῆσαι, *ab* ἐμποιέω, *ex præpositione* ἐν, *migrante* ν *in* μ *propter* π *ſequens. Quomodo verò ſe habeant præpositiones* ἐν *&* σὺν *in compositis, vide ſuprà in verbo* συῤῥήγνυσθαι.

Quoties inciderit verbum compositum, ut facilior sit temporum formatio, tolle præpositionem, & excutito simplex, ut modò fecimus in Infinitivo ἐμποιῆσαι.

ὁρμήν τινα) Desiderium aliquod, & impetum: *nam: hoc propriè vox significat, veluti cum animus aliquò fertur, & aliquid agere gestit, odio vel amore provocatus. Nominativus est* ἡ ὁρμη, *ſecundæ declinationis, accusativus* τὴν ὁρμὴν, τὴν τιμὴν.

τινὰ) Accusativus singularis, fœminini generis. *Nominativus* τὶς, τινὸς, τινὶ τινὰ, *quod ſupra dictum est. Quanquam si quis rectè perceperit ordinem, quem ſecuti ſumus in quinta Nominum declinatione, facilè invenerit omnia, vel nobis tacentibus. Primò ſcripsimus quæ desinerent in vocalem, nempe* α, ι, υ, ω, *nam nullum nomen quintæ declinationis desinit in aliquam reliquarum vocalium* ε, η, ο, *deinde ſequuntur finita in consonantem, nec ullum desinit in aliquam istarum conſonantium,* β, γ, δ, ζ, θ, κ, λ, μ, π, τ, φ, χ, *ſed in unam reliquarum, nempe,* ν, ξ, ρ, σ, ψ, *in litera* ξ *non vocalium*

um facimus discrimina, sed varias adscripsimus terminationes genitivi, κος, γος, χος, pro affinitate trium inter se mutarum, tenuis κ, mediæ γ, aspiratæ χ: sequitur αρ, ειρ, ηρ, ορ, υρ, ωρ. deinde ας, αις, αυς, ες, εις, ευς, ης, ις, ος, ους, υς, ως. Subduntur quæ in duas desinunt consonantes λς, νς, ρς, ultimò quæ in duplicem ψ, desinunt, ubi similiter, ut in ξ, non vocalium habita est ratio, sed genitivi, πος, βος, φος, pro tribus aliis mutis, tenui π, media β, aspiratá φ. Hunc ordinem quisquis servabit, statim noverit, ubi quærendum erit, quicquid occurret de nominibus quintæ declinationis.

Est autem hoc nomen τὶς, ex Encliticis quæ proprio destituuntur accentu, ut suprà dictum est, ὁρμήν τινα, pro ὁρμὴν τινὰ. Enclitica enim quandoque non remittunt suum accentum: sed tantùm perdunt, ut notatum est supra in voce ἐπέγγων σε. Sic & Enclitica dissyllaba quandoque remittunt, ἄνθρωπόν τινα, quandoque & tantùm perdunt, nempe si præcedat περισπώμενον, id est, dictio cujus ultima circumflectitur, ποιῶ τινα, aut ὀξυτονον, id est, dictio cujus ultima est acuta, καλὸν τινα, sic hoc loco ὁρμὴν τινα, in cujusmodi ablatus est accentus è voce τινὰ, nec tamen dictio præcedens ullum habet accentum, præter nativum & proprium. Et in istis non obtinet canon ille de accentu acuto, qui ob consequentiam migrat in gravem, ut notatum est suprà in ἐπιστολήν. Nam si Encliticum servaret accentum, scriberemus ὁρμὴν

 τινα.

τινά. Acutus enim enim ob consequentiam mutatur in gravem, ac ubi Encliticum accentum perdit, acuta dictio præcedens manebit acuta ὁρμήν *τινα, non autem per gravem* ὁρμὴν τινα.

ψυχῇ σου animo tuo, ἡ ψυχὴ, τῆς ψυχῆς, τῇ ψυχῇ, *Secundæ declinationis, ut* ἡ τιμὴ, τῆς τιμῆς, τῇ τιμῇ.

σου) Genitivus à σὺ pronomine, de hoc suprà *dictum est in* σου τὴν ἐπιστολὴν, *&* in ἐπέγνων σου.

εἰς τὸν μεθ' ἡμῶν βίον) præpositio εἰς cum Accusativo, *εἰς βίον, ad vitam, Budæus* ὁρμὴν εἰς τὸν βίον, *hoc est (verbum è verbo) impetum ad vitam, vertit desiderium vitæ. Non enim interpretis officium est, anxia quadam religione numerare voculas, & syllabis assidere, sed Latinis auribus satisfacere, & Græcanicas figuras quàm maximè fugere, ad quod nihil æquè conducit, atque ratio copiæ, in qua quisquis erit benè versatus, is facillimè præstabit rectum interpretem.*

τὸν μεθ' ἡμῶν βίον) infirmioribus obsecuti, red*dimus ineptissimè, ut cernerent, quid cui responderet, hoc pacto:* εἰς τὸν μεθ' ἡμῶν βίον, *Ad cum nobis vitam. Articulum enim* τὸν, *qui variis modis explicari potest, tanquam neglеximus, & scholiis ipsum declarandum reliquimus. Itaque articulus, qui afficit præpositionem cum casu, reddetur commodè aliquo adjectivo* τὸν μεθ' ἡμῶν βίον,

A-

Agendam nobiscum vitam, ut suprà.

μεθ' ἡμῶν) Apostrophus est pro μετὰ ἡμῶν, ut *suprà. Græci autem hîc à Latinis dissentiunt, naturali præpositionis ordine servato, dicentes,* μεθ' ἡμῶν. *Cum nobis, pro quo Latini nobiscum. Cæterum* μετὰ *cum, Genitivum habet,* μετὰ *post, Accusativum.*

ἡμῶν) Genitivus pluralis à pronomine ἐγὼ, ut *suprà*

βίου) ὁ βίος vita, tertiæ declinationis.

πρὶν ἂν μάθοις) priusquam didiceris, πρὶν, *antequam, priusquam.*

ἂν μάθοις) Hæc conjunctio ἂν, nunc est poten*tialis,* οὐκ ἂν φαίης, *Nequaquam dicas, haud possis dicere, nunc planè vacat. Vide Budæum in commentariis linguæ Græcæ, ubi usum explicat, & quibus modis jungatur. Tu interim quoties obvia fuerit hæc particula, securus neglige tanquam otiosam, donec in istis literis plus roboris collegeris. Multa dissimulanda sunt, ut loco & tempore discantur commodiore.*

περὶ τοῦ τρόπου) De modo, præpositio περὶ *cum genitivo.*

τρόπου) Nominativus ὁ τρόπος, ut ὁ λόγος ma-

scu-

sculinum est, quod inspecto disces Lexico, *siquidem genitivus* τοῦ τρόπου *convenit utrique generi, sive dicatur* ὁ τρόπος, *sive in neutro* τὸ τρόπον, *ut* τὸ ξύλον, *utriusque enim genitivus esset* τοῦ τρόπου.

A verbis, quorum penultima est ε, *deducuntur nomina converso* ε, *in* ο, λέγω *dico*, λόγος *sermo*, τρέπω *verto*, τρόπος *mos, modus. Item aliud* τρόπη *mutatio, ut ab* ἐπιστέλλω, *id est, mando, mitto epistolam, fit nomen fœmininum* ἐπιστολὴ, *id est, epistola, nam latinitate donatum est.*

τὶ) aliquid, neutrum à communi τὶς, τινὸς, hoc *est, aliquis, quispiam vel quidam, quæ tria Græci unica voce dicunt.*

τὶ μάθοις) aliquid didiceris, noris. Budæus ad*jutus præsidio copiæ, versionem fecit speciosiorem, dum pro didiceris, vertit: Compertum habeas.*

μάθοις) μανθάνω disco, secundum Aoristum ca*pit à* μαθέω *inusitato, unde Futurum* μαθήσω, *Aoristus primus* ἐμάθησα, *secundus* ἔμαθον, *abjiciendo ex Aoristo primo penultimam vocalem cum consonante sequente, nempe* ης, *de hoc suprà dictum est. Ab* ἔμαθον *optativus est* μάθοιμι, μάθοις, *ut ab* ἔτυπον *fit* τύποιμι, τύποις.

καὶ) &, conjunctio copulativa. Quomodo discen*dæ partes orationis indeclinabiles, scriptum est suprà in* ὥσπερ.

τῆς

τῆς διαγωγῆς) διάγω dego, vitam traduco, à διὰ & ἄγω, *rejecta ultima præpositionis vocali, propter vocalem sequentem, ut suprà dictum est. Ab* ἄγω, *& compositis verbalia fiunt, adjectione syllabæ* γὴ, ἄγω ἀγωγὴ, συνάγω συναγωγὴ, εἰσάγω εἰσαγωγὴ· *sic à* διάγω *fit* διαγωγή, *id est, institutum vitæ & vivendi ratio.*

σὸν ἦν ὄντως) σὸς, σὴ, σὸν, Tuus, tua, tuum, *pronomen possessivum, ut suprà. Scribitnr hic* σὸν *gravi accentu propter sequentem dictionem, ut suprà dictum est in* ἐπιστολὴν· *quod si poneretur in fine justæ sententiæ; jam accueretur* διανόημα τὸ σόν.

ἦν ὄντως) est revera, ἦν imperfectum ab εἰμὶ, *ut suprà, sed crebrò ponitur pro præsenti* ἐστὶ *sic* ἔδει *pro* δεῖ, ἐχρῆν *pro* χρή.

ὄντως) profectò, revera, Adverbium à genitivo *plurali participii verbi substantivi* ὢν, ὄντος, τῶν ὄντων, ν *in* σ, ὄντως, *ut suprà.*

διανόημα) sensus, à διανοέω, simplex νοέω. Futurum νοήσω. *Præteritum activum* νενόηκα, *Passivum* νενόημαι, *unde verbale* τὸ νόημα, *ut suprà, ablato incremento, & verso* μαι *in* μα, *compositum* διανόημα. *Vt verò facilior sit thematis inquisitio & utilior, memores esse convenit, unde tempora formentur, & sensim tanquam per gradus sursum ascendamus ad originem, donec inventum*

sit

sit præsens indicativi modi, est enim thema hoc pacto quærendum, διανόημα, rejice præpositionem, erit νόημα, verbale in μα, quod fit semper à præteriti passivi prima persona, sublato augmento: igitur νόημα à νενόημαι. Porrò præteritum passivum formatur ab activo, vertendo φα in μμαι, γα in γμαι, vel κα in μαι, fuerit ergo νενόημαι ab activo νενόηκα· ubi autem κα in præterito desinit futurum in σω, nisi sit quintæ conjugationis proinde futurum erit νοησω, nam in quinta conjugatione dicere νοηνῶ, contra canonem est, qui præscribit penultimam futuri quintæ conjugationis esse breviandam, & alioqui si futurum esset νοηνῶ, præsens esset νοήνω, quod nusquam apparebit in Lexico. Relinquitur igitur futurum νοήσω id quod proficiscitur à præsenti tertiæ tertiæ conjugationis νοήδω, νοήθω, νοήτω aut quartæ νοήζω, νοήσσω, sive νοήττω, aut sextæ, νοάω, aut primæ circumflexorum νοέω, νοῶ, aut secundæ, νοάω, νοῶ, siquidem omnium istorum Futurum esset in σω· verùm nullum eorum ostendet Lexicon præter νοέω. Hanc thematis rimandi viam diligenter observa: parat enim miram facilitatem, ut statim occurrat origo, unde tempora manare queant, de hoc suprà.

καὶ τῆς σῆς ψυχῆς) & tui animi. Hic utitur possessivo pronomine, *σὸς, σὴ, σὸν, tuus, tua, tuum. Fœmininum ἡ σὴ Genitivum τῆς σῆς· poterat uti primitivo Genitivo, σοῦ τῆς ψυχῆς, hoc est, ut vetusto more loquamur, Tis animi, pro, Tui animi: Siquidem Græci Genitivos primitivæ speciei μοῦ, σοῦ,*

οὗ

ου̃ ἡμω̃ν, ὑμω̃ν, σφω̃ν, etiam actìvè & possessivè capiunt. Apud nos autem Mei, Tui, Sui, Nostri, Vestri, tantùm possessivè: activè autem & possessivè usurpant veteres, Mis, Tis, Sis, Nostrum & Vestrum: tria, Mis, Tis, Sis, exoleverunt, Nostrum & Vestrum tantùm partitivè capiuntur, Vterque nostrûm, Quilibet vestrûm.

ψυχῆς) ἡ ψυχὴ, τῆς ψυχῆς, secundæ declinationis.

τῆς πάντα τὰ τῇδε μηδὲν τιθεμένης) Ordina sic: τῆς μηδὲν τιθεμένης πάντα τὰ τῇδε *nihili facientis omnia hic, subaudi posita. Interpres non malè hunc locum extulit per secundam personam, hoc modo: Qui hujus mundi bona prosus nihil esse ducas: Tamen Genitivus* τῆς τιθεμένης, *referendus est ad substantivum quod præcedit, nempe* τῆς σῆς ψυχῆς· *Tuus, inquit, hic est profectò animique tui sensus,* ψυχῆς, *inquam, hoc est, animi vel animæ* τῆς μηδεν τιθεμένης, *hoc est, nihili esse ducentis, aut quæ nihili esse ducat. Participium enim variè redditur, nunc adversum quiddam indicans, nunc causam explicans, ut hoc loco,* τῆς μηδὲν τιθεμένης, *nihili ducentis, quæ nihili esse ducat, hoc est, ut quæ, aut quippe quæ nihili esse ducat. Proinde quæ per Participia Græcis efferuntur, nos Latinitate donabimus per ejusmodi conjunctionem, quæ commodissìmè facit ad sensum.*

πάντα) omnia, ὁ πᾶς, του̃ παντὸς, ἡ πᾶσα, τῆς πά-

πάσης, τὸ πᾶν, τοῦ παντὸς. Accusativus pluralis neutrius generis τὰ πάντα, accentu in priore, licet Genitivus sit παντὸς, non πάντος, ut suprà.

τὰ τῆδε) Articulus Adverbio junctus mutat ipsum *in adjectivum. χθὲς heri, ὁ χθὲς hesternus, ἡ χθὲς hesterna, & ita per omnes numeros & genera, ut suprà. Aut in isto Articulo Participium intelligitur verbi substantivi, ὢν, οὖσα, ὄν· aut aliud quippiam, quod loco & sententiæ congruit, servata generis numeri & casûs ratione, ἐκεῖ illic, ὁ ἐκεῖ, qui illic est, habitat, ambulat, &c. οἴκοι domi, adverbialiter τοὺς οἴκοι, intellige ὄντας existentes, hoc est, domesticos. Sic τὰ τῆδε, intellige ὄντα, aut aliud quod quadrat, id est, quæ hic fiunt vel geruntur, quæ in hoc mundo sita sunt, &c. Est autem τῆδε adverbium sub forma dativi fœminini, cujusmodi plurima sunt profecta ex secunda declinatione, habentque ᾳ vel ῃ diphthongum impropriam. δημοσίῃ publicè, ἰδίᾳ privatim, βίᾳ violenter, παῤῥησίᾳ confidenter, liberè: sic ἄλλῃ, πάντῃ, πῇ, ὅπῃ κρυφῇ, σπουδῇ, εἰκῇ, ἡσυχῇ, κομιδῇ, πολλαχῇ, πανταχῇ, διπλῇ, τριπλῇ, τετραπλῇ, πενταπλῇ, ταύτῃ, ad eundem modum τῆδε, quod fit ab articulo præpositivo ὁ, ἡ, τὸ, qui adventu particulæ δὲ, capitur pro demonstrativo, ut suprà, ὅδε pro οὗτος hic, ἥδε hæc, unde Dativus τῆδε huic, & adverbialiter hîc.*

μηδὲν) nihil. *ὁ μηδεὶς, ἡ μηδεμία, τὸ μηδὲν ut suprà.*

τιθεμένης) τίθεμαι, ut ſuprà. Paſsivum τίθεμαι. Participium ὁ τιθέμενος, ἡ τιθεμένη, *Genitivus* τῆς τιθεμένης, *id est, ponentis, facientis, ducentis. Apud Atticos enim paſsiva capiuntur activè, & alioqui Deponentalia & Media verba, idem habent præſens & imperfectum cum paſsivis. Porrò* τίθεσθαι, *hoc loco significat idem quod* λογίζεσθαι, *id est, ducere atque exiſtimare.* μηδὲν τίθεσθαι *nihil facere,* μικρὰ τίθεσθαι, *parvi habere,* ὕστερον τίθεσθαι *posthabere,* παρ' οὐδὲν τίθεσθαι *pro nihilo ducere, nihili facere. Verùm iſta perſequi non eſt præſentis inſtituti: tantùm illud ſtudioſos adoleſcentes admonitos velim, si linguæ Græcæ proprietatem & elegantem vocabulorum uſum tenere desiderent, ut commentarios Budæi ſumma cura perlegant. Reperient enim incredibilem quendam theſaurum, unde ad copiosè ſcribendum reddentur inſtructiſsimi.*

πρὸς τὴν μακαριότητα) ad beatitudinem: nihil du*centis, inquit, ad beatitudinem, hoc est, prout est beatitudo, capitur* πρὸς, *ut apud Comicum præpositio ad, nihil ad noſtram hanc, id est, prout noſtra, hæc est formoſa,* οὐδὲν πρὸς τὴν ἡμετέραν ταύτην.

ἐν ἐπαγγελίαις) in pollicitationibus: adjectivum Di*vinis, interpres explicandi cauſsa poſuit.*

ἐπαγγελίαις) à nominibus in ος, tàm ſubſtantivis, *quàm adjectivis, deducuntur ſubstantiva in* ία, κακὸς, *malus,* κακία *malitia,* ἄγγελος *nuncius,* ἀγ-

γελία res quæ nunciatur, ab ἀγγέλλω nuncio, cujus compositum ἐπαγγέλλω, promitto. Hinc ἐπάγγελος, unde ἐπαγγελία ſecundæ declinationis, Dativus pluralis ταῖς ἐπαγγελίαις.

ἀποκειμένην) Verbum κεῖμαι, ut ſupra. Compositum ἀπόκειμαι, reſideo, repoſitus vel depoſitus ſum, Participium ἀποκείμενος repoſitus, Fæmininum ἡ ἀποκειμένη. Nec miretur quis, quòd verbum præſentis temporis ἀπόκειμαι, vertitur repoſitus ſum, & item Participium ἀποκείμενος, præſentis temporis per præteritum, repoſitum, vide ut ſuprà dictum est in voce ἀποδαυνομένης. Neque præterea hîc laborandum est, ut quia verbum κεῖμαι nobis occurrit, totam illius ediſcas conjugationem, ſed ubi excuſſo Accuſativo ἀποκειμένην, ad ipſum thema perveneris, nempe κεῖμαι, hîc ſistendum erit, nec ultra præſens tempus progrediendum. Id quod in omnibus obſervabis, ne longius curam extendas, quàm præſens locus poſtulaverit. Si quis occurret obliquus, non quieſcendum, niſi reperto nominativo: ſi ipſe inciderit nominativus, aut thema verbi, ſcrutabimur anxiè, quæ inde tempora deducantur. Cæterum quia ad conſummatum Grammaticum pertinet, etiam illa tenere, quæ poſteriore parte noſtrarum inſtitutionum carptim ſcripſimus, conſultum videtur, non quidem ea ſolùm ediſcere, ut ſparſim in excutiendo libello quopiam obvia erant, ſed huic quoque rei poſtea tempus ſuum tribuere, & à capite ad calcem uſque perlegere ſerio ſtudio, haud aliter atque feceris in præceptione primorum rudimentorum.

ἡμῖν)

ἡμῖν) nobis, Dativus pluralis ab ἐγώ.

μακαριότητα) ὁ μακάριος, inde ἡ μακαριότης, τῆς μακαριότητος, *vide in voce* ἐμοιότητος, *ut ſuprà, Accuſativus* τὴν μακαριότητα.

Ἐγὼ δὲ ἃ μὲν ποιῶ αὐτὸς, ἐπὶ τῆς ἐσχατιᾶς ταύτης, νυκτὸς καὶ ἡμέρας γράφειν αἰσχύνομαι· κατέλιπον μὲν γὰρ τὰς ἐν ἄστει διατριβὰς, ὡς μυρίων κακῶν ἀφορμὰς; ἐμαυτὸν δὲ οὔπω ἀπολιπεῖν ἠδυνήθην.

Ego verò quæ quidem facio ipse in solitudine hac, nocte & die, ſcribere erubeſco : dereliqui quidem enim in urbe occupationes, tanquam ſexcentorum malorum cauſas, meipſum autem nondum derelinquere potui.

Equidem ſcribere ad te non ſustineo præ pudore, quæ in hoc extremorum finium receſsu interdiu noctuque agito. Tametsi enim urbicas occupationes pro derelicto habui, ut ſexcentorum malorum cauſſas, me tamen nondum ipsum etiam habere pro derelicto quivi.

ἐγὼ δὲ) Conjunctio δὲ variè redditur, autem, verò, *cæterùm, porrò, ſed, tamen, imò, rurſus, contrà, quin, potiùs, ut ſententia poſtulat.*

ἃ μὲν ποιῶ) ἃ articulus ſubjunctivus, Neutrius pluralis, *ut ſuprà.* μὲν *eſt cunjunctio,* ποιῶ *á* ποιέω, *Circumflexum primæ conjugationis.*

αὐ-

αὐτὸς) Ipſe, Pronomen aptum tribus perſonis, *ut ſuprà.*

ἐπὶ τῆς ἐσχατιας) in ſolitudine, *ἐπὶ* cum Genitivo.

ἐσχατιᾶς) *ἡ ἐσχατία* ſecundæ declinationis, genitivus *τῆς ἐσχατιᾶς per vocalem α, quod desinit in α purum. Cur autem ſcribatur genitivus ἐσχατιᾶς per ᾶ circumflexum, notatum eſt ſupra. Interpres ἐσχατιᾶς vertit, Extremorum finium receſsu: significantur enim hac voce prædia ab urbibus ſemota, receſsus & ſolitudo ab hominum ſtrepitu remota, ab ἔσχατος extremus.*

ταύτης) Demonſtrativum, *οὗτος* hic, *αὕτη* hæc, *genitivus ταύτης, ut ſuprà.*

νυκτὸς καὶ ἡμέρας) nocte & die, tempus collocatur *in genitivo, ut ſuprà.*

νυκτὸς) *ἡ νὺξ* nox, *τῆς νυκτὸς* noctis, ut ſuprà. *Quanquàm hujusmodi ſat fuerit indicaſse Nominativum, quo conſpecto facilè cognoverit Lector, quomodo genitivum & reliquos caſus quærere debeat, non ignorans, quem ordinem in recenſendis terminationibus obſervaverimus, de quo ſuprà ſcriptum est.*

ἡμέρας) *ἡ ἡμέρα* ſecundæ declinationis, Genitivus *τῆς ἡμέρας, quia exit in ρα.*

γρά-

γράφειν) Infinitivus præsentis temporis, ut τύπτειν, ab Indicativo γράφω, quod cum sit thema, sistendum est, nec extra propositum inquirenda sunt reliqua tempora, ut suprà.

αἰσχύνομαι) αἰσχύνω, dedecoro, pudefacio, suffundo pudore. αἰσχύνομαι, pudesio, erubesco, suffundor pudore; habes thema; ne longius angaris, ut reliqua rimeris tempora, sed hîc sistas.

Cæterùm quæ verba passivæ vocis, ut est αἰσχύνομαι, sint revera verba passiva, quæ autem Deponentia, & activo carentia, lectione autorum, ut pleraque alia, discendum est. Interpres γράφειν αἰσχύνομαι vertit sic: Scribere ad te non sustineo præ pudore, quod speciosius est, & numerosius, quàm si verbum verbo reddidisset: Scribere erubesco: pro uno verbo αἰσχύνομαι, id est, erubesco, substituit multa per periphrasin, Non sustineo præ pudore. Quemadmodum autem rationes copiæ plurimùm valent ad parandam versionis elegantiam, ita & omnibus locis magno sunt usui, & iis potissimùm medentur incommodis, quæ affert linguarum illa proprietas & phrasis. Proinde si quis expeditum & elegantem interpretem præstare studeat, sermonis ubertatem sibi comparet, & tanquam in numerato, positumque ob oculos habeat, quicquid Erasmus de hoc genere præcipit, vir præter alias dotes innumeras, hac ad miraculum usque suspiciendus quòd ita Græca in Latinum vertat, ut nullum Græcitatis vestigium appareat, idque ea fide,

fide, ut nec ſententiæ quid addat, nec detrahat, cumque nihil minus ſpectet, quàm ut totidem verbis reddat, tamen incredibili quadam dexteritate plerumque aſsequitur, ut citra ſenſus jacturam, dictionum tamen numero reſpondere videatur: hoc credo maximè fretus, quod ſcribendi uſu jam meditatum habet, quomodo in quamvis faciem formanda sit oratio. Quo factum est, ut illius interpretationes præterquam quòd Græcanicas figuras nusquam redoleant, hoc etiam præmultis aliis sibi poſsint aſsumere, quòd tanquam fontes Latini eſse credantur, non autem è Græcis fontibus hauriri. Sic verò inrerpretem agere, & numeris omnibus interpretis fidem præſtare, neque tamen alium quàm ipſum videri argumenti autorem, id demum abſoluti artificis eſt. Equidem pro mea tenuitate, non poſsum doctiſsimos viros in hoc negocio verſatos inter ſeſe commitere, & de unoquoque cenſuram ferre: Sed tamen omnibus candidatis linguæ Græcæ non dubito consilium dare, ut hujus viri versiones diligentissimè perlegant, excutiant, imitari conentur. Alia in aliis eminent, neque omnia ſunt in omnibus illuſtria, interpretem fidelem, Latinum & elegantem, facilem & commodum, in variis periclitatum, nisi nobis exhibuit Eraſmus, nemo unquam eſt exhibiturus.

γράφειν αἰσχυνόμαι) Valdè usitatus est Græcis infinitivus, ubi nos Gerundiis utimur & Supinis, ut diximus ſuprà in voce πρὸς τὸ ἐμποιῆσαι. verum & alioqui, quemadmodum apud Latinos certa quæ-

dam

dam verba gaudent Infinitivo, ita & apud Græcos βέλομαι λέγειν, *volo dicere*, ἐ τολμῶ ποιεῖν, *non audeo facere*, &c. *horum est hoc loco* αἰσχύνομαι γράφειν, *erubesco ſcribere.*

κατέλιπον) λείπω linquo, ſecundus Aoriſtus ἔλιπον, *ut ſuprà. Sic à* καταλείπω *compoſito, id eſt, derelinquo, ſecundus Aoriſtus* κατέλιπον *non* καταέλιπον, *quia* ἔλιπον *incipitur à vocali, ut ſuprà.*

μὲν) nuſquam non obviæ ſunt hæ duæ Conjunctiones μὲν *quidem*, δὲ *verò, utimurque ipſis dividendi gratia, ut ſententiam à ſententia, membrum à membro diſcernamus, ac priorem locum vendicat ſibi* μὲν, *poſteriorem* δὲ. *Quamvis autem creberrimum* δὲ, *nullo præcedente* μὲν: *rariſsimum tamen eſt* μὲν *quin poſtea ſubdatur vel* δὲ, *vel alia quæpiam conjunctio, quæ alteram ſententiam contineat priori reſpondentem, ut cui ſit vel affinis, vel diverſa: itaque hoc loco prior ſententia eſt:* κατέλιπον μὲν γὰρ τὰς ἐν ἄστει διατριβὰς, &c. *ſubjungitur altera* ἐμαυτὸν ἔπω ἀπολιπεῖν ἠδυνήθην. *Cæterum Budæus pro* μὲν & δὲ *poſuit tametsi, tamen, quæ duo minus Græcitatem ſapiunt, quàm illa priora.*

γὰρ) enim, de hac Conjunctione diximus ſuprà. *Et quæ præterea nobis denuò ac ſæpius occurrent, ea ſat erit ſemel declaraſſe, vocis verò ſignificatum altera verſio facilè monſtraverit, aut adhibitum Lexicon.*

τὰς ἐν ἄστῃ διατριβὰς) Articulus τὰς afficit præpositionem cum *casu, de quo suprà dictum est in voce* τὸν μεθ' ἡμῶν βίον, *verti poterat, in urbe oblatas aut datas: aut per relativum, quæ in urbe offerebantur, quæ in urbe mihi dabantur, quibus, cum in urbe agerem, involvi & implicari solebam, nam hic sensus est, sed brevitatis studiosus compendio dixit, urbicas occupationes.*

ἄστῃ) τὸ ἄστυ. τοῦ ἄστεος sine Crasi, ut suprà, *Dativus verò* ἄστεϊ, *Crasin admittit* ἄστει, *si non à nominativo* ἄστυ: *certè ab inusitato nomine primæ declinationis contractorum,* τὸ ἄστος τοῦ ἄστεος, τῷ ἄστεϊ ἄστει, *ut* τεῖχος *quemadmodum non solum dicitur* δόρυ, *sed &* τὸ δόρος τοῦ δόρεος δόρους, τῷ δόρεϊ δόρει, *ut* τείχει.

διατριβας) τρίβω, secundus Aoristus ἔτριβον, Com*positum* διατρίβω, *secundus Aoristus* διέτριβον· *Vnde verbale* ἡ διατριβὴ *secundæ Declinationis, Accusativus pluralis* τὰς διατριβάς. *Multa sunt verbalia, quæ servant Characteristicon secundi Aoristi,* διέτριβον, ἡ διατριβή.

ὥς) tanquam, ut veluti, alia significata suo ser*ventur loco. Caveant verò studiosi, ne vocabulorum significationes inquirant, quo tempore sunt in Grammatices occupati præceptionibus, qua in re plurimùm sæpenumero peccatur: deinde jactis fundamentis, ubi ad autorum lectionem sese contulerint si non aderit interpres, confugiendum ad Lexicon,*

sed

sed verbi significatum illud modo tractent, & quantum dabitur in memoria reponant, quod loco præsenti satisfaciat. Reliqua, si fieri potest, ne legant quidem. Quod si scriptorem probè se videantur intelligere, vel viva præceptoris voce freti, vel fida alioqui adjuti interpretatione, stultum est à Lexicis petere consilium, in quibus ut omnia tradantur plenissimè, etiam quæ vocis usum prolatis exemplis ostendant, tamen jejuniora minusque vivida sunt, neque tam penitus hærent, ut quæ ipse tibi legendis autoribus paraveris.

μυρίων τὰ μυρία, multa & innumera, pro quo Latini *sexcenta, numerus finitus pro infinito, Genitivus* τῶν μυρίων.

κακῶν) ὁ κακὸς, ἡ κακὴ, τὸ κακὸν, Malus, mala, *malum. Genitivus pluralis neutrius generis* τῶν κακῶν *malorum.*

ἀφορμὰς) ἡ ἀφορμὴ secundæ declinationis, τὰς ἀφορμὰς *Accusativus pluralis.*

ἐμαυτὸν) meipsum pronomen compositum ut suprà.

οὔπω) nondum, πω tanquam adjectio syllabica, *sic* μήπω, *ita apud nos syllaba dum, in nondum, necdum, quiddum, hauddum.*

ἀπολιπεῖν) λείπω, secundus Aoristus ἔλιπον. Infinitivus λιπεῖν· *sic à composito* ἀπολείπω, *secundus*

 Aori-

Aoriſtus ἀπέλιπον, *Infinitivus* ἀπολιπεῖν.

ἠδυνήθην) δύναμαι poſsum, verbum Deponens, *ſecundæ conjugationis in* μι, *à primitivo* δυνάω. *Futurum* δυνήσω, *Præteritum activum* δεδύνηκα. *Paſsivum* δεδύνημαι, δεδύνησαι, δεδύνηται. *Aoriſtus primus* ἐδυνήθην, & *Atticè* ἠδυνήθην, *mutant enim augmentum ſyllabicum in temporale. Vide ſuprà. Nemo verò miretur, nos in rimando themate, aut formando tempore, multa proferre, quæ non ſint recepta: neque enim quæ recepta ſunt, recenſemus, ſed quomodo unumquodque formetur.*

Ἀλλ' ὅμοιός εἰμι τοῖς ἐν θαλάσσῃ ὑπὸ τῆς κατὰ τὸν πλοῦν ἀπειρίας ἀπολλυμένοις καὶ ναυτιῶσιν.

Sed ſimilis ſum in mari præ circa navigationem inexperientia pereuntibus & nauſeantibus.

Similiter que illis affectus ſum, qui navigandi inſolentes, nauſea perditè afflictantur.

ἀλλ' ὅμοιος) ἀλλὰ ὅμοιος, Apoſtrophus, ut ſuprà. *Vſus te docebit, quæ vocales deſint, ubi aſsidua lectione didiceris,* ἀλλὰ *non* ἀλλὸ, & *ita in reliquis. Budæus* ἀλλὰ *vertit que, nam hæc conjunctio varia ſignificat, nec tantum eſt adverſativa.*

ὅμοιός εἰμι) ſimilis ſum. Rectè vertit, ſimiliter *affectus ſum. Tentabis ipſe memor copiæ, num aliter quoque reddi queat, ita nobiſcum agitur, pe-*

rin-

rinde res nostræ sese habent, & breviter: quæcunque voces similitudinem æqualitatemque significant, tibi in mentem veniant, & quod optimum duxeris, id ponere licebit.

εἰμι) accentum hoc loco remittit in præcedentem *dictionem: est enim encliticum: ut suprà dictum est. Cæterùm conjugationem hujus verbi substantivi εἰμὶ, habes suprà, sed quia hîc præsens tempus occurrit, id est thema, non est necesse ad reliqua descendere, ut antè monuimus.*

τοῖς &c. ἀπολλυμένοις) inter Articulum τοῖς & par*ticipium ἀπολλυμένοις, interseruntur aliquot particulæ, de quo satis jam scriptum est in præcedentibus.*

ἐν θαλάσσῃ) in mari Præpositio ἐν cum Dativo θαλάσσῃ, *cujus est Nominativus ἡ θάλασσα, secundæ declinationis.*

ὑπὸ τῆς κατὰ τ πλοῦν ἀπειρίας) Sic ordina: ὑπο τῆς ἀπειρίας, *præ inexperientia* κατὰ τὸν πλοῦν, *circa navigationem, vel in navigatione: aut sic,* ὑπὸ ἀπειρίας, *præ inexperientiâ,* ἀπειρίας, *inquam,* τῆς κατὰ τὸν πλοῦν, *quæ est circa navigationem, quæ inter navigandum contingit, explicando articulum* τῆς, *ut maximè quadrat, nec est aliud* ἀπειρία κτ τ πλοῦν, *inexperientia circa navigationem, quàm inexperientia navigandi, proinde interpretatus est totam hanc particulam duabus vocibus, navigandi insolentes, capta voce, ut apud Comicum: Quid tu Athenis insolens?*

ὑπο)

ὑπὸ) præ, cum Genitivo, ὑπὸ φόβου, præ metu.

κατὰ τὸν πλοῦν) in navigatione, circa navigationem, *hoc est, inter navigandum, præpoſitio cum Accuſativo.*

πλοῦν) πλέω navigo, hinc ὁ πλόος, navigatio, *ut à* τρέπω *fit* τρόπος, *ut ſuprà est in voce* τρόπου. *Contrahitur autem hoc nomen* ὁ πλόος, πλοῦς, *Accusativus* πλόον πλοῦν, *ut ſuprá.*

ἀπειρίας) πεῖρα experientia, inde ἄπειρος inexpertus. *Nam* α *est* στερητικὸν μόριον, *id est, privativa particula, faciens è ſubstantivo adjectivum, quod rei privationem significet,* μοῖρα *pars* ἄμοιρος *expers,* φόβος *metus,* ἄφοβος *intrepidus, sic à* πεῖρα *fit* ἄπειρος, *unde ſubstantivum* ἡ ἀπειρία, τῆς ἀπειρίας, *secundæ Declinationis. Siquidem ab adjectivis in* ος *fiunt ſubstantiva in* ία, κακὸς *malus,* κακία *malitia, ut notatum est ſuprà in* ἐπαγγελίαις. *Nec tamen analogia freti, conabimur quævis à quovis deducere, sed spectandus est autorum uſus: magnus magnitudo, non magnitas: contra à pius pietas, non item pietudo, justus justitia, non justitas, nec justitudo. Sic apud Græcos* φίλος φιλία, *amicus, amicitia, non item* καλὸς καλία, *pulcer pulcritudo.*

ἀπολλυμένοις καὶ ναυτιῶσιν) pereuntibus & nauſeantibus, *pro quibus Budæus, qui nauſea perditè affli-ctantur. Participium alterum mutavit in verbum e-*

jus-

jusdem temporis, & relativum: deinde vocem unam duabus reddidit per periphrasin, pro nauseare, affictari nausea: pro altero Participio ἀπολλυμένοις substituit adverbium perditè aut contrà, pro ἀπολλυμένοις perditè affictantur, pro ναυτιῶσι, Ablativum nausea. Faciamus periculum, num alio quoque pacto vertere liceat: qui nausea pereunt, quos miserè cruciat nausea, qui perditè nausea torquentur, quos perditè gravat nausea, quos ad interitum usque nausea premit, qui perditè vexantur nausea, quos infestat & perdit nausea, quibus nauseæ molestia, perniciem affert. Quanquam ista partim liberiora sunt, quam pro officio interpretis. Tantùm ostendendam hoc modo viam putavi, qua ratione eruenda sint, quæ studiosis hujus rei conducant, ut ubi dictionem latissimè, pluribusque vercis explicaverint, ea demum seligant, quæ compendio ad sententiam proximè videantur accedere.

ἀπολλυμένοις) ὀλλύω, compositum ἀπολλύω, unde activum in μι, ἀπόλλυμι. Passivum ἀπόλλυμαι perdor & pereo. Participium ἀπολλύμενος tertiæ Declinationis. Dativus pluralis τοῖς ἀπολλυμένοις, qui regitur à nonine ὅμοιος· nam ut Latini, sic & Græci similitudinis adjectivo tribuunt Dativum. Et quod ad illa communia syntaxeos capita spectat, fermè idem obtinet apud utrosque: quapropter in institutionibus nostris ista per quam paucis & carptim attigimus, & quod discipulus jam in ludo Latino percepisset, id ne commemorare quidem voluimus, rati nos operam perdituros, si doctum & memorem ad-

admoneremus.

ναυτιῶσιν) ναυτιαω. Crasis *ναυτιῶ.* Participium *ὁ ναυτιάων, τοῦ ναυτιάοντος, τῷ ναυτιαοντι, Crasis ναυτιῶντι, Dativus pluralis τοῖς, ναυτιῶσι rejectis literis, ex Dativo singulari, ut suprà dictum est. Scribitur autem ναυτιῶσιν, per ν in fine, de quo suprà.*

Οἳ τῷ μεγέθει τοῦ πλοίου δυσχεραίνουσιν, ὡς πολὺν τὸν σάλον παρεχομένῳ, κἀκεῖθεν ἐπὶ τὸν λέμβον ἢ τὸ ἀκάτιον μεταβαίνοντες, πανταχοῦ ναυτιῶσι καὶ ἀποροῦνται. συμμετέρχεται γὰρ αὐτοῖς ἡ ἀηδία καὶ ἡ χολή.

Qui magnitudine navigii offenduntur, tanquam multam jactationem præbente, & illinc in lembum aut acatium transeuntes, ubique nauſeant & hærent: transgreditur enim cum ipsis moleſtia & bilis.

Namque illi magnitudine navigii offensi tanquam vehementius ſuccutientis, in lembum aut naviculam cum transilierint, sic quoque non ſecius à nauſea laborant, nimirum moleſtia ipſos ac bile quo transierint cunque comitantibus.

οἱ) qui, articulus ſubjunctivus, pro quo interpres, *Namque illi. Siquidem relativa sæpenumero causam indicant.*

μεγέθει) *τὸ μέγεθος* magnitudo, *τοῦ μεγέθεος, τῷ μεγέθεϊ, & per Crasin μεγέθει ut τείχει primæ declinationis contractorum.*

πλοίου)

πλοίου) τὸ πλοῖον, τοῦ πλοίου, Tertiæ declinationis.

δυσχεραίνουσιν) δυσχεραίνω indignor, indignanter *fero, offendor, Dativo jungitur, tertia Pluralis* δυσχεραίνουσι, *cui additur litera* ν, *de quo suprà*,

ὡς πολιὺ τὸν σάλον παρεχομένῳ) tanquam multam *jactationem præbenti, qui Dativus refertur ad casum* μεγέθει. *Indignantur navis magnitudini, tanquam præbenti multam jactattionem, id est, ut quæ, sive quippe quæ præbeat multam jactationem.*

πολιὺ) Accusativus, Nominativus πολὺς, de quo *suprà dictum est.*

τὸν σάλον) ὁ σάλος tertiæ declinationis, jactatio *in mari, undarum & fluctuum agitatio, quæ dum in navem irruit, solent vectores huc atque illuc quassari, & in utraque navis latera protrudi.*

παρεχομένῳ) præbenti, efficienti. *In eadem significatione plurima, vel activè proferuntur, vel passivè: horum est* παρέχω & παρέχομαι, *præbeo. Participium* παρεχόμενος. *Scitè Interpres pro* παρέχεσθαι σάλον, *id est, præbere & efficere jactationem & agitationem, usus est verbo succutere, nam propriè succutere, aut quod receptius est, succussare dicitur equus, qui sic graditur, ut sessorem concutiat, & equus ipse succussor appellatus est, & succussarius, à succussatione, hoc est, ejusmodi agitatione. Itaque id verbum ad turbulentam navigationem ac-*

F com-

commodavit, quoties in vasto navigio vector haud aliter concutitur, atque sessor à succussatore. Accusativum autem πολιὼ *expressit Adverbio vehementius,* παρεχομένῳ πολιὼ τον σάλον, *præbenti multam jactationem, mutavit in vehementius succutientis, quanquam si anxie superstitiosi esse volumus, vertendum est, non succutientis, sed succutienti. Participium enim* παρεχομένῳ *tribuitur Dativo* μεγέθει, *non Genitivo* πλοίȣ, *nisi fortè Budæus Genitivum legit* παρεχομένȣ πλοίȣ *succutientis navigii, non autem* μεγέθει παρεχεμένῳ, *magnitudini succutienti. Boni consulat Lector curiositatem, quæ, cùm tam pulchrè constet sensus, dubio procul iniqua foret, nisi nobis propositum esset, etiam minutissimis adjuvare discipulorum studia, eorumque hæsitantiæ sic mederi, ut quasvis amoliremur remoras.*

κἀκεῖθεν) Crasis pro καὶ ἐκεῖθεν, & illinc, ut suprà.

ἐπὶ τὸν λέμβον) ἐπὶ, Præpositio, ὁ λέμβος, *tertiæ declinationis.*

ἢ τὸ ἀκάτιον) ἢ aut, hæc litera varià significat, *ut variant illius spiritus & accentus.*

τὸ ἀκάτιον) genus est naviculæ piscatoriæ.

μεταβαίνοντες) participium plurale à μεταβαίνω, transeo.

πανταχȣ͂ ναυπῶσι) πανταχȣ͂ ubique ναυπάω nauseo, *tertia pluralis* ναυπῶσι, *per Crasin, ex* ναυπάȣσι,

hic

hic autem verbum est ναυπῶσι, suprà verò Participium Datiui pluralis, qui voce consentit cum tertia plurali, ut suprà.

ἀπορεῦνται) ἀπορέομαι hæreo, perplexus sum, tertia *pluralis* ἀπορέονται, *Crasis* ἀπορεῦνται, *ut* ποιεῦνται.

συμμετερχεται τοῖς αὐτοῖς) Simplex ἔρχομαι, Compo*situm ex* μετὰ μετέρχομαι· *deinde altera præfigitur præpositio* σὺν· *nec tamen dicitur*, συνμετέρχομαι, *sed* συμμετέρχομαι, *migrante* ν *in* μ, *supra dictum est in voce* ἐμποιῆσαι. *Tertia persona singularis* συμμετέρχεται *ut* τύπτεται. *Composita verò ex* σὺν *gaudent Dativo, ut suprà, hoc loco* συμμετέρχεται αὐτοῖς, *cum eis transit, nisi ineptire velis & dicere: Contransit eis pro eo quod est, unà aut pariter cum eis transit. Budæus vertit. Quo transierint cunque comitantibus, per Tmesin, pro quocunque transierint comitantibus.*

Mutavit quoque interpres orationis faciem, dum in locum verbi cum conjunctione causali substituit ablativum, pro nam comitantur, dixit comitantibus propterea quòd ablativi absolute positi crebrò causam reddunt, unde & particulam adjicit nimirum.

ἀηδία) ἀηδὴς molestus, injucundus, ἀηδία mole*stia. Suidas interpretatur* ἀνορεξία, *id est, si ita loqui liceret, inappetentia, cum stomachus destituitur appetitu, quod iis contingit, qui navigationis impatientes nauseant.*

χολὴ) bilis, & pro ira capitur, unde præceſsit δυσχεραίνουσι, *indignantur, ſtomachantur, offenſi ſunt.*

Obſervabis hoc loco non pertinere ad Interpretem, ut periodi, membri aut inciſi rationem habeat, ſed ut cunque viſum erit, aut ſtructuræ Græci ſermonis omni ex parte reſpondeat, aut periodum in membrum, membrum in inciſum redigat, aut contrà geminam periodum transferat in unam: Verbi gratia, Budæus si exactè singula tantùm ſpectasset, tres abſolviſset, ut habet Græcus, periodos, hoc modo. Nam illi magnitudine navigii offenduntur, tanquam vehementius ſuccutientis. Deinde in lembum aut naviculam cum tnansilierint, sic quoque non ſecus à nauſea laborant.. Nam molestia ipsos ac bilis, quo transierint cunque comitantur. Vides hîc tria eſse prounciata, quæ tribus absoluta ſunt verbis, offenduntur, laborant, comitantur perinde atque in Græcis tres periodi, totidem constant verbis δυσχεραίνουσι, ναυτιῶσι, συμμετέρχεται), *quæ tria ad unicam translata ſunt periodum, vultu ſermonis nonnihil immutato, quod duo verba* δυσχεραίνουσι *&* συμμετέρχεται *reddidit per participia offensi & comitantibus. Atque hæc variandi figura tacenti alioqui & frigenti orationi mederi ſolet. Quandoque enim Græca rectè habent, multis distiucta periodis, ubi Latinus ſcriptor minus acris erit, nisi membrorum & inciſorum potius feratur multitudine, quàm clauſuſularum. Et rurſum ubi contrà fieri præſtiterit, ut plausibiliores sint multæ ſententiæ paucis gravatæ membris, quàm periodus juſto prolixior &*

ob-

obſcurior, quæ omnia is demum noſse poterit, quisquis & optimos quosque Interpretes preſsius excusserit, & ipse quoque ſese in vertendis Græcis exercuerit, idque non oſcitanter ac citra judicium, sed tanquam in promptu positis rationibus, quot tandem modis singula verti queant, quove pacto verbum nunc Participio, nunc Adjectivo reddatur, participium interdum verbo, interdum Nomine, oratio Activa in paſsivam convertatur, aut contrà, & ita in cæteris omnibus ad manum sit variandi forma.

Τοιοῦτον οὖν τι καὶ τὸ ἡμέτερον· τὰ γὰρ ἔνοικα πάθη συμπεριφέροντες, πανταχοῦ μετὰ τῶν ὁμοίων θορύβων ἐσμέν, ὥστε οὐδὲν μέγα τῆς ἐρημίας ἀπωνάμεθα ταύτης.

Tale igitur quiddam & nostrum: nam domesticas perturbationes simul circumferentes, ubique cum similibus tumultibus sumus: itaque nihil magnum ſolitudine lucrati ſumus hac.

Hujusmodi igitur quiddam nobis contigit, qui domesticas perturbationes quoquo circumferentes gentium, ubique locorum perinde verſamur in tumultu: quare non magnoperè adjuti ſumus ab hac ſolitudine.

τοιοῦτον) tale, neutrum in ον, de quo ſuprà.

οὖν) igitur, ergò. Conjunctio nunc illativa, nunc *continuativa.*

τι) quiddam, Neutrum ab Infinitivo nomine τὶς τινὸς,

τινὸς, de quo ſuprà dictum eſt. Deſtituitur autem proprio accentu, quòd ſit Encliticum, de quo ſuprà. Nec tamen ipſum remittit in præcedentem dictionem σοῦ. Nulla enim ſyllaba geminum ſortitur accentum: igitur ἕν τι ſcribendum unico accentu, at in σῶμά τι duplex eſt: Syllaba namque μα proprium nullum habet, ideoque locum tribuit accentui particulæ τί. Quod ſi dictionem Encliticam præceſſerit ſyllaba proprium accentum poſſidens acutum, isque ob conſequentiam migret in gravem, ut θεὸν τινα φιλεῖ, rurſum reponeretur acutus, ſi Encliticum proprio deſtitueretur, θεόν τινα φιλεῖ, non autem θεὸν τινα φιλεῖ.

καὶ) &, etiam, quoque, verti poſset: hujusmodi *igitur nobis quoque contigit: niſi quòd καὶ multis locis abundat, de quo vide commentarios Budæi, in quibus pleniſſimè docet uſum partium orationis Indeclinabilium.*

τὸ ἡμέτερον) nostrum, Pronomen poſseſsivum, hu*jusmodi, inquit quiddam etiam noſtrum, ſubaudi, eſt: crebrò enim verbum ſubſtantivum intelligitur, cùm alioqui apertus eſt ſenſus. Capitur autem noſtrum ſubſtantivè, id eſt, res noſtra, ſive negotium noſtrum, pro quo interpres dixit, nobis contigit. Liceat tibi quoque ſic vertere. Ad hunc igitur modum noſtræ quoque res ſeſe habent, neque verò aliter nobiſcum agitur, in ejuſmodi igitur ſtatu res noſtræ quoque ſunt ſitæ, ad eundem rerum ſtatum nos quoque redacti ſumus, eodem nimirum*

fer-

fermè loco res quoque nostræ consistunt, &c.

ἔνοικα πάθη) domesticas perturbationes. οἶκος *domus*, ἔνοικος *domesticus*, *quasi dicas*, *in domo existens.*

Plurima verò præpositionum adminiculo formantur adjectiva, aut quæ tanquam adjectivè capiuntur, cujusmodi sunt ea, quæ officium aliquod significant, aut functionem, & muneris alicujus administrationem, quorum quidem omnium tanta est copia, ut nulla sint Lexica numerandis omnibus absoluta. Cùm sint enim Græci in omni compositionis genere felicissimi, nec tam arctis conclusi spaciis ut Latini, nullus unquam futurus est modus, qui novis concinnandis vocibus statuatur, sed pro re nata, & licuit, semperque licebit, scita compositione recens & nuper exorta signare.

πάθη) το πάθος primæ declinationis contractorum, τοῦ πάθεος, *plurale* τὰ πάθεα, & *per Crasin* πάθη.

συμπεριφέροντες) Si Latinis æqualis permitteretur *audacia, verterent concircumferentes: sed aures non ferunt. Itaque quoties istiusmodi occurrunt, quæ ad verbum commodè & venustè reddi non possunt, ut fermè contingit in Græcorum compositionibus, spectare convenit sententiam, & illam verbis assequi vel diversissimis. Vim præpositionis* σὺν *sic exprime, unà nobiscum circumferentes: nam quòd addit Interpres, quoquo gentium, non ad significatum*

præ-

præpositionis facit, ſed toti sententiæ ſervit & ornatui.

συμπεριφέροντες) φέρω fero, adde præpositionem περὶ, περιφέρω, *præfige alteram præpositionem σὺν, ſed migret ν in μ, συμπεριφέρω, unde Participium συμπεριφέρων, τοῦ συμπεριφέροντος. Plurale οἱ συμπεριφέροντες.*

μετὰ τῶν ὁμοίων θορύβων ἐσμὲν) cum similibus, hoc *eſt, eisdem tumultibus ſumus. Pulchrè interpres, perinde verſamur in tumultu, Genitivum ὁμοίων expressit adverbio, perinde: μετὰ θορύβων dixit in tumultu, pro verbo ἐσμὲν poſuit verſamur.*

ὁμοίων θορύβων) Nominativus singularis ὅμοιος θόρυβος, *tertiæ Declinationis.*

ἐσμὲν) ſumus, ab εἰμὶ ſum, de quo ſuprà.
ὥστε) itaque, quapropter, quare.
οὐδὲν) nullum, nihil, ab οὐδεὶς, ut ſuprà.
μέγα) neutrum à μέγας, de quo ſuprà.
ἐρημίας) ἡ ἐρημία, τῆς ἐρημίας, ſecundæ Declinationis.

ταύτης) Nominativus αὕτη, Genitivus ταύτης, de *quo ſuprà dictum eſt.*

ἀπωνάμεθα) tolle præpositionem ἀπὸ, manet simplex *ὠνάμεθα, pro ὠνησάμεθα, per Syncopen, ut ſcripsimus ſuprà. Igitur ὠνάμεθα eſt Aoriſtus primus medius pro ὠνησαμεθα, cujus singulare ὠνησάμην*

σάμην ab Aoriſto primo ὤνησα. Futurum ὀνήσω. Præſens ὀνάω per o, quoð ratione augmenti vertebatur in ω. Cæterùm ðum iſtiusmoði ratione verborum themata quærimus, nihil nos offenðat, quòð per quæ ðecurrimus tempora, crebrò sint inusitata. Nec enim hoc hîc agitur, ut ſciamus receptum themane sit ὀνάω, an potius verbum in μι, ὄνημι· tantum paratur via, quæ temporum formationes ðemonſtret.

ὐδὲν μέγα τῆς ἐρημίας ἀπωνάμεθα ταύτης) Gaudet *hoc verbum Accuſativo cum Genitivo, Accuſativus significat fructum & emolumentum, quoð percipimus. Genitivus autem ið unðe fructus proficiſcitur: iðem fit in verbo ἀπολαύω· Lucianus quoðam loco utrumque uſurpavit, τί μὲν γὰρ, inquit, σὺ ἀπολαύσειας τῶν ὀρῶν; τί δ' ἂν ἀπόναιτο τοῦ σοῦ κάλλους αἱ βόες; Quemnam fructum percipies è montibus? Quið verò boves conſequantur emolumenti è tua pulchritudine? Interpres pro Accuſativo ὐδὲν μέγα, poſuit non magnoperè, aðverbialiter, non magnoperè aðjuti ſumus ab hac ſolituðine.*

ἃ μέν τοι ποιεῖν ἔδει, καὶ ὅθεν ὑπῆρξεν ἡμῖν τῶν ἰχνῶν ἔχεσθαι τοῦ πρὸς σωτηρίαν καθηγησαμένου (εἴ τις γάρ, φησι, θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι) ταῦτά ἐστιν, ἐν ἡσυχίᾳ τὸν νοῦν ἔχειν πειρᾶσθαι προσήκει.

Quæ verò facere oportebat, & unde licuit nobis vestigiis hærere ad ſalutem præeuntis (si quis, enim

inquit, vult post me venire, abneget ſeipſum, & tollat crucem ſuam, & ſequatur me) hæc ſunt, in quiete mentem habere conari convenit.

At verò quæ facta à nobis oportuit, undeque auſpicandum fuit ei, qui vestigiis hærere voluit ejus, qui nobis ad ſalutis viam præivit (siquis, inquit, pone me venire vult, abjuret ſemetipſum, & tollat ſuam ipſe crucem, & ſequatur me) hæc ferè ſunt: Jam primum mentem pacatam habere conveniebat.

μὲν το) at, verò, verùm, adverſativa Conjunctio, *hoc loco reſpondet Conjunctioni* μὲν, *quæ multò antè præceſsit,* ἃ μὲν ποιῶ αὐτὸς, *&c. Nam post* μὲν, *ut ſcripsimus ſuprà in voce* μὲν, *fermè ſequitur* δὲ, *aut alia quævis Conjunctio, poſteriori ſententiæ aut membro ſerviens: hìc prior oratio, ubi ponitur* μὲν, *ſtatum rerum Basilii continet, altera quæ effertur per* μὲν τοὶ, *declarat quid ipſum agere conveniebat.*

ποιεῖν) Infinitivus à verbo ποιέω ποιῶ, ut ſuprà *dictum eſt.*

ἔδει) oportebat, imperſonale δεῖ oportet, ut ſuprà, *finge vocem perſonalem, & cape tertiam perſonam,* δέω, δέεις, δέει, *& per Crasin* δεῖ. *Imperfectum* ἔδεον, ἔδεες, ἔδεε, *Crasis* ἔδει, *est enim imperſonale activæ vocis.*

ὅθεν) unde, è quibus, Adverbium.

ὑπηρ-

ὑπῆρξεν) simplex ἄρχω, Futurum ἄρξω Aoriſtus primus ἦρξα. *Compoſitum ὑπάρχω, Futurum ὑπάρξω, Aoriſtus primus ὑπῆρξα, ὑπῆρξας, ὑπῆρξε. Quod verbum infinitivo junctum tanquam imperſonaliter accipitur, pro contigit, licuit, evenit.* ὑπῆρξεν ἔχεσθαι *licuit hærere, fortè Basilius ſcriptum liquit* ὑπῆρξεν ἄν, *id eſt, licuiſset. In exemplari Aldino deest hæc vox* ὑπῆρξεν, *ſed tamen excuſum est* ὅθεν ἡμῖν τῶν ἰχνῶν ἔχεσθαι, *unde nobis veſtigiis hærere, quod neſcio an ſecutus sit Budæus, interpretatus in hunc modum: undeque auſpicandum fuit ei qui veſtigiis hærere voluit, &c. quasi quippiam ſubaudiendum putarit:* ὅθεν *unde, & è qua re, ſubaudi proficiſcitur,* ἔχεσθαι τῶν ἰχνῶν, *hærere veſtigiis, quanquam alioqui ab iis auſpicari convenit, unde licet rem aſsequi.*

ἡμῖν) nobis, Dativus pluralis ab ἐγὼ, ut ſuprà.

τῶν ἰχνῶν) Genitivum pluralem indicat articulus τῶν, *ſed cùm quivis Genitivus pluralis deſinat in* ων, *& articulus* τῶν *sit omnis Generis, aut Præceptore opus est, aut Lexico, ut diſcas Nominativum eſse* τὸ ἴχνος *veſtigium, primæ Declinationis contractorum,* τοῦ ἴχνεος, τῶν ἰχνέων, *Crasin* ἰχνῶν.

ἔχεσθαι) Infinitivus ab ἔχομαι hæreo, poſtulat Genitivum.

πρὸς σωτηρίαν) ad ſalutem. σωτὴρ ſervator τοῦ σωτῆρος, *unde ἡ σωτηρία ſalus. Nam quemadmodum*

dum à nominativis in ος fiunt substantiva in ία, κακὸς, ἡ κακία de quo suprà in voce ἐπαγγελίας ita & à Genitivo desinente in ος, quandoque hujusmodi fiunt nomina in ία ut τοῦ σωτῆρος, ἡ σωτηρία secundæ Declinationis.

καθηγησαμένου) Genitivus est. Ordo est, ἔχεσθαι τῶν ἰχνῶν τοῦ καθηγησαμένου πρὸς σωτηρίαν, hærere vestigiis ejus, qui præivit ad salutem. Nominativus ὁ καθηγησάμενος participium à primo Aoristo medio καθηγησάμην, primus Aoristus activus esset καθήγησα, Futurum καθηγήσω. Præsens καθηγέω, verùm solùm est receptum in voce Passiva sive media, καθηγέομαι, Crasis καθηγοῦμαι primæ conjugationis circumflexorum: tamen quoties hæc verba deponentia sive communia sunt excutienda, formabimus omnia tempora more activorum & passivorum, quamvis non sint recepta, ideoque à καθηγησάμην, sursum ascendemus ad præsens usque καθηγέω: sed Lexicon docebit tantùm receptum esse καθηγέομαι, quod est compositum ab ἡγέομαι, nam κατὰ perdit ultimum α, quia verbum incipitur à vocali, quæ quòd sit aspirata, mutatur τ in θ, καθηγέομαι, non κατηγέομαι.

Cæterum Deponentium verborum tempora quædam fiunt ut in passivis, quædam ut in mediis, quod usu magis disces quam præceptis.

Est autem καθηγοῦμαι, idem quod præeo, præceptor sum, hinc καθηγεμὼν autor, præceptor, qui rem instituit.

εἴτις) si quis, τις aliquis Encliticum est, & accentum remittit in *præcedentem syllabam* εἰ, *quæ ex se accentum nullum habet, cujusmodi alia scripsimus suprà.*

γάρ φησι) φημὶ dico, tertia persona φησὶ, ut suprà *dictum est, estque ex Encliticis, & accentu destituitur, de quo suprà dictum est. Est autem locus, quem citat Basilius, Lucæ capite* 9. *nisi quòd ibi additur hæc particula* καθ' ἡμέραν, *id est, quotidiè.*

θέλει) vult, prima persona θέλω volo.

ὀπίσω μου) postme, Adverbium est cum Genitivo, *Græcorum quædam adverbia per præpositionem reddimus.*

μου) Genitivus ab ἐγὼ, destituitur accentu tanquam *Encliticum.*

ἐλθεῖν) ἐλεύθω, secundus Aoristus ἤλυθον, Syncope ἦλθον, *Infinitivus* ἐλθεῖν, *ut suprà.*

ἀπαρνησάσθω) tolle Præpositionem ἀπὸ manet ἀρνησάσθω, *Aoristus primus medius Imperativus, ut* τυψάσθω, *secunda persona* ἄρνησαι, τύψαι, *indicativus* ἠρνησάμην *Aoristus primus activus esset* ἤρνησα, *Futurum* ἀρνήσω, *Præsens* ἀρνέω, *sed receptum est Deponens,* ἀρνέομαι *inde* ἀπαρνέομαι *abnego.*

ἑαυ

ἑαυτὸν) ſemetipſum, Pronomen compoſitum, ut *ſuprà dictum eſt.*

ἀράτω) αἴρω tollo, Futurum ἀρῶ, Aoriſtus primus ἦρα, *Imperativus* ἆρον ἀράτω, *ut* τύψον τυψάτω.

ςαυρὸν) ὁ ςαυρὸς, Crux, tertiæ Declinationis.

αὐτοῦ) ipsius, crebrò reperies, pro αὐτοῦ αὐτοῦ, quod *per Aphæresin dicitur pro* ἑαυτοῦ, *ut ſuprà.*

ἀκολουθείτω) ἀκολουθέω ſequor, Dativum regit, ut *ſuprà dictum est. Imperativus* ἀκολούθεε, ἀκολουθεέτω, *& per Crasin* ἀκολουθείτω *ut* ποιεέτω ποιείτω, *ut ſuprà.*

μοι) Dativus ab ἐγὼ ex Encliticis est, accentu *carens.*

ταῦτά ἐςιν) ταῦτα, hæc, neutrum plurale pronominis οὗτος, *ut ſuprà. Iungitur verbo singulari, de quo ſuprà dictum eſt.*

ἐςὶν) tertia singularis εἰμὶ ſum, ut ſuprà dictum *est, eſtque ex Encliticis. Scribitur autem* ἐςὶν *per* ν, *more Attico, qui perſonis in jota finitis addunt* ν, *sive ſequatur vocalis, sive conſonans, sive abſoluta sit ſententia, sive non, idque receptiſsimum in Eccleſiaſticis ſcriptoribus.*

ἐν ἡσυχίᾳ ἔχειν) ἔχω habeo, Infinitivus ἔχειν habere,

bere, ἐν ἡσυχίᾳ in quiete, pro quo Budæus pacatam habere: ἡ ἡσυχία quies, ſecundæ Declinationis. Dativus ἡσυχίᾳ per ᾳ diphthongum impropriam. ἐν in, præpoſitio juncta Dativo ἡσυχίᾳ.

τὸν νοῦν) Accusativus, Nominativus *ὁ νόος, Crasis νοῦς, ut ſuprà.*

πειρᾶσθαι) πειράομαι nitor, conor, tento, ſecundæ *conjugationis circumflexorum, infinitivus πειράεσθαι, Crasis πειρᾶσθαι.*

προσήκει) convenit, imperſonaliter, præſentis temporis, *à πρὸς & ἥκω. Compoſitum προσήκω convenio. Budæus Imperfecto reddidit: Imprimum, inquiens, mentem pacatam habere conveniebat, pro quo Græcus dixit, ἐν ἡσυχίᾳ τὸν νοῦν ἔχειν πειρᾶσθαι προσήκει, hoc est, verbum è verbo: in quiete mentem habere, conari convenit: ordo est, Convenit conari habere, id est, ut habeas, aut, habeat quis mentem, &c. Magnus est enim uſus Infinitivi Græci, & ſæpenumerò commodè redditur per Optativum præcedente particula, ut, aut alia simili. Cæterùm nos docendi gratia rudius vertimus, quò per omnia diſcipulo ſatisfaceremus. Neque verò miretur, si inter Græca nihil reſpondeat illi, Iamprimum, nec Interpretem damnes, quasi Infinitivum πειρᾶσθαι neglexerit. Latinis auribus ille inſervivit, & ſensum bona fide reddidit. Verùm jam deinceps in istiusmodi versionis sive libertate, sive autoritate non multùm immorabimur, ſed Budæi doctiſsimam interpretati-*

tationem tantùm aſcribemus. Vbi enim singulorum verborum themata commonſtrata fuerint, & Grammaticas minutias exactè perveſtigaverimus, facilè quivis judicio ipſe ſuo consequetur, quid interpres aut prudens adjecerit, aut ſecurus transmiserit, quorum utrumque quantum permiſsum sit, fidorum interpretum scripta docebunt. Nunc quo cœpimus proposito, has meditationes absolvamus. De interpretandi ratione aliàs fortè & copiosius dicemus.

Ὡς γὰρ ὀφθαλμὸν περιαγόμενον συνεχῶς, καὶ νῦν μὲν ἐπὶ τὰ πλάγια περιφερόμενον, νῦν δὲ πρὸς τὰ ἄνω καὶ κάτω πυκνὰ μεταστρεφόμενον ἰδεῖν ἐναργῶς οὐχ οἷόν τε, ἀλλὰ χρὴ προσερεισθῆναι τὴν ὄψιν τῷ ὁρωμένῳ, εἰ μέλλοι ἐναργῆ αὐτοῦ ποιεῖσθαι τὴν θέαν. οὕτω καὶ νοῦν ἀνθρώπου ὑπὸ μυρίων τῶν κατὰ τὸν κόσμον φροντίδων περιελκόμενον, ἐναργῶς ἀμήχανον ἐνατενίσαι τῇ ἀληθείᾳ.

Vt enim oculum circumactum aſsiduè, & nunc quidem in obliqua circumlatum nunc verò ad ſuperna & inferna identidem reverſum, cernere evidenter non poſsibile, ſed oportet affixum eſse obtutum viso, si futurus sit evidentem ipsius facere conſpectum: sic & mentem hominis ab innumeris in mundo curis diſtractum, difficile evidenter intendere veritati.

Vt enim oculus continuo circumactu verſatus, & nunc horſum illorſumque deflexus, nunc ſurſum deorſumque erectus viciſsim ac depreſsus, exactè cernere nequit, ſed obtutu incumbere in rem viſam eum oportet, siquidem conſpectum rei perſpicuum factu-

ĉturus est, hunc in modum mentem humanam ſexcentis mundi curis diſtractam, evidenter cernere veritatem vix eſt ut evenire posit.

ὡς γὰρ) ut enim, reſpondet ei, quod ſequitur οὕτω *sic.*

ὀφθαλμὸν) oculum, ὁ ὀφθαλμὸς, tertiæ Declinationis.

περιαγόμενον) Accuſativus Participii præſentis temporis. *Nominativus* ὁ περιαγόμενος, *à Paſſivo* περιάγομαι, *Activum* περιάγω *circumago, circumduco, verſo, à* περὶ *&* ἄγω, *nec abjicit* περὶ *vocalem, licet verbum* ἄγω *incipiatur à vocali, ut ſuprà.*

συνεχῶς) συνέχω contineo, inde συνεχὴς continuus. *Primæ declinationis contractorum* ὁ συνεχὲς, τῶ συνεχέων, *Crasi* συνεχῶν, *&* ν *in* σ *converſo, fit Adverbium* συνεχῶς, *quasi dicas continenter, qua voce Cæſar utitur pro aſſiduè & citra intermiſſionem, continenter bellum gerere. De hujusmodi adverbiorum formatione ſuprà ſcriptum eſt. Pro* περιελκόμενον συνεχῶς, *Budæus habet, continuo circumactu verſatus.*

καὶ νῦν μὲν) & nunc quidem, νῦν adverbium temporis.

ἐπὶ τὰ πλάγια) in obliqua, neutrum plurale, Accuſativus caſus, *Nominativus singularis* ὁ πλάγιος

H obli-

obliquus, transversus, tertiæ declinationis, pro ἐπὶ τὰ πλάγια *Budeus, horsum illorsumque.*

περιφερόμενον) φέρω, Compositum περιφέρω, Passivum περιφέρομαι, *circumferor, Participium* ὁ περιφερόμενος, *Tertiæ declinationis, Accusativus* τὸν περιφερόμενον.

πρὸς τα ἄνω καὶ κάτω) sursum ac deorsum, ἄνω *Adverbium, sursum, suprà,* κάτω *deorsum, infrà. Adverbiis Articuli adduntur in quovis genere & numero, sensusque redditur Latinè per conveniens aliquod participium, aut aliam quampiam vocem, quæ maximè quadrat,* ὁ ἄνω *qui sursum versatur,* τα ἄνω *sursum sita,* τὰ κάτω *deorsum posita,* πρὸς τὰ ἄνω, *ad ea quæ sursum consistunt.*

πρὸς) Præpositio juncta est Accusativo τὰ ἄνω.

πυκνὰ) Neutrum plurale ab adjectivo πυκνὸς densus, frequens. *Neutra verò adjectiva in utroque numero tanquàm adverbiascunt.* πολλὰ, *multum, sic* πυκνὰ *frequenter, pro quo Budæus vicissim, id est, identidem, crebrò per intervalla.*

μεταστρεφόμενον) Accusativus est. Nominativus μεταστρεφόμενος, *Participium præsentis temporis à Passivo* μεταστρέφομαι, *activum* μεταστρέφω, *converto, reverto à* κατὰ & στρέφω. *Pro* πυκνὰ μεταστρεφομενον, *id est, frequenter conversum, vertit, erectus vicissim ac depressus: Nam* πρὸς τὰ ἄνω μεταστρέφεσθαι, *id est, sursum*

ſum converti non aliud eſt quàm erigi, contrà, πρὸς τὰ κάτω μεταστρέφεσθαι, *deorſum converti, tanquam eſt deprimi, id verò per vices contingit ſibi mutuò ſuccedentes, ideo* πυκνὰ μεταστρέφεσθαι *dixit viciſsim erigi ac deprimi.*

ἰδεῖν) videre, Infinitivus ſecundi Aoriſti, ut ſuprà *dictum eſt in* εἴδω.

ἐναργῶς) manifeſtè evidenter, Adverbium factum *à Genitivo plurali* ἐναργῶν, *Nominativus* ὁ & ἡ ἐναργὴς, *primæ Declinationis contractorum.*

οὐχ) non: οὐ ante conſonantem, οὐ ποιήσω, οὐκ ante *vocalem tenuem,* οὐκ ἐποίησα, οὐχ *ante aſpiratam* οὐχ ἅπας.

οἱόντε) οἷος potens, poſsibilis, quod nomen Ionico *more capit parelcon* τε, οἷοστε, *Neutrum* οἱόντε.

χρὴ) oportet, imperſonale, de quo ſuprà dictum *eſt.*

προσερεισθῆναι) ſimplex ἐρεισθῆναι ut τυφθῆναι, Aoriſtus *primus paſsivus Infinitivi modi, Indicativus* ἠρείσθην, *à tertia perſona præteriti paſsivi* ἤρεισται, *prima perſona* ἤρεισμαι, *Præteritum activum* ἤρεικα, *Futurum* ἐρείσω, *Præſens* ἐρείδω, *id eſt, firmo, figo.* προσερείδω *applico, affigo,* προσερεισθῆναι τὴν ὄψιν, *affigi oculum, ſive aſpectum applicari.*

τὴν ὄψιν) ὄπτομαι video, præteritum ὦμμαι, ſecunda perſona ὦψαι, *hinc ablato incremento, verbale fit* ἡ ὄψις, τῆς ὄψεως, τὴν ὄψιν, *ſecundæ declinationis contractorum.*

ὁρωμένῳ) ei quod videtur, ὁράω video, ὁράομαι *videor, Craſin* ὁρῶμαι, *ſecundæ conjugationis circumflexorum, Participium* ὁρώμενος, *Dativus* τῷ ὁρωμένῳ, *pro quo Budæus dicit rem viſam. Nam hujusmodi participiis præteriti temporis ſæpius abutimur, & ad ſignificationem præſentis accommodamus, quòd Latini non habeant participium præſens à Verbo paſſivo. Quanquam & Græci & Latini participia crebrò ſolent uſurpare, non habita ratione temporis, ſed ſignificati: ut rem viſam dicamus non eam ſolùm, quam tempore præterito vidimus, ſed omne id, in quod oculus officio ſuo fungi potest: sic Græci* τὸ ὁρώμενον *Participio præſentis temporis appellant, quicquid cerni potest, sive nunc in præſentia cernatur, sive antea conſpicuum fuerit, licet jam lateat, neque appareat, id est* τὸ ὁρώμενον, *& viſum, pro objecto viſus, ut Phyſici loquuntur, accipimus.*

εἰ) si, Conjunctio hìc posita cum optativo μέλλοι.

μέλλοι) Optativus ut τύπτοι, Indicativus μέλλω, quod *verbum peculiariter gaudet Infinitivo, ſolentque Latini hanc phraſim reddere his verbis, futurum est, ut* μέλλω ποιεῖν, *futurum est ut faciam* μέλλω γράψαι, *futurum est ut ſcribam,* μέλλω τύψαι, *futurum est*

ut-

ut verberem: cujusmodi planè eadem sunt cum Futuris, faciam, scribam, verberabo, sed vocum usus est observandus. Nos rudium ducentes rationem, pro μέλλοι *diximus, futurus sit.*

ἐναργῆ) ὁ καὶ ἡ ἐναργὴς, primæ declinationis contractorum, τοῦ καὶ τῆς ἐναργέος, τὸ καὶ τὴν ἐναργέα, *Crasi* ἐναργῆ, *id est evidentem, manifestum, aut, ut Budæus, conspicuum: hîc capitur in genere fæminino: ejus substantivum est* θέαν.

αὐτοῦ) αὐτὸς ipse ut suprà, Neutrum αὐτό Genitivus αὐτοῦ *refertur ad* ὁρωμένῳ *Dativum neutrum. Budæus habet pro* αὐτοῦ *Genitivum rei, quia* ὁρωμένῳ *vertit rem visam.*

ποιεῖσθαι) Infinitivus à ποιέομαι, ut suprà, & in voce *passiva capitur activè, ideoque regit Accusativum à tergo* τὴν θέαν, *vide ut suprà dictum est in* παρεχομένῳ.

θέαν) ἡ θέα aspectus, visus, at ἡ θεὰ Dea: utrumque *secundæ declinationis, Accusativus à* θέα *est* τὴν θέαν.

οὕτω) sic, ante consonantem οὕτω, ante vocalem οὕτως.

ἀνθρώπου) Nominativus ὁ καὶ ἡ ἄνθρωπος, tertiæ *declinationis.*

ὑπὸ) Hæc Præpoſitio cum Genitivo ſolet addi *dictionibus paſsive ſignificantibus, ut apud Latinos à vel ab,* τύπτομαι ὑπὸ σοῦ, *verberor abs te, ſic hoc loco,* ὑπὸ μυρίων φροντίδων περιελκόμενον.

μυρίων) ante hoc explicatum eſt.

τῶν κατὰ τὸν κόσμον φροντίδων) Budæus vertit, mundi *curis. Quomodo autem explicari poſsit articulus ille* τῶν *junctus præpoſitioni cum caſu* κατὰ τὸν κόσμον, *oſtenſum eſt ſuprà in verbis* ὑπὸ τῆς κατὰ τὸν πλοῦτον ἀπειρίας.

κατὰ τὸν κόσμον) κατὰ in, præpoſitio cum Accuſativo κόσμον. *Nominativus* ὁ κόσμος *tertiæ Declinationis.*

φροντίδων) ἡ φροντὶς τῆς φροντίδος, τῶν φροντίδων.

περιελκόμενον) ἕλκω traho, περιέλκω diſtraho. Paſ-*ſivum* περιέλκομαι. *Participium* ὁ περιελκόμενος, τὸ περιελκόμενον *diſtractum. Eſt tamen præſentis temporis, vide hoc in voce* ὁρωμένῳ *ſuprà.*

ἀμήχανον) μηχανή, conatus, machina, unde per α *privativam particulam fit* ἀμήχανον, *difficile, quod nulla ratione vel arte fieri poſsit.*

ἐνατενίσαι) ἀτενίζω fixis oculis intueor. Futurum ἀτενίσω. *Aoriſtus primus* ἠτένισα. *Infinitus* ἀτενίσαι *ut* τύψαι *Compoſitum* ἐνατενίσαι, *ab Indicativo præſenti* ἐνατενίζω *quod Dativum regit* τῇ ἀληθείᾳ, *ratio-*

ne præpositionis ἐν, *vide ſuprà in* ἐπιφαινομένης αὐτοῖς.

Nec mireris Interpretem ἐνατενίσαι *vertiſse per Infinitivum præſentis temporis, cernere, ut & prius* προσερείσθηναι *incumbere, &* ἰδεῖν *cernere: quandoquidem Aoriſti variis tribuntur temporibus, & latiſsimè patet eorum significatio & uſus.*

ἀληθείᾳ) veritati. Adjectiva in ης primæ declinationis *contractorum faciunt ſubſtantiva fœminina in* εια ἐναργὴς *evidens*, ἡ ἐνάργεια *evidentia*, ἀληθὴς *verus*, ἡ ἀλήθεια *veritas*, τῆς ἀληθείας, τῇ ἀληθείᾳ *per* ᾳ *diphthongum impropriam, & hoc differt à Nominativo* ἀλήθεια.

Ἀλλὰ τὸ μὲν οὕτω τοῖς δεσμοῖς τοῦ γάμου συνεζευγμένον, λυσσώδεις ἐπιθυμίαι, καὶ ὁρμαὶ δυσκάθεκτοι, καὶ ἔρωτές τινες δυσέρωτες ἐνοχλοῦσι.

Sed quidem nondum vinculis nuptiarum conſtrictum rabidæ cupidines, & impetus irretiti, & amores quidam perditi, perturbant.

Atque ei quidem, qui nondum conjugalibus vinculis aſtrictus eſt, rabidæ cupidines & impetus effrenes, amoresque inceſsunt perditiſsimi.

δεσμοῖς) Dativus pluralis, Nominativus ὁ δεσμὸς *tertiæ declinationis, eſt verbale à* δέω *ligo, ut ſuprà.*

γάμου)

γάμου) ὁ γάμος nuptiæ, tertiæ declinationis, est *singulare, cum nos utamur plurali nuptiæ; vide ſuprà in* ἐπιφαινομένης.

συνεζευγμένον) ζεύγνυμι tempora ſumit à ζεύγω, ut *ſcriptum est ſuprà in Verbo* ἄγνυμι. *Futurum igitur* ζεύξω, *Præteritum activum* ἔζευχα, *Paſsivum* ἔζευγμαι *Participium* ἐζευγμένος, *&* *Compositum* συνεζευγμένος, *Accuſativus* τὸν συνεζευγμένον. *Verbum tamen ſcribitur* συζεύγνυμι, *non autem* συνζεύγνυμι *ut* συζάω, *non* συνζάω, *de quo ſuprà dictum est. Est autem* συνεζευγμένος *conjugatus, pro quo Budæus conſtrictus.*

λυσσώδεις) multa ſunt adjectiva in δης communia, *primæ declinationis contractorum,* ἀνὴρ ἀνδρὸς, *vir viri,* ἀνδρώδης *virilis,* ἰξὸς *viſcum;* ἰξώδης *viſcoſus sic* λύσσα *rabies;* λυσσώδης *rabidus,* ὁ καὶ ἡ λυσσώδης, *Pluraliter,* οἱ καὶ αἱ λυσσώδεες, *Crasis* λυσσώδεις.

ἐπιθυμίαι) Nominativus pluralis, singularis ἡ ἐπιθυμία *concupiſcentia, ſecundæ Declinationis.*

ὁρμαὶ) ἡ ὁρμὴ ſecundæ declinationis, impetus, ſubitus *animi affectus & motus, quo temerè huc vel illuc inpellimur, cujuſmodi est in animantibus dolentibus, aut alio affectu ſubitò raptis.*

δυσκάθεκτοι) retentu difficiles, ἔχω, Futurum ἕξω *per aſpirationem, quæ manet in præterito* εἶχα,

Pas-

Passivum εἶγμαι, εἶξαι, εἶκται, *unde ablato incremento, fit verbale* ἑκτὸς, *sic à composito* κατέχω: *id est, retineo, verbale* καθεκτος, *id est, cohibitus & retentus, & licet scribatur* κατέχω, *tamen per* θ *scribitur* καθεκτος. *nam* κατέχω, *si à* κατὰ & ἔχω, *at* καθεκτος, *ab* ἑκτὸς, *quod habet aspirationem. A* καθεκτος *fit* δυσκάθεκτος *retentu difficilis, & qui cohiberi non potest, id est, effrenis. Particula vero* δυς *in compositione significat difficultatem, malum & perniciosum, cujus contrarium est* εὖ. *Cum sit autem* ὁρμαὶ *fœmininum, tamen dixit non* δυσκάθεκται *sed* δυσκάθεκτοι. *Attici namque adjectiva in* ος *communi genere solent usurpare, de quo supra dictum est.*

ἔρωτες τινες) ἔρως amor, τοῦ ἔρωτος plurale ἔρωτες, *Quintæ declinationis.* τινες *Encliticum à Nominativo* τις, *remittit accentum.*

δυσέρωτες) ab ἔραω fit adjectivum δυσέρως, id est, *perditè amans, aut minimè amandus: explica particulam* δὺς, *ut loco quadrabit,* ἔρωτες δυσέρωτες *amores perditissimi, aut amores infelices & perniciosi.*

ἐκταράττουσι) ταράσσω turbo, ἐκταράσσω conturbo, *molestus sum. Præpositio* ἐκ *in compositis sæpe facit ad Auxesin,* ἐκάμνειν, *supra modum defatigari,* ἐξασθενεῖν *valdè debilitari,* ἐκταράσσουσι *tertia persona pluralis.*

Τὸν δὲ ἤδη κατειλημμένον ὁμοζύγῳ ἕτερος θόρυβος Φροντίδων ἐκδέχεται. ἐν ἀπαιδίᾳ παίδων ἐπιθυμία, γυναικὸς

 Φυλακὴ,

φυλακὴ, οἴκου ἐπιμέλεια, οἰκετῶν προστασίαι, αἱ κατὰ τὰ συμβόλαια βλάβαι, οἱ πρὸς τοὺς γείτονας διαπληκτισμοί, αἱ ἐν τοῖς δικαστηρίοις συμπλοκαὶ, τῆς ἐμπορίας οἱ κίνδυνοι, αἱ τῆς γεωργίας διαπονήσεις. πᾶσα ἡμέρα ἰδίαν ἥκει φέρουσα τῆς ψυχῆς ἐπισκότησιν, καὶ αἱ νύκτες τὰς μεθημερινὰς φροντίδας παραλαβοῦσαι, ἐν ταῖς αὐταῖς φαντασίαις ἐξαπατῶσι τὸν νοῦν.

At jam occupatum conjuge, alter tumultus curarum excipit: in orbitate, prolium desiderium, uxoris custodia, domus procuratio, ministrorum præfecturæ, in contractibus damna, cum vicinis digladiationes, in foro concertationes, negociationis pericula, agriculturæ labores, unaquæque dies propriam venit ferens animi caliginem. Et noctes diurnas curas excipientes, in eisdem phantasiis fallunt mentem.

Conjugio autem mancipatum curarum agmen excipit: in orbitate desiderium prolis, uxoris custodia, domestica procuratio, fervilium officiorum constitutio, damna civilibus in contractibus accepta, digladiationes cum vicinis, forenses concertationes, negociationis alea, agriculturæ labores, unaquæque dies fuam affert animo caliginem. Jam verò noctes diurnas curas excipientes, per easdem rerum fpecies imposturam menti jactitant.

ἤδη) jam. Quanquam hujusmodi particulas, quas *facilè commonstraverit Lexicon, non est necefse curiosius recenfere, ut neque quoties fese offert cafus Nominativus, aut Præfens Indicativus primæ perfonæ:*

ſonæ: quandoquidem has Meditationes in hoc tantùm conſcripsimus, ut verborum themata, & caſum Nominativum, Grammaticis innixi præceptis, reperiamus.

κατειλημμένον) λαμβανω, tempora ſumit à λήβω, Futurum *λήψω, Præteritum activum* λέληφα, & *Atticè* εἴληφα, *ut ſupra. Paſsivum* εἴλημμαι, *Participium* εἰλημμένος· *sic à* καταλαμβάνω, καταειλημμένος, *Accuſativus* τὸ κατειλημμένον.

ὁμοζύγῳ) ὁμόζυγος conjux. Multa derivantur ab ὁμὸς *similis*, ὁμόψηφος *ejusdem ſententiæ & ſuffragii*, ὁμόχρονος *coætaneus*, ὁμόζυγος *conjunx dicitur, quòd ejuſdem sit jugi, & pari cum marito jungatur copula, à* ζυγός, *id est, jugum, Dativus* τῷ ὁμοζύγῳ, *tertiæ declinationis.*

ἕτερος θόρυβος φροντίδων) alter vel alius tumultus *curarum*, ἕτερος θόρυβος *tertiæ declinationis*, φροντίδων *à* φροντίς.

ἐκδέχεται) ἐκδέχομαι excipio, à δέχομαι, tertia *perſona singularis* ἐκδέχεται *ut* τύπτεται.

ἀπαιδία) παῖς παιδὸς puer, proles. ἄπαις, ἄπαιδος *orbus, sine liberis, unde* ἀπαιδία *orbitas, ſecundæ declinationis, ut antè diximus, à* σωτὴρ σωτῆρος *fieri* ἡ σωτηρία, *ſalus, ut ſuprà.*

παίδων) liberorum, prolium, à nominativo παῖς παιδὸς.

 ὑπη-

ἐπιθυμία) θυμὸς animus. ἐπιθυμέω concupisco, à præpositione ἐπὶ *in, quasi animo gero, ἐπιθυμία desiderium, aviditas, concupiscentia.*

γυναικὸς) γυνὴ uxor, Genitivus τῆς γυναικὸς, ab *inusitato nomine* γύναιξ. *vide Heteroclita, de quibus suprà.*

φυλακὴ Verbalia plurima servant figurativam literam *secundi Aoristi, quæ in verbis Quartæ Conjugationis est* γ, *si Futurum desinat in* ξω, *ut suprà. Itaque à verbo* σφάττω, *jugulo, Futurum* σφάξω, *Aoristus secundus,* ἔσφαγον, *Verbale nomen* ἡ σφαγὴ *cædes.* ἐπιτάττω *impero,* ἐπιταγὴ *Imperium; sic à* φυλάττω, *custodio, foret nomen* ἡ φυλαγὴ *custodia, per* γ, *dicitur tamen* φυλακὴ, *Siquidem hujusmodi mutarum, tenuis, aspiratæ & mediæ, magna est inter sese affinitas, traduntque operas mutuas, ut crebrò aliam pro alia reperias. Aut fit* ἡ φυλακὴ *à nomine* φύλαξ *custos,* τοῦ φύλακος, *unde* ἡ φυλακή.

οἴκου ἐπιμέλεια) domus procuratio, cura & diligentia, οἶκος *domus, Tertiæ declinationis.* ἐπιμελὴς *accuratus, diligens, unde* ἡ ἐπιμέλεια *diligentia, ut* ἀλήθεια *ab* ἀληθὴς, *de quo suprà dictum in* ἀλήθεια.

οἰκετῶν) ὁ οἰκέτης famulus, primæ declinationis τῶν οἰκετῶν, *accentu circumflexo in ultima, de quo suprà.*

προεστάναι) προΐστημι, præsideo, & præsum, à πρὸ & ἵστημι, προΐσταμαι, *præficio, præfecturam confero,*

sim-

simplex verbum ἵστημι, *Futurum* στήσω, *Præteritum activum* ἕστηκα, *Passivum* ἕσταμαι, ἕστασαι, *sic à composito* προΐσταμαι, *Præteritum* προέσταμαι, προέστασαι, *unde ablato incremento fit duplex nomen verbale* ἡ πρόστασις & ἡ προστασία, *id est, præfectura, præsidentia, plurale* αἱ προστασίαι.

αἱ κατὰ τὰ συμβόλαια βλάβαι) Vim articuli afficientis *præpositionem cum casu pulcrè expressit Participio· Damna civilibus in contractibus accepta.*

συμβόλαια) à βάλλω, Compositum συμβάλλω, quod *præter alia significat pacisci, & contractus conventaque inire, unde verbale* συμβολὴ, & *inde* συμβόλαιον, *hoc est, pactum & contractus.*

Fermè autem hujusmodi verbalia à βάλλω & *composita, efferuntur per* ο *non* α, *ut* βολὴ, προσβολὴ, καταβολὴ, *sic* συμβολὴ, & *inde* συμβόλαιον, *ut* ἐπιβόλαιον.

βλάβαι) βλάπτω noceo, secundus Aoristus ἔβλαβον, *tanquam à themate* βλάβω, *ut suprà, hinc verbale* βλάβη, *damnum, per idem effertur characteristicon, nempe* β.

γείτονας) ὁ γείτων vicinus, τοῦ γείτονος, habito Genitivo, *facilè ad reliquos casus perveneris,* κατὰ γείτονας.

διαπληκτισμοὶ) πλήττω, percutio, Futurum πλήξω, *Præ-*

Præteritum activum πέπληχα, *Passivum* πέπληγμαι, πέπληξαι, πέπληκται, *unde verbale* πληκτήρ *percussor*, & *per Metaphoram objurgator* & *conviciator*, *unde Verbum* πληκτίζω, *aut* πληκτίζομαι. *Illa enim in* ζω, ίζομαι, *passim à quovis deducuntur, ut doctis autoribus visum est. Compositum* διαπληκτίζομαι, *verbum deponens, id est, decerto, pugno, contendo. Futurum à* πληκτίζω, *est* πληκτίσω, *Præteritum activum* πεπλήκτικα, *Passivum* πεπλήκτισμαι, *unde verbale, ablato incremento,* ὁ πληκτισμὸς, *ut suprà. Sic à* διαπληκτίζομαι *verbale* διαπληκτισμὸς. *Utrum verò recepta sint* πληκτήζω, πληκτίζομαι, *an tantùm* διαπληκτίζομαι, *docebit assidua lectio: tantùm ostendimus, quo pacto verba fiant, quæ quidem nunc activa, nunc contrà passiva, nunc simplicia, nunc composita solùm in usu versantur, quemadmodum apud Latinos recipiuntur composita, aspicio, conspicio, despicio, &c. inde aspectus, conspectus, despectus, non autem simplex specio, licet usurpetur nomen species.*

δικαστηρίοις) δικάζω, Futurum δικάσω, Præteritum *activum* δεδίκακα, *Passivum* δεδίκασμαι, δεδίκασαι, δεδίκασαι· *unde verbale* τὸ δικαστήριον, *forum judiciale, tribunal, Dativus pluralis* τοῖς δικαστηρίοις *tertiæ declinationis, nam* δικάζομαι *est, lites ago, contendo,*

συμπλοκαὶ) πλέκω, συμπλέκω, συμπλέκομαι, *confligo, negocium habeo cum aliquo. Verbale* ἡ συμπλοκὴ *congressio, conflictus, secundæ declinationis, migrat* ε *in* ο, *ut suprà dictum est in* τροπῷ.

ἐμπο-

ἐμπορίαις) πόρ☉ quæstus, proventus, ἔμπορ☉ mercator, ἡ ἐμπορία τῆς ἐμπορίας, *secundæ declinationis, à præpositione* ἐν, *&* *nomine* πόρ☉, *vide suprà in* ἐνοικα πάθη.

κίνδυνοι) Nominativus pluralis à singulari ὁ κίνδυν☉ *periculum, pro quo Budæus posuit aleam.*

γεωργίας) γεα & per Crasin γῆ terra, ἔργον opus, inde γεωργὸς *agricola*, ἡ γεωργία *agricultura*, τῆς γεωργίας.

διαπονήσεις) πονέω laboro, Futurum πονήσω, Præteritum *activum* πεπόνηκα, *Passivum* πεπόνημαι, πεπόνησαι, *Verbale* ἡ πόνησις, *ut suprà, Secundæ declinationis contractorum*, τῆς πονήσεως, αἱ πονήσεεις *&* *Crasi* πονήσεις; *Compositum* διαπονήσεις, *à Nominativo* διαπόνησις, *à verbo* διαπονέομαι *excolo, elaboro.*

πᾶσα ἡμέρα) ἡμέρα dies, secundæ declinationis, ὁ πᾶς *omnis, fœmininum* ἡ πᾶσα, *neutrum* τὸ πᾶν.

ἰδίαν) ἴδι☉ proprius, Fœmininum ἡ ἰδία, τὴν ἰδίαν. *Quomodò verò se habeant Fœminina Adjectivorum, scriptum est suprà.*

ἥκει) ἥκω, ἥκεις, ἥκει, Venio, venis, venit.

φέρουσαι) φέρω fero, Participium ὁ φέρων, ἡ φέρουσα.

ψυχῆς) ἡ ψυχὴ, Secundæ declinationis, τῆς ψυχῆς.

ἐπι-

ἐπισκότησιν,) σκότος tenebræ, Verbum σκοτέω. *Futurum* σκοτησω. *Præteritum activum* εσκότηκα. *Passivum* ἐσκότημαι, ἐσκότησαι, *unde verbale* ἡ σκότησις, *ut suprà,* τῆς σκοτήσεως, τὴν σκότησιν. *Compositum* ἐπισκότησιν. *Nominativus* ἡ ἐπισκότησις *secundæ Declinationis contractorum, à verbo* ἐπισκοτέω *obtenebro.*

νύκτες) ἡ νὺξ, τῆς νυκτὸς, nox, noctis, plurale αἱ νύκτες.

μεθημερινὰς) ἡμέρα dies, μεθ' ἡμέραν per Apostrophon, *pro* μετὰ ἡμέραν *propriè significaret post diem,* κατὰ *juncto Accusativo significat post, verùm Atticè capitur pro* ἐν ἡμέρᾳ *in die, per diem, interdiu. Cæterum, quia ratione Apostrophi legitur* μεθ ἡμέραν, *tanquam unica dictio* μεθημέραν, *fit inde adjectivum* μεθημερινός *diurnus,* ἡ μεθημερινὰ, *Accusativus pluralis* τὰς μεθημερινὰς.

φροντίδες) ἡ φροντὶς, τῆς φροντίδος, τὰς φροντίδας.

παραλαβοῦσαι) λαμβάνω, secundus Aoristus activus ἔλαβον, *Participium* ὁ λαβων, ἡ λαβοῦσα, *Compositum* παραλαβοῦσα, *à* παραλαμβάνω, *plurale* αἱ παραλαβοῦσαι.

αὐταῖς) Dativus pluralis ab αὐτὴ Pronomine relativo, *quod non solùm significat ipsum, sed etiam capitur pro eodem,* αὐταῖς φαντασίαις *eisdem phantasiis.*

φαντασίαις) φαίνω, Futurum φανῶ, Præteritum acti-
vum

vum πεφαγκα, Pafsivum πέφαμμαι, πεφανσαι, πέφανται, verbale φαντὸς, unde Verbum φαντάζομαι, finge vocem activam φαντάζω, Futurum φαντάσω. Præteritum activum πεφάντακα, Pafsivum πεφάντασμαι, fecunda perfona πεφάντασαι, unde nomen verbale ἡ φαντασία, ut fuprà, Secundæ declinationis, Dativus pluralis ταῖς φαντασίαις.

ἐξαπατῶσι) ἀπατάω fallo, tertia pluralis ἀπατάουσι, *Crasis ἀπατῶσι, Compositum ἐξαπατάω, ἐξαπατῶσι.*

Τούτων δὲ φυγὴ μία, ὁ χωρισμὸς ἀπὸ τοῦ κόσμου παντός. κόσμου δὲ ἀναχώρησις, οὐ τὸ ἔξω αὐτοῦ γενέσθαι σωματικῶς, ἀλλὰ τῆς πρὸς τὸ σῶμα συμπαθείας τὴν ψυχὴν ἀπορρῆξαι, καὶ γενέσθαι ἄπολιν, ἄοικον, ἀνίδιον, ἀφιλέταιρον, ἀκτήμονα, ἄβιον, ἀπράγμονα, ἀσυνάλλακτον, ἀμαθῆ τῶν ἀνθρωπίνων διδαγμάτων, ἕτοιμον ὑποδέξασθαι τῇ καρδίᾳ τὰς ἐκ τῆς θείας διδασκαλίας ἐγγινομένας διατυπώσεις.

Horum autem fuga una, feparatio à mundo univerfo. Mundi verò fecefsus, non est extra ipfum fieri corporaliter, fed ab eo, qui cum corpore est confenfu animum abrumpere, & fieri extorrem, sine domo, carentem proprio, nefcium fodalitatis, inopem, sine facultatibus, vacantem negociis, alienum à contractibus, rudem humanarum difciplinarum, paratum excipere corde ex Divina doctrina profectas informationes.

Quarum rerum una demum cautio est, si ab omni ſe mundo abdicaverit, qui hanc vitare moleſtiam inſtituerit. Eſt verò ſeceſsus à mundo, non extra mundum eſse corpore, cæterùm à conſenſu corporis, mutuaque affectione animum abrumpere, non civem eſse, non domum poſsidere, non familiam, nihil proprium habere, non ſodalitatis officia, non amicitias colere, prædia nulla, nullas facultates habere, negociis vacare, juris gentium contractus, humanasque diſciplinas non noſse, ita ſe comparare, cor ut humanum aptum ſit admittere diſciplinam, ex Divinis monumentis informatam.

τȣτων) Genitivus pluralis demonſtrativi neutrius generis *τοῦτο, maſculinum ȣ̃τος, fæmininum αὕτη, ut ſuprà.*

φυγὴ) φεύγω fugio, ſecundus Aoriſtus ἔφυγον, *verbale nomen ἡ φυγὴ ut ſuprà dictum eſt in φυλακὴ.*

μία) εἷς unus, ut ſupra. Fæmininum μία una.

χωρισμὸς) χωρίζω ſeparo, Futurum χωρίσω, Præteritum *activum κεχώρικα. Paſsivum κεχώρισμαι, verbale ὁ χωρισμὸς, ut ſuprà.*

κόσμȣ) ὁ κόσμος mundus, Genitivus τȣ̃ κόσμȣ.

παντὸς) ὁ πᾶς, τȣ̃ παντος, Quintæ declinationis.

ἀναχώρησις) χωρέω Futurum χωρήσω, Præteritum acti-

activum κεχώρηκα, *Passivum* κεχώρημαι, κεχώρησαι, *verbale* χῶρησις, *ut suprà. Compositum* ἀναχώρησις *secessus, ab* ἀναχωρέω *secedo.*

τὸ ἔξω αὐτοῦ γενέσθαι) Articulus τὸ afficit orationem, *quæ constat ex Infinitivo, id nempe, extra mundum esse.*

ἔξω αὐτοῦ) Adverbium cum Genitivo, quibusdam *Latinorum præpositionibus respondent Græcorum adverbia.*

γενέσθαι) γίγνομαι, secundus Aoristus medius ἐγενόμην, *ut suprà. Infinitivus* γενέσθαι, *ut* τυπέσθαι *ab* ἐτυπόμην.

σωματικῶς) τὸ σῶμα corpus τοῦ σώματος inde Adje*ctivum* σωματικὸς *corporalis, Genitivus pluralis* τῶν σωματικῶν, *à quo Adverbium* σωματικῶς, *migrante* ν *in* σ, *ut suprà dictum est.*

πρὸς τὸ σῶμα συμπαθείας) Scripsimus suprà in voce ὁμοιότητος, *cujusmodi dictionibus addatur præpositio* πρὸς. *Budæus vertit:* συμπάθειαν πρὸς τὸ σῶμα, *corporis consensum & mutuam affectionem.*

συμπαθείας) πάσχω patior, secundus Aoristus ἔπαθον *à* πήθω, *unde nomen* πάθος εος, *à quo nomina adjectiva* ἀπαθὴς, εὐπαθὴς, *&c. per* α, *&* θ, *sic à composito* συμπάσχω, *id est, condolesco, & alienis incommodis afficior sive tangor, fit* συμπαθὴς, *qui ejus-*

 dem

dem est affectus, unde Substantivum ἡ συμπάθεια, quasi dicas condolentia, naturalis ille consensus animi cum corpore.

ἀποῤῥῆξαι) ῥήγνυμι frango, rumpo, Futurum ῥήξω, *ut suprà. Aoristus primus* ἔῤῥηξα. *Infinitivus* ῥῆξαι. *Compositum* ἀποῤῥῆξαι *abrumpere, ab* ἀποῤῥήγνυμι *per geminum* ϱϱ, *ut suprà.*

ἄπολιν) ἡ πόλις civitas, unde ἄπολις extorris, qui ci*vitate destituitur aut caret, qui non est civis.*

Magnus hoc loco Catalogus eorum, quæ fiunt per α, *particulam privativam, quæ quidem Budæus non eadem semper voce reddidit, licet compositis ratio sit una in omnibus: ideoque ut in cæteris, ita & in istis juvabimur copia, ut nobis obvia sint, quæcunque scitè & commodè privationem significant, deinde comminiscamur apta verba, quibus negationem tribuamus* ἄπολιν γίνεσθαι *vertit non esse civem,* ἄοικον *non possidere domum, non familiam: quæ quidem multis aliis verbis & rectè verti possunt,* ἄπολιν γίνεσθαι *civitatem ignorare, civitate carere, civitate destitutum esse, & item alio & alio pacto, utcunque commodum erit negationem explicare.*

ἄοικον) quoties α privativum præfigitur vocalibus, *solet interseri* ν, ἄξιος *dignus,* ἀνάξιος *indignus: verùm id non est perpetuum, ut* ἀεργός, ἄυπνος, ἀόρατος, ἄοκνος, ἄωρος, ἄωτος *sic ab* οἶκος *domus,*

muſ, Adjectivum formatur ἄοικος, *qui domo caret.*

ἀνίδιον) ἴδιος proprius, privatus, ἀνίδιος, qui nihil *habet proprium, quod ſibi peculiariter vendicet.*

ἀφιλέταιρον) ἑταῖρος ſodalis, amicus, φιλέταιρος, *ſodalium ſtudioſus, & amicitiam colens,* ἀφιλέταιρος *qui ſodalitatis & amicitæ officia non facit.*

ἀκτήμονα) κτάομαι acquiro, poſſideo, ἀκτήμων inops, *qui prædia non habet. Multa in* μων *deducuntur à futuro vocis activæ.* μνάομαι, *reminiſcor, Futurum activum eſſet* μνήσω, *inde* μνήμων *memor: ſic à* κτάομαι, *Futurum activum* κτήσω, *unde ſi receptum eſſet, diceretur* κτήμων *opulentus, qui multa poſſidet, hinc* ἀκτήμων *qui poſſeſſionibus deſtitutus eſt, Genitivus* ἀκτήμονος, *Accuſativus* τὸν ἀκτήμονα.

ἄβιον) βίος vita, victus & facultates, quibus vita *ſuſtinetur, quæque ad uſum vitæ pertinent: hinc* ἄβιος *is dicitur, qui iis rebus caret.*

ἀπράγμονα) πρᾶγμα res capitur pro negotio & mo*leſtia, ut* παρέχειν πράγματα *faceſſere negocium; hinc fit* ἀπράγμων, *qui nec aliis exhibet negocium, nec ipſe libenter negociis involvitur,* G. ἀπράγμονος.

ἀσυνάλλακτον) ἀλλάττω, inde συναλλάττω contraho, pa*ciſcor, in eo contractus & conventa, tertia perſona præteriti paſſivi* συνήλλακται, *Verbale* συνάλλακτος, *ut ſuprà, unde* ἀσυνάλλακτος, *ut* δυσκάθεκτος, *à*

κατέχω,

κατέχω, *de quo ſuprà dictum est.*

ἀμαθῆ) μανθάνω diſco, ſecundus Aoristus ἔμαθον, *ab inusitato* μαθέω, *hinc* ἀμαθὴς, *Genitivus* ἀμαθέος *primæ declinationis contractorum*, τὸ ἀμαθέα, *Crasis* ἀμαθῆ, *id est, rudem, neſcium, indoctum. Crebrò verò Genitivum habent ista adjectiva, quæ fiunt ex particulis* α, εὖ, δὺς, *quorum exempla paſsim obvia.*

ἀνθρωπίνων) ἄνθρωπος homo, ἀνθρώπινος huma-*nus.*

διδαγμάτων) διδάσκω à διδάχω facit præteritum paſ-*sivum* δεδίδαγμαι, *Verbale* τὸ δίδαγμα, *ut ſuprà*, τοῦ διδάγματος, τῶν διδαγμάτων.

ὑποδέξασθαι) δέχομαι, Futurum δέξομαι, Aoristus *primus* ἐδεξάμην, *Infinitivus* δέξασθαι, *Compositum* ὑποδέξασθαι.

καρδίᾳ) Dativus à Nominativo ἡ καρδία ſecundæ de-*clinationis.*

θείας) ὁ θεὸς Deus, inde ὁ θεῖος divinus.

διδασκαλίας Genitivus à Nominativo ἡ διδασκαλία, à διδάσκαλος.

ἐγγινομένας) γίνομαι. Participium ὁ γινόμενος, ἡ γινομένη, τὰς γινομένας. *Compositum* ἐγγινομένας *ab* ἐγγίνομαι *intus generor, innaſcor, quasi dicas intus fio.*

Δια-

διατυπώσεις) à Nominativo τύπος fit verbum τυπόω, *Futurum* τυπώσω, *Præteritum activum* τετύπωκα, *Passivum* τετύπωμαι, τετύπωσαι, *unde verbale* ἡ τύπωσις, *de quo suprà dictum est*, τῆς τυπώσεως, *Crasis* τυπώσεις, *Compositum* διατυπώσεις, *à verbo* διατυπόω.

Ετοιμασία δὲ καρδίας, ἡ ἀπομάθησις τῆς ἐκ πονηρᾶς συνηθείας προκαταχόντων αὐτὴν διδαγμάτων.

Præparatio verò cordis, oblivio ex prava consuetudine ante occupantium ipsum doctrinarum.

Est autem hujusmodi cordis comparatio, cùm eæ doctrinæ dediscuntur, quæ prava consuetudine sedem in ipso occupaverunt.

ἑτοιμασία) ἑτοιμάζω, Futurum ἑτοιμάσω, Præteritum *activum* ἡτοίμακα, *Passivum* ἡτοίμασμαι, σαι, *unde* ἡ ἑτοιμασία *Verbale.*

ἀπομάθησις) μανθάνω tempora sumit à μαθέω, *Futurum* μαθήσω, *Præteritum activum* μεμάθηκα, *Passivum* μεμάθημαι, μεμάθησαι, *unde* ἡ μάθησις, *inde* ἀπομάθησις, *ab* ἀπομανθάνω.

συνηθείας) συνηθής consuetus ἡ συνήθεια consuetudo, τῆς συνηθείας, *ut suprà in* ἀλήθεια.

προκαταχόντων) ἔχω, secundus Aoristus ἔσχον à Verbo σχέω, *ut suprà Participium* σχών, χόντος, τῶν σχόντων, *Compositum autem* καταχὸν *à* κατέχω, *inde* προ-

καταχὼν

κατασχὼν à προκατέχω, id est, prius occupo. Præpoſitio πρὸς in Compoſitis quandoque præcedens tempus indicat, ut apud Latinos præ in verbo præverto, & conſimilibus.

Οὔτε γὰρ ἐν κηρῷ γράψαι δυνατὸν, μὴ καταλεάναντα τοὺς ἐναποκειμένους χαρακτῆρας, οὔτε ψυχῇ δόγματα θεῖα παραθέσθαι, μὴ τὰ ἐκ τοῦ ἔθους προλήψεις αὐτοῦ ἐξελόντα.

Neque enim cera ſcribere poſsibile, non delentem insitos characteres, neque animæ placita divina accommodare, non ex conſuetudine anticipatas opiniones ex ea eximentem.

Nam neque in tabulis cereis ſcribere poſsis, nisi prius literas induxeris, quæ antè ſcriptæ fuerunt: neque animæ prius divina placita accommodaris, quam anticipatas opiniones ab ea exemeris.

κηρῷ) Dativus, à Nominativo ὁ κηρὸς, cera tertiæ de*clinationis.*

γράψαι) γράφω ſcribo, Aoriſtus primus ἔγραψα, Infi*nitivus* γράψαι.

δυνατὸν) δύναμαι poſsum, verbum deponens ſe*cundæ Conjugationis in* μι, *ut* ἵσταμαι, *finge vocem activam* δύνημι, *Futurum* δυνήσω, *Præteritum activum* δεδύνηκα, *Paſsivum* δεδύναμαι, *per* α, *quia ſemper penultima præteriti Paſsivi verborum in* μι, *est brevis, ut ſuprà tertia perſona* δεδύναται), *Verbale* ὁ

δυνα-

δυνατὸς, ἡ δυνατὴ, τὸ δυνατὸν *poſsibilis, poſsibile.*

καταλεάναντα) λεαίνω & inde καταλεαίνω deleo, Fu-*turum* λεανῶ, *Aoristus primus* ἐλέανα, *Participium* λεάνας λεάναντος, τ λεάναντα. καταλεάναντα. *Poſuit Budæus hoc loco verbum inducere, cujus uſus est propriè, cum de opere tectorio ſit ſermo, & pro abolere capitur. Suetonius: Ampliſsimis verbis collaudatum in integrum restituit, inducto priori decreto. Et alio loco: Multa & deleta & inducta & ſuperſcripta inerant. Siquidem illito chartis atramento, tanquam delentur, quæ prius ſcripta fuerant. Vide commentarios Budæi in verbo* ἐμπλάττω. *Cæterum* μὴ καταλεάναντα τοὺς χαρακτῆρας *vertit, nisi prius literas induxeris. Nam participia significationis præteritæ, cùm non sint Latinis à verbo activo, neceſse est, ut utamur verbo præteriti temporis, nisi prius induxeris, vel ubi non induxeris, aut capiamus Participium præteriti paſsivi, & orationem activam commutemus in paſsivam,* καταλεάναντα τοὺς χαρακτῆρας *inductis literis, sive deletis characteribus.*

ἐναποκειμένους) κεῖμαι jaceo, de hoc ſuprà Compo-*situm* ἀπόκειμαι, *hinc* ἐναπόκειμαι, *Participium* ὁ ἐναποκείμενος.

χαρακτῆρας) χαράττω ſculpo, imprimo, tertia per-*ſona præteriti paſsivi* κεχάρακται, *unde* ὁ χαρακτὴρ *verbale ut ſuprà.*

δόγματα) τὸ δόγμα, Verbale à δοκέω, aut potius *inuſitato themate δόκω, Præteritum paſsivum δέδογμαι, hinc δόγμα, ut ſuprà.*

παραθέσθαι) θέσθαι ſecundus Aoriſtus medius, Infi*nitivi à τίθεμαι, ut ſupra dictum est παρατίθεμαι, παραθέσθαι*

ἔθους) τὸ ἔθος, τοῦ ἔθεος, Craſis, ἔθους, ut τείχους.

περιλήψεις) λαμβάνω, Futurum λήψω à λήβω, Præ*teritum activum λέληφα, Paſsivum λέλημμαι, λέληψαι, verbale ἡ λῆψις, ut ſuprà dictum est, τῆς λήψεως, Accuſativus pluralis τὰς λήψεας, λήψεις per Craſin, ſic περιλήψις, τὰς περιλήψεας, Craſis περιλήψεις, à Compoſito περιλαμβάνω.*

ἐξελόντα) ἐξαιρέω eximo, ſimplex αἱρέω, ſecundus *Aoriſtus capitur ab ἕλω, & est, εἷλον, Participium ἑλὼν ελόντος, Compoſitum ἐξελὼν ἐξελόντος, Accuſativus τὸν ἐξελόντα.*

πρὸς δὴ τοῦτο μέγιστον ὄφελος ἡμῖν ἡ ἐρημία παρέχεται καταλυάζουσα ἡμῶν τὰ πάθη, καὶ σχολὴν διδοῦσα τῷ λόγω, παντελῶς αὐτὰ τῆς ψυχῆς ἐκτεμεῖν.

At verò hoc maximam utilitatem nobis ſolitudo præbet, conſopiens noſtras perturbationes, & ocium dans rationi, omninò ipſas ex animo elidendi.

Ad id autem aſſequendum ſolitudo grande operæ pre-

precium affert, utpote quæ perturbationes animi conſopire ſolita ſit ſpaciumque deinde indulgere, vi ratiocinationis ipſas stirpitus ex anima elidendi.

πρὸς δὲ τοῦτο) ad id autem, dictionem *aſsequendum, explicandi gratia poſuit, quomodo ſolet Cicero uſurpare præpoſitionem ad, ut commodum ſubaudiatur Gerundium.*

μέγιστον) Superlativus à μέγας, ut ſuprà.

ὄφελος) utilitas, nomen Neutrum ut τεῖχος.

κατευνάζουσα) εὐνή, cubile, εὐνάζω ſopio, Compoſitum κατευνάζω, *Participium* κατευνάζων, ἡ κατευνάζουσα, *utpote quæ conſopire ſolita sit. Sæpius imperfectum reddunt per, ſolet aut conſuevit.*

διδοῦσα) Participium præſens Fæmininum à δίδωμι, *ut ſuprà.*

ἐκτεμεῖν) τέμνω, ſecundus Aoristus ἔκτεμον, ut ſu*prà. Infinitivus* τεμεῖν, *sic* ἐκτέμνω, ἐκτμεῖν.

Ὡς γὰρ τὰ θηρία, εὐκαταγώνιστά ἐστι καταψυχθέντα, οὕτως ἐπιθυμίαι, καὶ ὀργαὶ, καὶ φόβοι καὶ λῦπαι, τὰ ἰοβόλα τῆς ψυχῆς κακὰ, κατευνασθέντα διὰ τῆς ἡσυχίας καὶ μὴ ἐξαγριαινόμενα τῷ συνεχεῖ ἐρεθισμῷ, εὐκαταγωνιστότερα τῇ δυνάμει τοῦ λόγου γίνεται.

Ut enim feræ faciles ſuperatu ſunt permulſæ: sic

concupiſcentia, & iræ, & pavores, & mœrores, veneficæ animæ mala, conſopita per quietem, & non exaſperata aſsiduo iritamento, ſuperabiliora vi rationis fiunt.

Ut autem feræ bestiæ blanda manu permulſæ, leni certamine ſuperantur: ita libidines, pavores, mærores, animæ venefica mala, conſuetudine conſopita, nec perpetuo irritamento efferata, eluctabiliora deinde vi rationis fiunt.

εὐκαταγώνιστα) ἀγωνίζομαι, tertià perſona præteriti ἠγώνισται, *verbale* ἀγωνιστὸς, *ut ſuprà. Compositum* καταγώνιστος *ſuperabilis, à* καταγωνίζομαι *vinco, ſupero,* εὐκαταγώνιστος *qui facilè vincitur. Nam* εὖ *in compositis significat facile, proclive. pronum, bonum, vide ſuprà in* δυσκάθεκτοι.

ἐστι) Verbum singulare, jungitur Nominativo plura*li neutrius generis* θηρία, *more attico, ut ſuprà.*

καταψυχθέντα) ψύχω, Futurum ψύξω, Præteritum ἔψυξα, *Paſsivum* ἔψυγμαι, ἔψυξαι, ἔψυκται. *Aoristus primus* ἐψύχθην, *Participium* ὁ ψυχθεὶς, τὸ ψυχθὲν, *gen.* ψυχθέντος, *plurale* τὰ ψυχθέντα, *compositum* καταψυχθέντα *à* καταψύχω.

ὀργαὶ) iræ. Nam hoc est in Budæi versione, nec *eodem ordine recenſet, ut habent Græca, verùm ſcribarum & Typographorum incuria multa in hujusmodi & omittere ſolet & confundere.*

ἰοβόλα)

ἰοβόλα) ἰὸς venenum, ἰοβόλος venenosus, quasi venena jaculans, à βάλλω *jacio: & monuimus suprà in voce συμβόλαια, verbalia verbi βαλλω efferri, per* ος. ἰοβόλος *ut* ἐκηβόλος *procul jaculans, Apollinis epitheton.*

κατευνασθέντα) εὐνάζω, Futurum, εὐνάσω, Præteritum *activum* εὔνακα, *Passivum* εὔνασμαι, εὐνασαι, *Aoristus primus* εὐνάσθην, *ut suprà: Participium* ὁ εὐνασθεὶς, τὸ εὐνασθὲς, τοῦ εὐνασθέντος, *plurale* τὰ εὐνασθέντα, *compositum* κατευνασθέντα *à* κατευνάζω *sopio.*

ἐξαγριαινόμενα) ἄγριος felix, agrestis, inde ἀγριαίνω, ἀγριαίνομαι, *Participium* ἀγριαινόμενος, *compositum* ἐξαγριαίνομαι, ἐξαγριαινόμενος, *Neutrum plurale* ἐξαγριαινόμενα *efferata, tamen est præsentis temporis, ut suprà.*

συνεχεῖ) ὁ συνεχὴς primæ declinationis contractorum, *τοῦ* συνεχέος, *τῷ* συνεχέϊ, *Crasis* συνεχεῖ.

ἐρεθισμῷ) ὁ ἐρεθισμὸς verbale, ab ἐρεθίζω, factum à *prima persona præteriti passivi, ut suprà.*

δυναστευτικωτέρα) Comparativus ab δυναστευτικός.

δυνάμει) δύναμις, secundæ Declinationis Contractorum, *τῆς* δυνάμεως, *τῇ* δυνάμεϊ, Crasis δυνάμει.

γίνεται) tertia persona à γίνομαι fio, est rursum verbum *singu-*

singulare, cum Nominativo plurali ἰοβόλα κακὰ, *ut ſuprà.*

Ἔϛω τοίνυν τὸ χωρίον τοιοῦτον οἷόν περ ἐϛὶ καὶ τὸ ἡμέτερον ἐπιμιξίας ἀνθρώπων ἀπηλλαγμένον, ὡς μὴ ὑπὸ μηδενὸς τῶν ἔξωθεν τὸ συνεχὲς τῆς ἀσκήσεως διακόπτεσθαι, ἄσκησις δὲ εὐσεβείας τὴν ψυχὴν τρέφει τοῖς θείοις διανοήμασι.

Sit igitur locus talis, qualis est & noster, congreſsu hominum liber, ut ne ab ullo externorum aſsiduitas meditationis interpelletur: meditatio autem pietatis animam nutrit divinis cogitationibus.

Est igitur locus aliquis hujuſcemodi, qualis hic noster, ita ab hominum congreſsu liber, ut à nullo extraneorum irrumpente, aſsidua interpelletur meditatio, pietatis enim meditatio animam divinis cogitationibus alit.

Ἔϛω) Imperativus ab εἰμὶ ſum, de hoc ſuprà.

οἷόνπερ ἐϛὶ) περ adjectio est ſyllabica, ὅσπερ pro ὅς, *sic* οἷόνπερ *pro* οἷόν ἐϛι *accentum remittit in Encliticam.*

καὶ τὸ ἡμέτερον) καὶ multis locis tanquam abundat.

ἐπιμιξίας) μίγνυμι miſceo, Futurum μίξω à μίγω. Præ*teritum activum* μέμιχα *Paſsivum* μέμιγμαι, μέμιξαι, *sic ab* ἐπιμίγνυμι, *id est, commercium habeo, fit* ἐπιμέμιξαι, *unde nomen verbale* ἐπιμιξία *commercium, ut ſuprà.*

ἀπη-

ἀπηλλαγμένον) ἀλλάττω, Futurum ἀλλάξω, Præteritum *activum* ἤλλαχα, *Passivum* ἤλλαγμαι, *Participium* ἠλλαγμένος, *Compositum* ἀπηλλαγμένος *ab* ἀπαλλάττομαι, *discedo, liber sum, regit hoc verbum genitivum* ἐπιμιξίας.

ὡς) Infinitivo jungitur, id quod imitatus Horatius, *ut melius quicquid erit pati, pro ut patiaris.*

μὴ ὑπὸ μηδενὸς) Attici geminata gaudent negatione. *vide commentarios Budæi.* μηδενος *Genitivus à* μηδεὶς, *ut suprà.*

τῆς ἔξωθεν) ἔξωθεν externus, adverbium adventu Articulorum *tanquam Adjectivum est,* de *quo suprà.*

τὸ συνεχὲς τῆς ἀσκήσεως) assiduum meditationis, id *est, assiduitatem, Nunquam non obvia sunt adjectiva neutra, substantivè capta,* ὁ καὶ ἡ συνεχὴς, τὸ συνεχές.

ἀσκήσεως) Genitivus à Nominativo ἡ ἄσκησις, secundæ *declinationis contractorum, est verbale ab* ἀσκέω *Futurum* ἀσκήσω, *Præteritum activum* ἤσκηκα, *Passivum* ἤσκημαι, ἤσκησαι, *hinc* ἡ ἄσκησις, *ut suprà.*

διακόπτεσθαι) κόπτω, διακόπτω, διακόπτομαι, interturbor, *interpellor, infinitivus* διακόπτεσθαι.

ἀσεβείας Genitivus à Nominativo ἡ ἀσέβεια, ab ad*jectivo* ἀσεβὴς, *έος*.

τρέφει

τρέφει) τρέφω, τρέφεις, τρέφει, nutrio, alo.

διανοήμασι) Dativus pluralis à διανόημα, ut suprà.

Τί οὖν μακαριώτερον τοῦ τὴν ἀγγέλων χορείαν ἐν γῇ μιμεῖσθαι; εὐθὺ μὲν ἀρχομένης ἡμέρας εἰς εὐχὰς ὁρμῶντα, καί ὕμνοις καί ᾠδαῖς γεραίρειν τὸν κτίσαντα; εἶτα ἡλίου καθαρῶς διαλάμψαντος, ἐπ' ἔργα τρεπόμενον, πανταχοῦ αὐτῷ τῆς εὐχῆς συμπαρούσης, καὶ τοῖς ὕμνοις ὥσπερ ἅλατι ἐπαρτύειν τὰς ἐργασίας. τὸ γὰρ ἱλαρὸν καὶ ἄλυπον τῆς ψυχῆς κατάστημα αἱ τῶν ὕμνων παρηγορίαι χαρίζονται.

Quid igitur beatius angelorum concentum in terra imitari? statim quidem incipiente die in preces exurgentem, & hymnis & canticis venerari creantem? deinde, sole purè resplendente, ad opera conversum, ubique ipsi precatione præsente, & hymnis tanquam sale condire actiones. Nam hilarem & alacrem animæ statum hymnorum cohortationes largiuntur.

Ecquid igitur beatius, quàm hominem in terra concentum Angelorum imitari? ineunte statim die in orationes ire, in hymnis & canticis creatorem venerari? Exinde sole jam dilucescente converti ad opera, nusquam sine oratione? denique canticis tanquam sale condire actiones? Siquidem hilarem alacremque animæ æquabilitatem hymnica cohortamenta conferunt.

μακαριώτερον) Comparativus à μακάριος.

ἀγγέλων χορείαν) ἄγγελος, tertiæ declinationis, ἡ χορεία *secundæ*.

μιμεῖ-

μιμεῖσθαι) μιμέομαι, primæ conjugationis circumflexorum. *Infinitivus* μιμέεσθαι, *Crasis* μιμεῖσθαι. *Est autem hìc Infinitivus cum casu, sumtus loco nominis Genitivi casus, qui pendeat à comparativo, ideoque adest articulus afficiens hanc orationem* μιμεῖσθαι τὴν ἀγγέλων χορείαν, *hoc modo:* τί μακαριώτερον τοῦ μιμεῖσθαι τὴν ἀγγέλων χορείαν; *Quid beatius ipso imitari Angelorum concentum? quid beatius hac re, nempe imitari? & cætera, aut quid beatius, quàm imitari Angelorum concentum?*

ἀρχομένης ἡμέρας) tempus ponitur in Genitivo ἄρχομαι, *incipio. Participium* ἀρχόμενος, ἡ ἀρχομένη, τῆς ἀρχομένης.

εἰς εὐχὰς) in preces, ἡ εὐχὴ, secundæ declinationis, τὰς εὐχάς.

ὁρμῶντα) ὁρμάω, Participium ὁρμάων, Crasis ὁρμῶν τοῦ ὁρμῶντος, τὸν ὁρμῶντα, *cujus verbi significatum vide in* ὁρμὴν τινα, *ut suprà. Interpres infinitivo reddidit ire, cum potuisset relinquere Participium, & dicere euntem.*

ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς γεραίρειν) ὁ ὕμνος tertiæ declinationis, *Dativus pluralis* τοῖς ὕμνοις, ἡ ᾠδὴ *secundæ declinationis, Dativus plaralis* ταῖς ᾠδαῖς.

γεραίρειν) Infinitivus à γεραίρω.

κτίσαντα) κτίζω creo. Futurum κτίσω, Aoristus pri-

 mus

mus ἔκτισα, *Participium* ὁ κτίσας, τοῦ κτίσαντος, τὸν κτίσαντα, *eum qui creavit, de hoc ſupra in* τοὺς τέκοντας.

καθαρῶς) ὁ καθαρὸς purus, τῶν καθαρῶν, & converſo ν in σ, *fit Adverbium* καθαρῶς *purè, ut ſuprà dictum est.*

διαλάμψαντος) λάμπω, Futurum λάμψω, Aoristus *primus* ἔλαμψα, *Participium* ὁ λάμψας, τοῦ λάμψαντος, *Compositum* διαλάμψαντος *à* διαλάμπω. *Cæterùm Genitivi Græcis abſolutè ponuntur. ut ſuprà.*

ἐπ᾽ ἔργα) Apostrophus est, ἐπὶ ἔργα, ut ſuprà.

τραπόμενον) τρέπω, Aoristus ſecundus ἔτραπον, *Medius* ἐτραπόμην, *Participium* τραπόμενος.

συμπαρούσης) εἰμὶ ſum. Participium ὤν, οὖσα, ὄν. *Compositum* παρών, ἡ παροῦσα, τῆς παρούσης, *deinde additur & altera præpositio* σύν, συμπαροῦσα, συμπαρούσης. *Verba verò ipſa ſunt* πάρειμι *&* συμπάρειμι.

ἅλατι) τὸ ἅλας ſal, τοῦ ἅλατος, τῷ ἅλατι.

παραρτύειν) ἀρτύω, παραρτύω condio. Sæpe quidem *præpositio nihil addit ſignificationi ſimplicis, tamen* παρὰ *sic multis locis accipitur, ut ſignificet obiter quid fieri, & dum aliud agimus,* παραρτύειν τὰς ἐργασίας τοῖς ὕμνοις, *quasi dicat, dum opus facimus, obiter hymnos decantare.*

ἐργασίας) ἐργάζομαι, Præteritum εἴργασμαι, εἴργασαι, *unde*

unde verbale ἡ ἐργασια, ut ſuprà, Secundæ Declinationis, Accuſativus pluralis ἐργασίας.

ἄλυπον) λύπη dolor, inde Adjectivum ἄλυπος dolore carens, sine tristitia, jucundus.

κατάστημα) statum, habitum. Verbale à καθίστημι, id *est, constituo, de quo ſuprà dictum est, quod etiam significat componere, pacatum & tranquillum reddere, unde interpres κατάστημα vertit æquabilitatem; simplex est ἵστημι, Futurum στήσω, Præteritum activum ἔστακα pro ἔστηκα, Paſsivum ἔσταμαι, verbale στῆμα, sic à composito καθίστημι fit κατάστημα per η, quasi deduceretur non à præterito paſsivo verbi in μι, ſed verbi circumflexi στάω, Futurum στήσω, Præteritum activum ἔστηκα, Paſsivum ἔστημαι, unde τὸ στῆμα, sic à καθιστάω fit καταστῆμα, de istiusmodi vide notata ſuprà in institutionibus, in verbo ἔχω.*

πᾶρήγορια) ἀγορα concio, locus ipſe & ipſa oratio. *Quæ hinc deducuntur mutant α in η, κατηγορια, ἀλληγορία, προσηγορία. Sic παρηγορία, Plurale αἱ παρηγορίαι.*

χαρίζονται) tertia pluralis à verbo χαρίζομαι.

Ἡσυχία ἐν ἀρχὴ καθαρσεως τῇ ψυχῇ, μήτε γλώττης λαλέσης τὰ τῶν ἀνθρώπων, μήτε ὀφθαλμῶν ἀγχοίας σωμάτων καὶ συμμετρίας περισκοπέντων, μήτε ἀκοῆς τὸν τόνον τῆς ψυχῆς ἐκλυέσης, ἐν ἀκροάσει μελῶν πρὸς ἡδονὴν πεποιημένων, μήτε ῥημασιν εὐτραπέλων καὶ γελοιαστῶν ἀνθρώπων, ὅ μάλιστα λύειν τῆς ψυχῆς τὸν τόνον πέφυκε.

 Qnies

Quies ergo principium expiationis animæ, neque lingua loquente res hominum, neque oculis nitidos colores corporum & proportiones circumſpicientibus, neque auditu vigorem animi diſsolvente, in auſcultatione carminum ad voluptatem factorum, neque verbis ſcurrilium & ridiculorum, quòd maximè frangere animi intentionem natum est.

Quietus igitur status animæ expiationis auſpicatus est, cùm nec lingua loquitur quæ ad homines pertinet, nec oculi colorum nitores circumſpiciunt in corporibus, nec concinnè accommodatas membrorum proportiones, cum nec aures animæ intentionem elangueſcere faciunt, auſcultandis ipſæ modulamentis distentæ, ad voluptatem ciendam accommodatis, nec facetorum hominum ridiculis aut ſcurrilibus dictis, quæ res maximè comparata est frangendæ animi intentioni.

ἀρχή) principium & origo, nam verbum *ἄρχειν etiam significat originem eſse & autorem.*

καθάρσεως) ἡ κάθαρσις verbale, à ſecunda perſona *præteriti paſsivi κεκάθαρσαι, ut ſuprà, à καθαίρω purgo.*

λαλούσης) λαλέω loquor, Participium λαλῶν, ἡ λαλοῦσα.

τὰ τῶν ἀνθρώπων) res hominum, aut ea quæ ad homines *pertinent. In articulo enim neutro dum jungitur Genitivo, ſubaudiendum est, id quod maximè*

conve-

convenit, τὰ τ̃ φίλων κοινὰ, *res amicorum ſunt communes, aut bona amicorum sive facultates eorum, aut quæcunque ad ipſos pertinent.*

εὐχροίας) χροία color, εὔχροια bonus color, ſecundæ *declinationis,*

σωμάτων) τὸ σῶμα, τ̃ σώματος, τ̃ σωμάτων.

συμμετρίας) μέτρον menſura, modus, mediocritas, *inde* ἡ συμμετρία *ſecundæ declinationis, ſymmetria, proportio.*

περισκοπούντων) σκοπέω, Participium σκοπέων, τ̃ σκοπέοντος, *Crasis* σκοποῦντος, τ̃ σκοπούντων. *inde* περισκοπούντων *à* περισκοπέω.

ἀκοῆς) ἀκούω audio, ſecundus Aoristus eſset, ἤκοον, *inde nomen verbale* ἡ ἀκοὴ, τ̃ ἀκοῆς, *per* ο *penultimam.*

τόνου) τείνω tendo, inde ὁ τόνος ſonus, contentio, *vigor.*

ἐκλυούσης) λύω, ἐκλύω, Participium ἐκλύων, ἡ ἐκλύουσα, τ̃ ἐκλυούσης. *est autem* ἐκλύω *diſſolvo, & viribus destituo, pro quo interpres, facio elangueſcere.*

ἀκροάσει) ἀκροάομαι audio, Verbale ἡ ἀκρόασις, *factum à ſecunda perſona præteriti paſsivi, ut ſuprà.* τ̃ ἀκροάσεως, *ſecundæ declinationis Contractorum. Da-*

tivus

tivus τῇ ἀκροάσεϊ, *Crasis* ἀκροάσῃ.

μελῶν) τὸ μέλος Carmina, Canticum, τοῦ μέλεος, τῶν μελέων, *Crasis* μελῶν, *primæ declinationis contractorum.*

πεποιημένων) à ποιέω facio, Passivum ποιέομαι, Præteritum πεποίημαι, *Participium* πεποιημένος.

ῥήμασιν) ῥέω inusitatum verbum, id est, dico. *Futurum* ῥήσω, *Præteritum activum* ἔῤῥηκα, *Passivum* ἔῤῥημαι. *Verbale* τὸ ῥῆμα, τοῦ ῥήματος, τῷ ῥήματι, *Dativus pluralis* τοῖς ῥήμασι, *additur* ν *ob vocalem sequentem* ῥήμασιν εὐτραπέλων, *ut suprà.*

εὐτραπέλων) τρέπω, verto, unde τραπελὸς mutabilis, *per* α. *ut suprà. Siquidem secundus Aoristus effertur per illam vocalem* ἔτραπον, *hinc* εὐτράπελος *comis, facetus, quam vocem Basilius in malam partem accipit, secutus Apostolum Paulum in Epistola ad Ephesios, capite quinto, ubi sumit* εὐτραπελίαν *pro scurrilitate, quæ Christianos non deceat.*

γελοιαστῶν) γελοιάζω risum moveo, tertia persona *præteriti passivi* γεγελοίασαι *Verbale,* ὁ γελοιαστὴς, *ut suprà,* τοῦ γελοιαστοῦ, *primæ declinationis, Genitivus pluralis* τῶν γελοιαστῶν.

ὃ quod, sive quæ res, nempe scurrilia dicta, est *articulus subjunctivus neutrius generis.*

μάλιστα) maximè, ſuperlativus adverbialis.

λύειν) λύω ſolvo, Infinitivus λύειν ſolvere.

πέφυκε) φύω, Futurum φύσω, Præteritum πέφυκα, πέφυκας, πέφυκε, *id est, natura comparatum est, ſive natum est, quemadmodum dixit Ovidius: At rubus & ſentes tantùmmodò lædere natæ, id est, quæ ex naturæ pronitate & aptitudine ſolent lædere.*

Νοῦς μὲν γὰρ μὴ σκεδαννύμενος ἐπὶ τὰ ἔξω, μηδὲ ὑπὸ τῶν αἰσθητηρίων ἐπὶ τὸν κόσμον διαχεόμενος, ἐπάνεισι μὲν πρὸς ἑαυτον, δι' ἑαυτοῦ δὲ πρὸς τὴν τοῦ θεοῦ ἔννοιαν ἀναβαίνει.

Mens quidem enim non diſperſa ad externa, neque à ſenſoriis in mundum diffuſa, redit quidem ad ſeipſam, per ſeipſam verò ad Dei notionem aſcendit.

Quippe mens nec extrorſus diſsipata, nec in mundum per ſenſoria diffuſa, ad ſeſe ipſa redit, moxque ſuopte nutu ad Dei notionem evadit.

μὲν γὰρ) vertes aptiſsimè, siquidem, nos ruditati conſulentes *diximus, quidem enim.*

σκεδαννύμενος) Participium à σκεδάννυμαι.

ἐπὶ τὰ ἔξω) ad ea quæ foris ſunt, est articulus junctus *Adverbio, ut prius* τὰ ἄνω, τὰ κάτω.

αἰσθητηρίων) αἰσθάνομαι ſentio, tempora capit ab

αι

αἰσθέομαι, de quo ſuprà dictum est, finge vocem activam αἰσθέω, Futurum αἰσθήσω, Præteritum activum ἤσθημαι, ἤσθησαι, ἤσθηται, unde ablato incremento, hoc est, redeunte η in αι, & ultimam vertendo in τηριον, fit nomen verbale, ut ſuprà. τὸ αἰσθητήριον, τὰ αἰσθητήρια ſenſoria & ſedes ſenſuum,

διαχεόμενος) Participium à διαχέομαι, à διαχέω, à χέω.

ἐπάνεισι) εἶμι, εἶς, εἶσι, Eo, is, it, ut ſuprà ἄνειμι. *compositum, deinde, ἐπάνειμι, ἐπάνεις, ἐπάνεισι duæ ſunt præpositiones.*

δι' ἑαυτοῦ) διὰ ἑαυτοῦ, Apostrophos est.

ἔννοιαν) νοέω intelligo νόος mens.

Hinc multa fiunt Substantiva præsidio præpositionum, quorum omnium penultima est diphtongus οι, ἐπίνοια, πρόνοια, ἀπόνοια, sic ἔννοια notio, ab ἐννοέω considero, intelligo.

ἀναβαίνει) βαίνω eo, vado, ἀναβαίνω aſcendo, evado.

Κἀκείνω τῷ κάλλει περιλαμπόμενός τε καὶ ἐλλαμπόμενος, ἢ αὐτῆς φύσεως, λήθην λαμβάνει, μήτε πρὸς τροφῆς φροντίδα, μήτε πρὸς περιβολαίων μέριμναν τὴν ψυχὴν καθελκόμενος.

Et illo decore circumlustrataque & illustrata, etiam ipsius naturæ oblivionem capit, neque ad cibi curam,

ram,

ram, neque vestimentorum ſollicitudinem animum detrahens.

Quo fit ut illo decore illustratus undique intellectus, atque supernè illuminatus, naturæ quoque ipsius oblivione capiatur, nec ad cibi jam curam demittat animam, nec ad amictus anxietatem.

κἀκείνῳ) Crasis pro καὶ 'κείνῳ, *ut ſuprà.*

κάλλει) Crasis à Dativo κάλλεϊ. Nominativus τὸ κάλλος, ἐκ κάλλεος *primæ declinationis contractorum.*

περιλαμπόμενός τε καὶ ἐλλαμπόμενος) Harum particu*larum est ordo, ut* τε *præcedat,* καὶ *ſequatur, apud Latinos autem in proſa Conjunctio, Que ſecundum obtinet locum, at in carmine, Græcorum more, Que præcedere potest. Molemque & montes inſuper altos impoſuit. Est autem particula* τε *ex Encliticis, & accentum remittit, ut ſuprà.*

περιλαμπόμενος) Participium à περιλάμπομαι à περιλάμπω, *id est, undique illustro, ſplendore & lumine circumfundo & collustro, simplex est* λάμπω.

ἐλλαμπόμενος) Participium ab ἐλλάμπομαι, id est, *divinitùs doceor & illuminor, à præpositione* ἐν *&* λάμπομαι, *ſed migrat* ν *in* λ, *propter* λ *ſequens, ut ſuprà in* συῤῥέγνυσθαι.

φύσεως) Φύω, ſecunda perſona præteriti paſsivi πέ-

φυσαι, *unde verbale* ἡ φύσις, *ut ſuprà*, τῆς φύσεως, *ſecundæ declinationis.*

λήθην) ἡ λήθη ſecundæ declinationis, oblivio, lethe, à λήθω, *lateo pro quo tamen uſurpatum est* λανθάνω.

λαμβάνει) accipit à λαμβάνω.

τροφῆς) τρέφω nutrio, τέτροφα, τροφὴ eſca, cibus, *ſecundæ declinationis.*

περιβολαίων) βάλλω, inde περιβάλλω induo, περιβολὴ *vestis,* τὸ περιβόλαιον *idem tertiæ declinationis, de hoc vide ſuprà in* συμβόλαια.

μέριμναν) Accuſativus est ab ἡ μέριμνα, ſecundæ *declinationis.*

καθελκόμενος) ἕλκω, traho, καθέλκω deorſum traho, *traho, à* κατὰ *præpoſitione, paſſivum* καθέλκομαι, *Participium* καθελκόμενος, *estque Paſſivorum more dictum* καθελκόμενος τὴν ψυχὴν, *detractus animum, per Synecdochen, idest, habens animam detractam, ut fractus membra, ut ſuprà. Aut verbum paſſivum capitur activè* καθελκόμενος *detrahens & demittens, id quod Atticis creberrimum est.*

Ἀλλά σχολὴν ἀπὸ τῶν γηΐνων φροντίδων ἄγων, τὴν πᾶσαν αὐτοῦ σπουδὴν ἐπὶ κτῆσιν τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν μετατίθησι, πῶς μὲν κατορθωθῇ αὐτῷ ἡ σωφροσύνη καὶ ἡ ἀνδρεία, πῶς δὲ δικαιοσύνη καὶ ἡ φρόνησις, καὶ αἱ λοιπαὶ ἀρεταί,

ὅσαι

ὅσαι ταῖς γυναιξὶ ταύταις ὑποδιαιρούμεναι καθηκόντως ἕκαστα ἐπιτελεῖν τῶν κατὰ τὸν βίον ὑποβάλλουσι τῷ σπουδαίῳ.

Sed otium à terrenis curis agens, omne ſuum studium ad acquisitionem æternorum bonorum traducit, quomodo quidem rectè præstetur ipsi temperantia & fortitudo, quomodo verò justitia & prudentia & reliquæ virtutes, quotquot ſub generales has distributæ, decenter singula exequi in vita admonent studioſum.

Quippe qui à terrenarum rerum cura immunis & feriatus omne ſuum studium ad ea bona traducat, quæ magno certamine quæruntur. Id enim aſsequi conatur, quò numeros omnes fortitudinis temperantiæque impleat, quò justitiam, prudentiam, cæterasque virtutes abſolutè excolat, aliasque inſuper, quæ ſub hæc genera distributæ, virum studioſum commonefaciunt, ut cuncta officiosè exequatur, ad vitam rectè atque ordine instituendam.

γηΐνων) γῆ terra, ὁ γήϊνος terraneus.

ἄγων) Participium ab ἄγω, at ἀγὼν nomen, idest, *certamen.*

πᾶσαν) ὁ πᾶς, ἡ πᾶσα, Accuſativus τὴν πᾶσαν.

κτῆσιν) κτάομαι acquiro, Futurum κτήσομαι, Præteritum *κέκτημαι, κεκτῆσθαι, verbale ἡ κτῆσις, ut ſuprà. Secundæ declinationis contractorum.*

 αἰωνίων

αἰωνίων ἀγαθῶν) hanc lectionem secuti, vertimus æternorum bonorum. Budæus Aldino usus exemplari *ἀγωνίων ἀγαθῶν*, *interpretatus est*, *bona quæ magno certamine quæruntur. Ab ἀγὼν*, *idest*, *certamen*, *sit ἀγώνιος*, *quasi dicas*, *in certamine positus*, & *de quo certatur.*

μεθαπίθησι) *τίθημι*, *τίθης*, *τίθησι*, ut suprà, compositum *μετατίθημι*, *muto*, *transfero*, *traduco.*

κατορθωθῇ) ὀρθὸς rectus, ὀρθόω dirigo, erigo. *Sunt verò plurima verba tertiæ conjugationis Circumflexorum, quæ formantur à Nominibus in ος, δίκαιος δικαιόω, κακὸς, κακόω, ἄργυρος, ἀργυρόω, &c. Sic ὀρθὸς ὀρθόω, unde κατορθόω, Futurum ὀρθώσω, Præteritum activum ὤρθωκα, Passivum ὤρθωμαι, ὤρθωται. Aoristus primus ὠρθώθην, Subjunctivus ἐὰν ὀρθωθῶ, ὀρθωθῇς, ὀρθωθῇ. Compositum κατορθωθῇ à verbo κατορθόω, idest, rectè & cum virtute aliquid gero, à quo verbale κατόρθωμα, officium, res benè gesta, & cum virtute.*

κατορθωθῇ αὐτῷ) rectè geratur ipsi, id est, ab ipso. *Græci passivis tribuunt Dativum qui exponitur per Genitivum intercedente præpositione ὑπὸ, ut πεποίηταί μοι τοῦτο, pro ὑπὸ ἐμοῦ. sic Cicero: etsi mihi nullo modo probantur, id est, à me. Et ita in reliquis, quæ apud Latinos Græcorum imitatione dicta sunt. Interpres vim hujus verbi κατορθωθῇ reddidit versa oratione passiva in activam, numeros omnes impleat, pro numeris omnibus impleatur, & absolutè præstetur.*

σωφρο-

σωφροσιώη) Ab adjectivi nominis casu in ος; sive *Nominativo, sive Genitivo proficiscuntur, Substantiva in ύνη*, δίκαιος *justus*, δικαιοσιώη *justitia, sed quoties deducuntur à communibus in* ων, *quorum Genitivus in* ονος, *duæ tolluntur literæ* ο & ν *per Syncopen*, ὁ καὶ ἡ ἐλεήμων *misericors*, τοῦ καὶ τῆς ἐλεήμονος, *unde* ἡ ἐλεημοσιώη *misericordia, eleemosyna, pro* ἐλεημονοσιώη, *sic* σώφρων *temperans*, τοῦ σώφρονος, σωφροσιώη *pro* σωφρονοσιώη. *&c.*

ἀνδρία) ἀνὴρ vir, Genitivus ἀνδρὸς, ut suprà, hinc *ἀνδρία, ut ab* ἄπτρος *fit* ἀπτρία, *ut suprà in voce* περὶ σωτηρίαν.

φρόνησι) φρονέω, φρονήσω, πεφρόνηκα, verbale, ut suprà.

λοιπαὶ) λείπω linquo, λέλοιπα, λοιπός reliquus.

γενικαῖς) γένος genus, ὁ γενικὸς generalis.

ὑποδιαιρέμεναι) αἱρέω, διαιρέω divido, separo, διαιρέομαι, *Participium* διαιρεόμενος, *Crasis* διαιρέμενος, *à præpositione* διὰ, *deinde præfigitur* ὑπὸ *altera præpositio* ὑποδιαιρέω, *Participium passivum præsentis temporis* ὑποδιαιρέμενος, *quod hic ponitur cum Dativo* ταῖς γενικαῖς ταύταις, *propter præpositionem* ὑπὸ; *Exemplaria non Participium habebant* ὑποδιαιρέμεναι, *sed verbum* ὑποδιαιροῦνται, *id quod non perinde quadrat, ideoque reposuimus Participium, maximè freti Budæi versione, qui Participio usus est distributæ, non autem verbo distribuuntur.*

καθη-

καθηκόντως) ἥκω inde καθήκω & καθήκει decet, convenit, & καθῆκον, *Participium neutrius generis, id est, officium quod convenit,* τοῦ καθήκοντος, τῶν καθηκόντων, & ν *in* σ *converso, ut suprà, Adverbium* καθηκόντως *officiosè, ut decet.*

ἐπιτελεῖν) τελέω, ἐπιτελέω exequor, perago, Infinitivus ἐπιτελέειν, *Crasis* ἐπιτελεῖν.

τῶν μετὰ τὸν βίον) eorum quæ ad vitam pertinent, quæ *in vita gerenda sunt. Verum antea satis dictum est de articulo, qui afficit præpositionem cum casu.*

ὑποβάλλουσι) βάλλω, ὑποβάλλω, suggero, admoneo.

Μεγίστη δὲ ὁδὸς πρὸς τὴν τοῦ καθήκοντος εὕρεσιν, καὶ ἡ μελέτη τῶν θεοπνεύστων γραφῶν.

Maxima porrò via ad officii inventionem, & meditatio divinitùs inspiratarum scripturarum.

Maxima porrò viarum ad veri investigationem ferentium, meditatio est scripturarum divinitùs inspiratarum.

μεγίστη) μέγας magnus, μέγιστος maximus, ut suprà,

καθήκοντος) τὸ καθῆκον officium, paulò antè diximus.

εὕρεσιν) εὑρίσκω invenio. Tempora capit ab εὑρέω, *Futurum* εὑρήσω. *Præteritum activum* εὕρηκα *Passivum*

vum δέρημαι, δέρησαι, *unde esset verbale* ἡ δέρησις *per* η *ut à* ποιέω, πεποίησαι, ποίησις, *scribitur tamen* δέρεσις *per* ε, *tanquam à præterito passivo verborum in* μι, *cujus penultima semper est brevis, ut suprà, finge verbum in* μι, δέρημι, *Præteritum passivum* δέρεμαι δέρεσαι, *unde* ἡ δέρεσις, *vide hoc suprà in verbo* ἔχω. *Quanquam & alioqui in verbalibus istis non perpetuò penultima vocalis est eadem, quæ in verbis: à* σπείρω, *Præteritum passivum est* ἔσπαρμαι *per* α, *tamen verbale scribitur per* ε, τὸ σπέρμα, *non autem* σπάρμα.

θεοπνεύστων) πνέω, Futurum πνεύσω, ut suprà. Præteritum *activum* πέπνευκα, *Passivum* πέπνευμαι, *unde* τὸ πνεῦμα, *tertia persona* πέπνευσαι, *hinc* πνευστὸς, *à quo* θεόπνευστος *à Deo inspiratus, qua voce Paulus utitur Epistola posteriore ad Timotheum cap: 3.* πᾶσα, *inquiens,* γραφὴ θεόπνευστος, *omnis scriptura divinitus inspirata. Licet autem verbalia illa in* τος *facta ex tertia persona syllabam ultimam acuant, tamen quoties advenit compositio ex nomine aut particulis* α, ἀ, δυς, & *consimilibus, solet accentus retrahi in antepenultimam,* ληπτὸς, θεόληπτος. δαμαστὸς, ἀδάμαστος γνωστὸς, εὔγνωστος, κινητὸς, δυσκίνητος. *Sic diceretur* πνευστὸς *non* πνεῦστος, *tamen* θεόπνευστος *non* θεοπνευστός. *Quod autem scribimus* πνεῦμα *sine* σ, & θεόπνευστος *per* σ, *id pendet ex autorum usu. Nam quemadmodum in sexta conjugatione Præteritum passivum partim asciscit* σ *ante* μαι, *partim non asciscit, ut suprà, ita observandum est, quid apud Autores obtineat, qui ejusdem quoque verbi unam personam*

effe-

efferunt per σ, & similiter illinc deducta verbalia, cùm contrà cæterarum personarum verbalia sine σ formentur, de quibus in universum non est præcipiendum, nisi ut scriptorum vestigiis insistamus, unde Grammaticorum Canones profecti sunt, ita & quicquid à legitima ratione videtur deflectere, illorum autoritate & usu nititur.

γραφῶν) ἡ *γραφὴ* ſcriptura, à verbo *γράφω* ſcribo.

ἐν ταύταις γὰρ καὶ αἱ τῶν πράξεων ὑποθῆκαι εὑρίσκονται, καὶ οἱ βίοι τῶν μακαρίων ἀνδρῶν ἀνάγραπτοι, παραδεδομένοι, οἷον εἰκόνες τινὲς ἔμψυχοι τῆς κατὰ θεὸν πολιτείας, τῷ μιμήματι τῶν ἀγαθῶν ἔργων πρόκεινται.

In his enim & actionum præcepta reperiuntur & vitæ beatorum virorum præſcriptæ, traditæ tanquam imagines quædam animæ ſecundùm Deum converſationis, imitationi bonorum operum proponuntur.

Quandoquidem in his cùm rerum agendarum præcepta reperiuntur, tum beatorum hominum vitæ memoriæ proditæ ac perſcriptæ, tanquam simulacra quædam animata proposita ſunt vitæ, ad normam divinam institutæ, iis quidem qui bonorum operum exemplaria imitari cupiunt.

ταύταις) Dativus pluralis Fæminini demonstrativi *αὕτη, ut ſupra.*

πράξεων) *πράττω, πράξω, πέπραχα, πέπραγμαι, πέπραξαι,*

πρᾶξαι, *verbale* ἡ πρᾶξις, *ut ſuprà* τῆς πράξεως, τῶν πράξεων.

ὑποθῆκαι) ὑποτίθεμαι admoneo, do conſilium, ὑποθήκη *conſilium, præceptum. Et quemadmodum à ſimplici* τίθημι *vel* τίθεμαι *dicitur* θήκη, *ſic & à compoſitis ejusdem formæ nomina* ἀποθήκη, ἐπιθήκη, ὑποθήκη.

ἀνδρῶν) Genitivus pluralis, ab ἀνὴρ, τοῦ ἀνδρὸς. ἀνάγραπτοι) γράφω ſcribo, ἀναγράφω in acta *refero, perſcribo, literis prodo, publico per ſcripturam. Futurum* γράψω, *Præteritum activum* γέγραφα. *Paſsivum* γέγραμμαι, γέγραψαι, γέγραπται. *Verbale* γραπτὸς, *ut ſuprà. Compoſitum* ἀνάγραπτος *accentu in antepenultimam retracto. vide quæ notavimus ſuprà in voce* θεοπνεύστων.

παραδεδομένοι) δίδωμι. Præteritum paſsivum δέδομαι, *ut ſuprà. Participium* δεδομένος, *Compoſitum* παραδεδομένος *à* παραδίδωμι.

οἷον) οἷος qualis, Neutrum οἷον adverbiaſcit, id *est, qualiter, velut, tanquam, ut ſuprà in* πυκνά.

εἰκόνες τινὲς ἔμψυχοι) ἡ εἰκων, τῆς εἰκόνος, αἱ εἰκόνες. *Adjectivum* ἔμψυχοι *communis generis, ut ſuprà.*

ἔμψυχοι) ψυχὴ animus, anima, ἔμψυχος animatus *ex præpoſitione* ἐν, *ut ſuprà in* ἔνοικα πάθη.

τῆς μετὰ θεὸν πολιτείας) vitæ ad normam divinam inſtitu-

stitutæ, sic interpres habet, expreſſa vi articuli per Participium, de hoc ſuprà τὸν μεθ' ἡμῶν βίον.

πολιτείας) πόλις civitas, πολίτης civis, πολιτεύομαι *in republica vivo,* πολιτεία *res publica, & vitæ ratio, sive vivendi institutum, genus traducendæ vitæ.*

μιμήματι) μιμέομαι imitor, Præteritum μεμίμημαι, *verbale nomen* τὸ μίμημα *imitatio, ut ſuprà, &* μιμήματος, τῷ μιμήματι, *id est, imitationi, quasi dicat: ad imitationem & ad imitandum proponuntur. Ita quidem habent exemplaria, non tamen videtur alienum, si legas* τῷ μιμητῇ, *id est, imitatori, ad quam lectionem valdè accedit versio Budæi: iis quidem, inquit, qui bonorum operum exemplaria imitari cupiunt, nisi quòd numerum mutavit. Est autem* μιμητῇ *à Nominativo* ὁ μιμητὴς *primæ declinationis, Verbale factum à tertia perſona Præteriti paſſivi* μεμίμηται, *ut ſuprà.*

πρόκεινται) κεῖμαι, ut ſuprà, tertiæ perſonæ pluralis κεῖνται, *Compositum* πρόκεινται *à* πρόκειμαι.

καὶ τοίνυν περὶ ὅπερ ἂν ἕκαστος ἐνδεῶς ἔχοντος ἑαυτοῦ αἰσθάνηται, ἐκείνῳ προσδιατρίβων, οἷον ἀπό τινος κοινοῦ ἰατρείου, πρόσφορον εὑρίσκει τῷ ἀῤῥωστήματι φάρμακον.

Et igitur in quocunque unusquisque indigenter habentem ſeipſum ſenſerit, illi immorans, tanquam ab aliqua communi officina medicinæ, aptum invenit infirmitati pharmacum.

Proin-

Proinde in qua re quisque nostrûm ſenſerit, ſe eo, quod oportet, defici, in illo aſsiduè incumbens, tanquam ab officina quadam medicinæ appoſitum ſuæ infirmitati medicamentum invenire poterit.

ἐνδεῶς) δέομαι indigeo, ἐνδεὴς indigens, τοῦ ἐνδεέος, τῶν ἐνδεέων & *per Craſin*, ἐνδεῶν, *à quo Adverbium, migrante* ν *in* σ, *ut ſuprà* ἐνδεῶς *indigenter, si ita loqui liceat.*

ἐνδεῶς ἔχοντος) plurimus uſus est verbi ἔχω cum *Adverbiis,* καλῶς ἔχω *bene habeo,* κακῶς, ἔχω *malè valeo, sic hoc loco* ἐνδεῶς ἔχω *indigenter habeo, id est, indigeo: est autem* ἔχοντος *Genitivus Participii præſentis* ἔχων.

αἰσθάνηται) Subjunctivus ut τύπτηται ab αἰσθάνομαι, *ſentio. Ponuntur autem verba ſentiendi cum Genitivis, ut ſuprà* αἰσθάνηται ἑαυτοῦ ἐνδεῶς ἔχοντος, *ſentiat, ſeipſum indigenter habentem, hoc est, ſentiat ſe indigere & defici.*

προσδιατρίβων) τρίβω, διατρίβω, προσδιατρίβω, im*moror, verſor cum aliquo, regit Dativum propter Propoſitionem* πρὸς, *ut ſuprà, inde Participium,* προσδιατρίβων.

ἰατρείου) ἰάομαι, medeor, Futurum ἰάσομαι, Præte*ritum* ἴαμαι, ἴασαι, ἴαται, *unde* ἴατρον, *ut ſuprà, præmium medici,* & τὸ ἰατρεῖον, *officina medicorum,* τοῦ ἰατρείου.

προσφορον) φέρω, προσφέρω affero, προσφορος, *qui aptè & commodè affertur, adhibetur, id est, aptus, appositus.*

ἀῤῥωστήματι) ῥώννυμι, ut fuprà, valeo & fanus fum. *Tempora fumuntur à* ῥώω, *Futurum* ῥώσω, *Præteritum activum* ἔῤῥωκα, *Pafsivum* ἔῤῥωμαι, ἔῤῥωσαι, ἔῤῥωται. *Verbale* ῥωτὸς, *& adjectione literæ* σ, *est* ῥωστὸς, *deinde per* α *privativam particulam* ἄῤῥωστος, *infirmus, per geminum* ῤῥ, *nam & ratione augmènti geminatur* ρρ, ῥίπτω, ἔῤῥιπτον, *ut fuprà dictum est, & ratione præpositionis* ῥέω, ἀποῤῥέω, *de hoc fuprà: Sic etiam adventu privativæ particulæ*, ῥητὸς, ἄῤῥητος, *& hoc loco* ῥωστὸς, ἄῤῥωστος; *ab* ἄῤῥωστος *fit verbum* ἀῤῥωστέω *fum infirmus, Futurum* ἀῤῥωστήσω, *Præteritum activum* ἠῤῥώστηκα, *Pafsivum* ἠῤῥώστημαι, *unde ablato incremento fit Verbale* τὸ ἀῤῥώστημα, *ut fuprà,* τοῦ ἀῤῥωστήματος, τῷ ἀῤῥωστήματι, *id est, infirmitati.*

καὶ ὁ μὲν ἐραστὴς τῆς σωφροσύνης, τὴν περὶ τοῦ Ιωσὴφ ἱστορίαν συνεχῶς ἀνελίσσει, καὶ παρ᾽ αὐτοῦ τὰς σωφρονικὰς ἐκδιδάσκεται πράξεις, εὑρίσκων αὐτὸν οὐ μόνον ἐγκρατῶς πρὸς ἡδονὰς ἔχοντα, ἀλλὰ καὶ ἑκτικῶς πρὸς ἀρετὴν διακείμενον.

Et quidem amator temperantiæ, de Jofepho historiam afsiduè evolvit, & ab eo temperantiæ plenas perdocetur actiones, reperiens ipfum non folùm temperanter erga voluptates affectum efse, verùm etiam habitualiter ad virtutem difpofitum.

Ac temperantiæ quidem homo cupidus, historiam Jofe-

Josephi aſsidua lectione evolvat, ab ea enim edidicerit actiones temperantiæ plenas, cùm compererit eum ad habitum virtutis provectum eſse, nedum voluptariis in rebus continentia præditum.

ἐραςὴς) ἐράω amo, ἐράσω, ἤρακα, ἤραμαι, ἤρασαι, ἤραςαι, *unde nomen verbale ὁ ἐραςὴς, ut ſuprà.*

ἀνελίοσει) ἐλιοσω, ἀνελίοσω, ſuſpicor Baſilium ſcripsiſse *ſubjunctivum ἀνελίοσῃ, idque ſecutum eſse Budæum, quippe qui vertat, evolvat, non evolvit.*

παρ᾽ ἀυτȣ) παρὰ ἀυτȣ Apoſtrophos eſt.

σωφρονικάς) σώφρων, Genitivus σώφρονος, inde ὁ σωφρονικὸς, *ad temperantiam pertinens, ἡ σωφρονικὴ, τάς σωφρονικάς.*

᾽ϲκδιδάσκεται) διδάσκω, ᾽ϲκδιδάσκω, Paſsivum ᾽ϲκδιδάσκομαι, *unum regit accuſativum, tanquam Paſsivum eorum verborum, quæ Grammatici vocant vehementiſsimæ tranſitionis.*

πράξεις) ἡ πρᾶξις, τῆς πράξεως, Accuſativus pluralis τὰς πράξεας, πράξεις. *Verbale eſt à πράττω, πράξω, πέπραχα, πέπραγμαι, πέπραξαι, inde ἡ πρᾶξις ſecundæ declinationis contractorum, ut ſuprà.*

ἐγκρατῶς) κρατεω teneo, compoſitum ex ἐν præpoſitione *ἐγκρατέω, quia ν ante κ vertitur in γ, ut ſuprà. Inde nomen adjectivum ἐγκρατὴς primæ declinatio-*

nationis contractorum, id est, continens. Genitivus ἐγκράτεως, τῆ ἐγκρατέων, *Crasis* ἐγκρατῶν. *Adverbium* ἐγκρατῶς *continenter, converso* ν *in* σ, *ut supra, quod Adverbium ponitur cum* ἔχω, ἐγκρατῶς ἔχω πρὸς ἡδονάς, *continenter habeo in voluptate, hoc est, continens sum, aut, ut uertit Interpres, continentia præditus sum in rebus voluptariis, vide de hoc supra in* ἐνδεῶς ἔχοντος.

ἑκτικῶς) ἔχω habeo, Futurum ἕξω per aspirationem, *ut supra, Præteritum activum* εἶχα, *Passivum* εἶγμαι, εἶξαι, *unde verbale* ἕξις, *ut supra, habitus & assuefactio, tertia persona* εἶκται, *unde verbale foret* ἑκτὸς, *à quo derivativum* ἑκτικὸς, *id est, si dicere licet, habitualis* τῆ ἑκτικῶν, *&* ν *in* σ *converso, Adverbium* ἑκτικῶς *habitualiter,*

ἑκτικῶς πρὸς ἀρετὴν διακείμενον) κεῖμαι, ut suprà. *Compositum* διάκειμαι *disponor, affectus sum, quod verbum eleganter adverbiis jungitur:* ἑκτικῶς διάκειμαι, *habitualiter affectus sum, pro quo interpres, ad habitum virtutis provectum esse, à* διακείμαι, *Participium* διακείμενος, *Accusativus* τὸν διακείμενον.

Ἀνδρίαν δὲ παιδεύεται παρὰ τῦ Ἰὼβ, ὃς ὐ μόνον πρὸς τὰ ἐναντία τῦ βίυ μεταπεσόντος αὐτῶ, πένης ἐκ πλυσίυ, καὶ ἄπαις ἀπὸ καλλίπαιδος, ἐν μιᾷ καιρῦ ῥοπῆ γινόμενος, διέμεινεν ὁ αὐτὸς, ἀταπείνωτον πανταχοῦ τὸ τῆς ψυχῆς Φρόνημα διασώζων, ἀλλ᾽ ὔτε τῶν Φίλων τῶν εἰς παραμυθίαν ἡκόντων, ἐπεμβαινόντων αὐτῶ, καὶ συνεπιτεινόντων τὰ ἄλγινα, παρωξύνθη.

Forti-

Fortitudinem verò eruditur ab Job, qui non tantûm in contraria, vitâ cedente ipsi, pauper ex divite, & orbus ex pulcræ prolis parente in uno temporis momento factus, permansit idem, minimè humiles ubique animi ſpiritus retinens, ſed neque amicis ad conſolationem venientibus, inſultantibus ipsi, & simul augentibus ærumnas, irritatus est.

At verò in fortitudine instituetur Lector ex historia Jobi, qui vita in contrarium ipsi cedente ac prorſus immutata, egens ex beato, orbus ex pulcræ prolis parente, unius dieculæ momento factus, non idem modo ſuique simillimus mansit, celſos animi ſpiritus ad extremum uſque retinens, ſed nec amicis quidem ejus, qui ad conſolandum eum venerant, tandem ipsi inſultantibus, dolores ejus exacerbando iracunde irritatus est.

παιδεύεται) παῖς, Genitivus παιδὸς, inde Verbum παιδεύω *erudio, instituo: Paſsivum* παιδεύομαι, *hîc ponitur cum Accuſativo, ut antè dictum est in* ἐκδιδάσκει:

μεταπεσόντος) πίπτω cado ſecundus Aoristus, ἔπεσον, *ut ſuprà, Participium* πεσὼν, πεσόντος, *Compositum* μεταπίπτω, μεταπεσών, μεταπεσόντος. *Est autem* μεταπίπτειν, *in deteriorem partem mutari, & ad aliam vitæ conditionem transire, id quod expertus est Job, e divite redactus ad inopiam.*

καλλίπαιδος) κάλλος pulcritudo, καλλίπαις pulcræ *prolis parens,* & καλλίπαιδος. *Nam fermè composita*

ta retinent declinationem simplicium. Et licet dicamus Φιλόπαις *per o, tamen* καλλίπαις *per jota, & ut reliqua quæ fiunt à* κάλλος, *veluti* καλλίνικος, καλλίπυργος, *&c.*

ῥοπῇ) ῥέπω inclino, vergo, ῥοπὴ momentum.

γενόμενος) Participium secundi Aoristi medii ἐγενόμην, *à verbo* γίνομαι, *ut suprà.*

διέμεινεν) μένω, Futurum μενῶ, Aoristus primus ἔμεινα, ἔμεινας, ἔμεινε. διαμένω, διέμεινε, *& ob sequentem vocalem additur* ν, διέμεινεν ὁ αὐτός, *ut suprà.*

ἀταπείνωτον) ταπεινὸς humilis, abjectus, inde verbum ταπεινόω, *Futurum* ταπεινώσω, *Præteritum activum* τεταπείνωκα, *Passivum* τεταπείνωμαι, τεταπείνωσαι, τεταπείνωται. *Verbale* ταπεινωτὸς, *ut suprà, abjectus, inde* ἀταπείνωτος *celsus, minimè abjectus.*

Φρόνημα) φρονέω, φρονήσω, πεφρόνηκα, πεφρόνημαι verbale τὸ φρόνημα, *ut suprà, quod Latini vocant sensum & spiritus pluraliter.*

διασώζων) σώζω, διασώζω, Participium διασώζων.

ἀλλ' ὅτε) Apostrophus est ἀλλὰ ὅτε.

παραμυθίαν) μῦθος, verbum, μυθέω, μυθέομαι, παραμυθέομαι *consolor,* ἡ παραμυθία, *consolatio.*

νικόντων)

ab ἡ εὐχή. πάλιν, Adverbium est. διαδεχόμενα, ἀπὸ διαδέχομαι. Participium διαδεχόμενος, ἡ διαδεχομένη, Plurale αἱ διαδεχόμεναι, simplex verbum est δέχομαι, ψυχὴν Accuſativus ab ἡ ψυχή; πρὸς, Præpoſitio poſita hic cum Accuſativo θεόν, cujus nominativus ὁ θεός, πόθῳ, Dativus ab ὁ πόθος deſiderium. παραλαμβάνουσι tertia perſona est pluralis numeri à παραλαμβάνω. Simplex λαμβάνω additur autem ν παραλαμβάνουσιν, ut ſuprà in inſtitutionibus Grammaticis.

εὐχὴ δέγε καλὴ, ἡ ἐναργῆ ἐμποιοῦσα τοῦ θεοῦ ἔννοιαν τῇ ψυχῇ, καὶ τοῦτό ἐστι τοῦ θεοῦ ἐνοίκησις, τὸ διὰ τῆς μνήμης ἔχειν ἐνιδρυμένον ἐν ἑαυτῷ τὸν θεόν.

Oratio verò bona, manifestam ingenerans Dei notionem animo, & hoc est Dei inhabitatio in memoria habere, insidentem in ſeipſo Deum.

Atqui est oratio illa bona, quæ compertam Dei notionem in animo ingenerat. Est verò Dei inhabitatio, insidentem intus Deum memoria complecti.

δέγε) δὲ verò, autem, at, cæterùm, porro, verumtamen, *ut loco quadrat: additur γε adjectio ſyllabica δέγε, ut apud Latinos qui, in alioqui, atqui.*

ἐναργῆ) ὁ καὶ ἡ ἐναργής, τοῦ καὶ τῆς ἐναργέος, τὸ καὶ τὰ ἐναργέα, Crasis ἐναργῆ primæ declinationis contractorum.

ἐμποιοῦσα) Participium Fœmininum ab ἐμποιέω.

ἐνοίκητης) οἰκέω, ἐνοικέω, ἐνοικήσω, ἐνῴκηκα, ἐνῴκημαι, ἐνῴκησαι, Verbale ablato incremento ἐνοίκησις, ut suprà.

ἐνιδρυμένον) ἱδρύω, Futurum *ἱδρύσω.* Præteritum acti*vum ἵδρυκα, Passivum ἵδρυμαι, Participium ἱδρυμένος, Accusativus τὸ ἱδρυμένον, Compositum ἐνιδρυμένον, quod si legatur ἐνιδρύμενον, accentu in antepenultima, erit Participium præsentis temporis à passivo verbi in μι, nam ab ἱδρύω, fit ἵδρυμι, Passivum ἵδρυμαι, Compositum ἐνίδρυμαι, Participium ἐνιδρύμενος, id est, insidens.*

Οὕτω γινόμεθα ναὸς θεοῦ, ὅταν μὴ φροντίσι γηΐναις τὸ συνεχὲς τῆς μνήμης διακόπτηται. μηδὲ τοῖς ἀπροσδοκήτοις πάθεσιν ὁ νοῦς ἐκταράττηται, ἀλλὰ πάντα ἀποφυγὼν ὁ φιλόθεος, ἐπὶ θεὸν ἀναχωρῇ, ἐξελαύνων τὰ προκαλούμενα ἡμᾶς εἰς ἀκρασίας πάθη, καὶ τοῖς πρὸς ἀρετὴν ἄγουσιν ἐπιτηδεύμασιν ἐνδιατρίβῃ.

Ita efficimur templum Dei, quando non curis terrenis assiduitas memoriæ interrumpitur, neque improvisis perturbationibus mens turbatur, sed omnia effugiens amans Dei, ad Deum secedit, expellens provocantes nos in intemperantias affectus, & ad virtutem ducentibus studiis immoratur.

Hacque nos ratione templum Dei efficimur, quando nec terrenis curis perpetuus tenor memoriæ interpellatur, nec improvisis perturbationibus intellectus tumultuatur: sed hæc omnia effugiens vir amore Dei

prædi-

prædittis, ad Deum ipſe ſecedit, tum affectus foràs quatiens, qui ad intemperantiam provocant: tum in iis studiis libenter verſans, quæ ad virtutem ducunt.

ἀπροσδοκήτοις) δοκέω per ε, compositum προσδοκάω per α, ut contrà συλάω per α, ἱεροσυλέω per ε, igitur προσδοκάω expecto, Futurum προσδοκήσω. Præteritum activum προσδεδόκηκα, Paſsivum προσδεδόκημαι, προσδεδόκησαι, προσδεδόκηται, Verbale προσδόκητος, ut ſuprà, inde ἀπροσδόκητος inexpectatus.

ἀποφυγὼν) φεύγω ſecundus Aoristus ἔφυγον, ut ſuprà, Participium φυγων, Compositum ἀποφυγων ab ἀποφεύγω.

φιλόθεος) amans Dei, à φίλος & θεός, ut φιλάνθρωπος humanus, amans hominum, à φίλος & ἄνθρωπος.

ἀναχωρῆ) χωρέω, ἀναχωρέω, Subjunctivus tertiæ perſonæ ἐὰν ἀναχωρέῃ, Crasis ἀναχωρῇ ut ποιῇ.

προκαλούμενα) καλέω, καλέομαι, Crasis καλοῦμαι, προκαλοῦμαι, Participium προκαλούμενος.

ἀκρασίας) κεράννυμι, Tempora ſumit à κεράω, Futurum κεράσω, & elidendo ε dicitur κράσω Præteritum activum κέκρακα, Paſsivum κέκραμαι, κέκρασαι, unde verbale per α privatim ἡ ἀκρασία, ut ſuprà, intemperantia, Accuſativus pluralis τὰς ἀκρασίας.

ἐπιτήδευμασιν) Dativus pluralis à Nomine τὸ ἐπιτήδευμα, *quod est Verbale à præterito paſsivo verbi* ἐπιτηδεύω.

ἐνδιατρίβῃ) τρίβω διατρίβω, ἐνδιατρίβω. Subjunctivus *tertiæ perſonæ est* ἐνδιατρίβῃ.

καὶ πρῶτόν γε πάντων, σπουδάζειν προσήκει, περὶ τὴν τοῦ λόγου χρῆσιν, μὴ ἀμαθῶς ἔχειν, ἀλλ' ἐρωτᾶν μὲν ἀφιλονείκως, ἀποκρίνεσθαι δὲ ἀφιλοτίμως, μὴ διακόπτοντα τὰ προσδιαλεγόμενον, ὅταν χρήσιμον λέγῃ μηδὲ ἐπιθυμοῦντα, τὸν ἑαυτοῦ λόγον ἐπιδεικτικῶς παρεμβάλλειν, μέτρα ὁρίζοντα λόγῳ καὶ ἀκοῇ.

Et primum quidem omnium studere convenit, circa ſermonis uſum non imperitè habere, ſed percunctari quidem citra contentionem, reſpondere autem sine affectatione, non interpellantem diſserentem, quando utile dicit, neque desiderantem ſuum ipsius ſermonem ostentando interſerere, modum statuentem ſermoni & auſcultationi.

Atque inprimis quidem magno studio id comparandum habemus, ſcitè ut ſermocinari poſsimus ut nec contentiosius percunctemur, nec affectantius reſpondeamus, ut diſserenti non obloquamur, nec interſari, atque interpellare gestiamus abſurda ostentatione, fastumque præ ſe ferente, ut modum teneamus, & ſermocinandi & auſcultandi.

πρῶτόν γε πάντων) γε Encliticum est, πρῶτον, Superlativus *adverbialis cum Genitivo, ut nos, primo omnium.*

χρῆσιν)

χρῆσιν) ἡ χρῆσις Verbale à Præterito verbi χράομαι utor.

ἀμαθῶς) Adverbium ab Adjectivo ἀμαθής, de quo *ſuprà.*

ἀμαθῶς ἔχειν) Adverbium cum ἔχω ſumto neutraliter, *pro eo quod est, affectus ſum,* ἀμαθῶς ἔχω, *imperitè habeo, id est, imperitus & indoctus ſum, sic* ἐνδεῶς ἔχω, *ut ſuprà.*

ἐρωτᾷν) Infinitivus ab ἐρωτάω.

ἀφιλονείκως) νεῖκος, contentio φιλόνεικος contentioſus, ἀφιλόνεικος *minimè contentioſus, Adverbium* ἀφιλονείκως.

ἀφιλοτίμως) τιμὴ honor, φιλότιμος ambitioſus, & *etiam qui magno studio & affectatè rem quampiam efficere nititur,* ἀφιλότιμος *minimè affectatus,* ἀφιλοτίμως *Adverbium, ut ſuprà.*

χρήσιμον) à ſecunda perſona præteriti paſsivi, Verbalia *fiunt in* ιμος, *à* χράομαι. κέχρησαι, *inde* χρήσιμος.

ἐπιθυμοῦντα) θυμὸς, θυμέω, ἐπιθυμέω. Participium ἐπιθυμέων, ἐπιθυμέοντος, τὸν ἐπιθυμέοντα, *Crasis* ἐπιθυμοῦντα.

ἐπιδεικτικῶς) δεικνύω, Futurum δείξω à δείκω. Præteritum *activum* δέδειχα. *Paſsivum* δέδειγμαι. δέδειξαι, δέδεικται, *Verbale* δεικτός, *ut ſuprà, inde* δεικτικός.

Compo-

Compositum ἐπιδεικτικὸς, & Adverbium ἐπιδεικτικῶς, à verbo ἐπιδεικνύω.

Μανθάνειν δὲ ἀνεπαισχύντως, καὶ διδάσκειν ἀνεπιφθόνως, καὶ εἴ τι παρ' ἑτέρου δεδίδακται μὴ ἐπικρύπτειν, ὥσπερ αἱ φαῦλαι τῶν γυναικῶν, αἱ τὰ νόθα ὑποβαλλόμεναι, ἀλλὰ κηρύσσειν εὐγνωμόνως τὸν πατέρα τοῦ λόγου.

Difcere autem sine pudore, & docere sine invidia, & si quid ab alio doctum est, non occultare, quemadmodum improbæ mulierum, notha fupponentes, fed prædicare gratè patrem fermonis.

Neque verò ád difcendum verecundum efse oportet, nec ad docendum malignum, quod ab alio tute didiceris, nequaquam clam habendum, cujusmodi facere mulieres improbæ folent, quæ ex aliis ipfæ quæsitos liberos viris fuis tollendos fubjiciunt, patrem ementientes: autorem verò ipfum prodere grata commemoratione decet, verumque ipsius fcientiæ parentem.

μανθάνειν) quatuor funt infinitivi in hac oratione, *qui pendent ab imperfonali prius posito προσήκει.*

ἀνεπαισχύντως) αἰσχύνομαι erubefco, Præteritum ᾔσχυμμαι, ᾔσχυσαι, ᾔσχυνται *Verbale* αἰσχυντὸς, *ut fuprà. Compositum* ἐπαίσχυντος *ab* ἐπαισχύνομαι *deinde per α privativam particulam,* ἀνεπαίσχυντος, *Adverbium* ἀνεπαισχύντως, *additur autem litera ν, propterea quod* ἐπαίσχυντος *incipitur à vocali.*

ἀνε-

ἀνεπιφθόνως) φθόνος invidia. ἐπίφθονος invidus, & per α privativum ἀνεπίφθονος minimè invidens.

Δεδίδακται) Tertia perſona præteriti paſsivi à διδάχω, nam ab hoc themate ſumit ſua tempora διδάσκω doceo.

Φαῦλαι τῶν γυναικῶν) improbæ mulierum, hoc est, improbæ mulieres: quodvis Adjectivum Genitivo jungi potest tanquam partitivum, ut Grammatici vocant, ut ſuprà.

Εὐγνωμόνως) γνώμη animus, voluntas, εὐγνώμων gratus, τοῦ εὐγνώμονος, τῶν εὐγνωμόνων, Adverbium εὐγνωμόνως grato & candido animo.

Τόνος τῆς φωνῆς ὁ μέσος προτιμητέος, ὡς μήτε διαφεύγειν τὴν ἀκοὴν ὑπὸ σμικρότητος, μήτε φορτικὸν εἶναι τῷ μεγέθει τῆς διατάσεως.

Intentio porrò vocis mediocris præferenda, ut neque effugiat aurem præ exilitate, neque odioſa sit magnitudine contentionis.

Vocis porrò intentio mediocritate temperanda est, ut nec exilior fallat aures, nec contentior odioſa radat offensione.

προτιμητέος) τιμάω, τιμήσω, τετίμηκα, τετίμημαι, τετιμῆσθαι, τετιμητο. Verbale τιμητέος, ut ſuprà. Compositum προτιμητέος, à προτιμάω eligo, probo, præfero.

σμη-

σμικρότητ☉) μικρὸς vel σμικρὸς, nam plurima ſunt *apud Græcos* διπλολογέμενα, *id est, quæ duobus modis efferuntur, ut ſcripſimus ſuprà in verbo* θέλω, *à* σμικρὸς *fit* ἡ σμικρότης, τ σμικρότητ☉.

φορτικὸς) ὁ φόρτ☉, onus, φορτικὸς onerosus, molestus.

εἶναι) eſse, ab εἰμὶ ſum, ut ſuprà.

μεγέθει) Crasis ex μεγέθεϊ, Dativus à Nominativo τὸ μέγεθ☉.

διατάσεως) τείνω, τενῶ, τέτακα, τέταμαι, τέτασαι. *Verbale* ἡ τάσις, *ut ſuprà. Compositum* διάτασις, τῆς διατάσεως, *à* διατείνω.

Προεξετάσαντα δὲ ἐν ἑαυτῷ τὸ ῥηθησόμενον ὕτω δημοσιεύειν τ λόγον, εὐπροσήγορον ἐν ταῖς ἐντεύξεσι, γλυκὺν ἐν ταῖς ὁμιλίαις, ἐ διὰ τ εὐτραπελίας τὸ ἡδὺ θηρώμενον, ἀλλὰ διὰ τ εὐμενῦς παρακλήσεως τὸ προσηνὲς ἔχοντα, πανταχῦ τὸ τραχὺ, κἂν ἐπιτιμῆσαι δέοι, ἀπωθέμενον.

Prius expendentem autem in ſeipſo dicendum, ita publicare ſermonem, comiter appellantem in congreſsibus, ſuavem in converſationibus, non per ſcurrilitatem voluptatem venantem, ſed per benevolam adhortationem, manſuetudinem habentem, ubique aſperitatem, etiamsi objurgare oporteat, rejicientem.

Expendendum prius quid dicturus sis, atque ita demum edendum & promulgandum- At verò in congreſsi-

grefsi-

greſsibus comiter appellare oportet, atque in conſuetudine ſuavem ſe præbere, non etiam voluptatem facetosis ſermonibus aucupari: adhortationum verò benignitate, clementiæ ac manſuetudinis opinio colligenda est. Nuſquam acerbum ſe præbere convenit, etiamsi objurgatione opus sit.

προσεξετάσαντα) ἐτάζω, Futurum ἐτάσω, Aoristus *primus* ἤτασα, *Participium* ἐτάσας, *Compositum* ἐξετάσας, *deinde* προσεξετάσας *à* προσεξετάζω.

ῥηθησόμενον) Inuſitatum ῥέω, dico, ῥήσω, ἔῤῥηκα, ἔῤῥημαι, ἔῤῥησαι, ἔῤῥηται, ἐῤῥήθην, ῥηθήσομαι, ῥηθησόμενος *Participium primi Futuri paſsivi.*

οὕτω δημοσιεύειν) ſubaudi δεῖ, Oportet aut προσήκει *convenit, quod ante præceſsit. Cæterùm* οὕτω *cum Infinitivo pulcrè ponitur post aliquod Participium, ut hoc loco.*

δημοσιεύειν) δῆμος populus, δημόσιος publicus, δημοσιεύω *publicum reddo & evulgo. Cæterum illa in* εύω, *partim activè, partim neutraliter uſurpantur: quædam utroque modo, quædam voce tantùm paſsiva.*

εὐπροσήγορον, γλυκὺν &c. Hi omnes Accuſativi *referendi ſunt ad Infinitivum orationis præcedentis. Oportet quemque, ubi prius expenderit, quid sit dicendum, ita demum proferre ſermonem, ipſum, inquam,* εὐπροσήγορον, *hoc est, comiter appellantem, simulque* γλυκὺν, *id est, ſuavem, & ita in cæteris*

Accuſativis, quaſi ſubaudiatur participium verbi ſubſtantivi, nempe ὄντα, id est, existentem, ut ita loquamur, id quod ut melius percipiatur, mutemus orationis faciem, & pro infinitivo collocemus modum finitum, pro Accuſativo Nominativum, hoc pacto: Oportet ut ubi quid dicendum sit, expenderit, ita demum ſermonem proferat, ipſe inquam, simul existens comis in congreſſu, ſuavis in conſuetudine, &c. Est enim hìc oratio in longum producta, multitudine Accuſativorum, qui in diversis membris positi, tamen ad eandem pertinent periodum, id quod interpres mutavit, conversis membris in clauſulas, ideoque singulis fermè verbum oportet, addidit, aut aliud consimilis significationis.

ἀπροσήγορον) ab ἀγορὰ fit προσηγορέω, ſaluto, appello, & προσήγορος, unde ἀπροσήγορος, *qui non gravatim ſalutat.*

ἐντεύξεσι) ἔντευξις colloquium, congreſſus, verbale ab ἐντυγχάνω, *ut ſuprà, simplex* τυγχάνω, *quod tempora ſumit à* τεύχω.

γλυκὺν) Accuſativus ab ὁ γλυκὺς, τοῦ γλυκέος.

ὁμιλίαις) Nominativus est ἡ ὁμιλία, à nomine ὅμιλος.

ἡδὺ) ὁ ἡδὺς ſuavis, τὸ ἡδὺ ſuave & ſuavitas ſubstantivè.

θηρώμενον) θὴρ, θηρὸς fera, θήρα venatio, θηράω & θηράομαι, *venor, aucupor. Craſis,* θηρῶμαι, *Participium* θηρώμενος.

εὐμενεῖς)

εὐμενοῦς) μένος animus, δυσμενὴς, inimicus, malevolus, εὐμενὴς benevolus, amicus, Genitivus εὐμενέος. Crasis autem εὐμενοῦς primæ declinationis contractorum.

παρακλήσεως) καλέω: Futurum καλέσω, aut καλήσω, ut suprà. Præteritum activum κέκληκα per Syncopen, pro κεκάληκα, Passivum κέκλημαι, κέκλησαι, verbale ἡ κλῆσις, ut suprà. Compositum ἡ παράκλησις, τῆς παρακλήσεως à παρακαλέομαι.

προσηνὲς) αἶνος laus, inde Adjectivum ἀπηνὴς, sævus, immitis, crudelis quasi ἀπὸ vel ἄποθεν αἴνου, id est, procul à laude, nihil enim magis invisum populo, quam crudelitas; ex αἶνος autem eliditur jota, & α migrat in η, contrarium est προσηνὴς mitis, mansuetus, placidus. Nam in hujusmodi compositionibus, ἀπὸ & πρὸς sæpenumerò contraria sunt, ἀπόθετος rejectus, πρόσθετος ascitus. Igitur à προσηνὴς neutrum est τὸ προσηνὲς, captum substantive pro mansuetudine.

τὸ προσηνὲς ἔχοντα) Interpres τὸ προσηνὲς ἔχων, interpretatur mansuetudinis opinionem colligere. Nam ἔχειν non tantùm significat habere, sed etiam præbere & præstare, quasi dicat Basilius: Benigna adhortatione præbendam, & præstandam esse morum mansuetudinem & clementiam.

τὸ τραχὺ) asperum, id est, asperitatem à Masculino ὁ τραχύς.

κἂν) per Crasin, pro καὶ ἂν, ut suprà.

ἐπιτιμῆσαι) τιμὴ, inde τιμάω, Futurum τιμήσω, Aoristus primus, ἐτίμησα, *Infinitivus* τιμῆσαι, *Inde* ἐπιτιμῆσαι *ab* ἐπιτιμάω, *increpo.*

δέοι) δεῖ oportet, per Crasin, à δέει Optativus autem δέοι *citra Crasin effertur, nec dices* δοῖ *pro* δέοι.

ἀπωθούμενον) ὠθέω, Compositum ἀπωθέω, & deponentaliter ἀπωθέομαι, *Crasis* ἀπωθοῦμαι *repello, rejicio.*

προκαταλαβὼν γὰρ ἑαυτὸν διὰ ταπεινοφροσύνης, οὕτως ἂν εὐπρόσδεκτος ἔσῃ τῷ δεομένῳ τῆς θεραπείας.

Præoccupans enim teipsum per humilitatem, ita facilè acceptus eris indigenti curatione.

Ita enim maximè castigando acceptus eris, si infrà fastigium tuum descendens id feceris.

προκαταλαβὼν) λαμβάνω Tempora sumit à λήβω, *secundus Aoristus* ἔλαβον. *Participium* λαβὼν, *Compositum* καταλαβὼν à καταλαμβάνω, *id est, occupo, complector, invado, & etiam idem quod reum perago, quasi dicat Basilius: Si prius ipse te per modestiam tanquam reum judicaveris, nec te immunem à culpa duxeris: sed velut communem miseriam apud alterum miseratus fueris, facilius admittetur adhortatio tua, quippe qui non videaris alterum arroganter increpare, sed communem casum delere. A*

κατα-

καταλαμβάνω fit προκαταλαμβάνω, præoccupo, Aoristus secundus προκαταλαβών. Cæterum haud scio, num Budæus legerit προκαταλαβών, an potius προκαταβαλών, id est, prius dejiciens, siquidem vertit: infra fastigium tuum descendens, tanquàm à verbo καταβάλλω dejicio, demitto, unde & καταβεβλημένος, abjectus, de quo postea dicetur.

ἑαυτὸν) teipsum, nam etiam est secundæ personæ, *ut suprà.*

ταπεινοφροσύνης) ταπεινὸς humilis, ταπεινόφρων modestus, *humilia de se sentiens,* τοῦ ταπεινόφρονος, *inde* ἡ ταπεινοφροσύνη, *modestia animi, per Syncopen, pro* ταπεινοφρονοσύνη, *ut suprà in* σωφροσύνη.

εὐπαράδεκτος) δέχομαι, δέξομαι, δέδεγμαι, δέδεξαι, δέδεκται· *verbale* δεκτὸς, *ut suprà. Compositum* παράδεκτος *à* παραδέχομαι, *inde* εὐπαράδεκτος *qui facilè suscipitur & admittitur.*

πολλάκις δὲ χρήσιμος ἡμῖν καὶ ὁ τοῦ προφήτου τρόπος τῆς ἐπιπλήξεως· ὃς τῷ Δαβὶδ ἁμαρτόντι, οὐκ παρ᾽ ἑαυτοῦ ἐπήγαγε τὸν ὅρον τῆς καταδίκης, ἀλλ᾽ ὑποβολῇ προσώπου χρησάμενος, αὐτὸν ἐκεῖνον ἐκάθισε τοῦ ἰδίου κριτὴν ἁμαρτήματος, ὥστε αὐτὸν καθ᾽ ἑαυτοῦ προεξενεγκόντα τὴν κρίσιν, μηδὲν ἔτι μέμφεσθαι τὸν ἐξελέγξαντα.

Plerumque verò utilis nobis & Prophetæ modus increpationis, qui David peccanti non à semetipso impegit modum damnationis, sed suppositione personæ usus,

uſus, ipſum illum constituit proprii judicem peccati, adeò ut ipſe adverſus ſemetipſum pronuncians judicium, nihil ſuccenſeret increpanti.

Plerumque verò conducibilis nobis erit ea increpandi ratio, quam Propheta ſecutus est, qui peccati reo Davidi non à ſemetipſo impegit damnationis modum, ſed accersita perſona utens, judicem illum ipſum in proprio crimine æstimando constituit, adeo præjudicio in ſeſe facto, nihil ille deinde habuit, quod ſuccenſeret increpanti.

πολλάκις) πολλὸς multus, πολλάκις ſæpius, δέκα decem, *δεκάκις decies, ἑπτὰ ſeptem, ἑπτάκις ſepties, πέντε quinque, πεντάκις, ἓξ ſex, ἑξάκις, & ita in cæteris.*

προφήτου) φημὶ, dico πρόφημι prædico, conjugationem *ejus, vide ſuprà. Tempora ſumuntur à φάω, φήσω, πέφηκα, πέφημαι, πέφησαι, πέφηται, inde compositum, προπέφηται, verbale ὁ προφήτης Propheta, ut ſuprà, τοῦ προφήτου primæ Declinationis.*

ἐπιπλήξεως) πλήττω, πλήξω, πέπληχα, πέπληγμαι, πέπληξαι, unde ἡ πλῆξις, ut ſuprà. Compositum ἐπίπληξις, τῆς ἐπιπλήξεως à verbo ἐπιπλήττω increpo.

Δαβὶδ) Historia est ſecundi Regum cap: 12.

ἁμαρτοῦντι) ἁμαρτάνω pecco. Tempora ſumit ab ἁμαρτέω, *ut ſuprà. Futurum ἁμαρτήσω. Aoristus primus*

mus ἡμάρτησα. *Aoristus secundus* ἥμαρτον, *de cujus formatione diximus suprà. Participium* ὁ ἁμαρτὼν, τοῦ ἁμαρτόντος, τῷ ἁμαρτόντι.

ἐπήγαγε) ἄγω, secundus Aoristus ἦγον, Atticè ἤγαγον, *ut suprà. Compositum* ἐπάγω, *secundus Aoristus* ἐπῆγον, *&* *Atticè* ἐπήγαγον, ἐπήγαγες, ἐπήγαγε.

καταδίκης) ἡ δίκη, inde καταδίκη supplicium, condemnatio.

ὑποβολῆ) ὑποβάλλομαι propono, tanquam fingo, *inde Verbale* ἡ ὑποβολὴ *suppositio & tanquam fictio.*

χρησάμενος) χράομαι, Futurum χρήσομαι, Aoristus *primus medius* ἐχρησάμην, *Participium* χρησάμενος.

ἐκάθισε) ab ἕω sedeo, fit ἵζω pleonasmo literæ ζ. *Solet autem propter pleonasmum converti* ε *in* ι, τέκω, τίκτω, ῥέπω, ῥίπτω, μένω, μίμνω, *sic ab* ἕω *fit* ἵζω, *inde compositum ex præposione* κατὰ, *quod magis receptum est* καθίζω. *Futurum* καθίσω. *Aoristus primus* ἐκάθισα, ἐκάθισας, ἐκάθισε· *fitque augmentum ante præpositionem, quod compositum nihil addat ad significationem, ut suprà. Est autem* καθίζω *interdum neutrum, id est, sedeo: interdum activum, id est, colloco, constituo, & sedere facio, hoc loco capitur activè.*

κριτήν) κρίνω judico, Futurum κρινῶ, Præteritum *activum* κέκρικα, *Passivum* κέκριμαι, κέκρισαι, κέκριται,

ται, *Verbale* ὁ κριτὴς, *judex, ut ſuprà.*

ἁμαρτήματ@) ἁμαρτάνω, Futurum ἁμαρτήσω, ab ἁμαρτέω, *Præteritum activum* ἡμάρτηκα, *Paſſivum* ἡμάρτημαι, *Verbale nomen* τὸ ἁμάρτημα, τοῦ ἁμαρτήματ@, *ut ſuprà.*

ὥστε) ponitur cum Infinitivo, μέμφεσθαι, de hoc *ſuprà.*

προεξενεγκόντα) φέρω, ſecundus Aoristus ἤνεγκον ab ἐνέγκω, *Participium* ὁ ἐνεγκὼν, τοῦ ἐνεγκόντος, τὸν ἐνεγκόντα. *Compoſitum* ἐξενεγκὼν *ab* ἐκφέρω, *deinde* προεξενεγκὼν *à* προεκφέρω, *id est, prius effero & pronuncio.*

κρίσιν) ἡ κρίσις, τῆς κρίσεως, Verbale à κρίνω.

ἐξελέγξαντα) ἐλέγχω, Futurum ἐλέγξω, Aoristus *primus* ἤλεγξα, *Participium* ἐλέγξας, *Compoſitum* ἐξελέγξας *ab* ἐξελέγχω.

Ἕπεται δὲ τῷ ταπεινῷ καὶ καταβεβλημένῳ φρονήματι ὄμμα στυγνὸν καὶ εἰς γῆν συννενευκὸς, σχῆμα ἠμελημένον, κόμη αὐχμηρὰ, ἐσθὴς ῥυπῶσα, ὥστε ἃ ποιοῦσιν οἱ πενθοῦντες κατ' ἐπιτήδευσιν, ταῦτα ἐκ τοῦ αὐτομάτου ἡμῖν ἐπιφαίνεσθαι.

Comitatur autem humiles atque abjectos animos oculus triſtis, & in terram intuens, habitus neglectus, coma ſqualida, veſtis ſordida, ita ut quæ faciunt lugentes ſecundùm ſtudium, ea ex ſpontaneo in nobis appareant. Et

Et conſentaneus quidem fuerit ſummiſsis atque abjectis animis, tristis oculus atque deorſum vergens, habitus neglectus, ſqualida coma, vestis ſordida: adeò quæ lugentes conſulto meditatoque faciunt; ea ſuapte animi ſponte in nobis, & veluti habitu temerario extitiſse videri debent.

ἕπεται) ἕπομαι ſequor, comes ſum, Dativo jungitur.

καταβεβλημένῳ) βάλλω, Futurum βαλῶ. Præteritum *activum* βέβληκα, *ut ſuprà. Paſsivum* βέβλημαι, *Participium* βεβλημένος, *Compoſitum* καταβεβλημένος, *abjectus, à* καταβάλλω, *dejicio, demitto.*

ὄμμα) ὄπτομαι, Præteritum paſsivum ὦμμαι, Verbale τὸ ὄμμα, *ut ſuprà.*

στυγνὸν) Multa nomina fiunt ab Aoristo ſecundo, *ejusque ſervant penultimam & characteristicon* πείθω, ἔπιθον, πιθανὸς. *Sic à* στύζω. *Futurum* στύξω, *Aoristus ſecundus* ἔστυγον, *Nomen* στυγανὸς, *ſed per Syncopen dicitur* στυγνὸς *tristis.*

συννενοηκὸς) νοέω, νοήσω, νενόηκα. Participium ὁ νενοηκὼς, *Neutrum* τὸ νενοηκὸς. *Compoſitum* συννενοηκὸς *à* συννοέω.

σχῆμα) ἔχω quædam tempora ſumit à σχέω. σχήσω, ἔσχηκα, ἔσχημαι. *Verbale* το σχῆμα, *ut ſuprà dictum est.*

ἠμελημένον) ἀμελέω, Futurnm ἀμελήσω, Præteritum

activum ἠμέληκα. *Passivum* ἠμέλημαι, *Participium* ἠμελημένος.

αὐχμηρὰ) αὐχμὴ squallor, inde Adjectivum αὐχμηρός.

ἐσθής) ἕω induo. Futurum ἕσω. Præteritum activum εἷκα, *Passivum* εἷσμαι, εἷσαι, εἷσαι, *unde* ἑστὸς, *Verbale, ut suprà. ut autem ab* ἀργὸς *fit* ἀργὴς, ἀργῆτος, *&* *à* γυμνὸς, γυμνὴς, γυμνῆτος *sic ab* ἑστὸς *fieret* ἑστὴς, ἑστῆτος, *sed tenuis* τ *migrat in aspiratam* θ, *quod pensatur prima syllaba, ubi vertitur* ἑ *aspiratum in* ἐ *tenue, dicimusque* ἡ ἐσθὴς, τῆς ἐσθῆτος, *vestis.*

ῥυπῶσα) Participium Fæmininum ῥυπάω ut βοάω, βοῶσα.

κατ' ἐπιτήδευσιν) secundùm studium, id est, *studiò, consultò.*

ἐπιτήδευσιν) ἡ ἐπιτήδευσις, verbale ab ἐπιτηδεύω, ut suprà.

αὐτομάτου) Obsoletum est verbum μάω, id est, prom*ptus sum, unde* μεμαως, *ut suprà, finge verbum in* μι, μίμημι, *Futurum* μήσω, *Præteritum activum* μέμηκα, *Passivum* μεμαμαι, μέμασαι, μέμαται. *Verbale* ματὸς, *ut suprà, quasi dicas, promptus, inde* αὐτόματος *ultroneus, spontaneus, suapte natura promptus, nec aliunde adhibita cura ascitus,* ἐκ τοῦ αὐτομάτου *fiunt, quæ sua sponte eveniunt, quasi per se, nulla extrinsecus advocata causa.*

Χιτὼν διὰ ζώνης προσεσταλμένος τῷ σώματι, τὸ μέν τοι ζῶσμα μήτε ἄνω τῶν λαγόνων, γυναικῶδες γὰρ, μήτε χαῦνον, ὥστε διαῤῥεῖν τὸν χιτῶνα, βλακικὸν γάρ.

Tunica per cingulum astricta corpori, verumtamen cinctus neque ſuprà ilia: muliebre enim: neque laxus, ut diffluat tunica, desidioſum enim.

Tunica cinctu appreſsa sit corpori & astricta: cinctus neque muliebrem in modum ilia exuperet, neque prælaxus fluxam tunicam efficiat.

προσεσταλμένος) στέλλω, στελῶ, ἔσταλκα, ἔσταλμαι, Participium ἐσταλμένος, *Compositum* προσεσταλμένος *à* προστέλλω *ſuccingo, astringo, ſcribiturque per unicum* σ.

ζῶσμα) ζωννύω cingo, Futurum ζώσω. Præteritum *activum* ἔζωκα. *Paſsivum* ἔζωσμαι. *Verbale* τὸ ζῶσμα.

λαγόνων) ὁ λαγών, τοῦ λαγόνος, id est, ilia.

γυναικώδης) ἡ γυνάιξ, τῆς γυναικὸς inde ὁ καὶ ἡ γυναικώδης, *hic & hæc muliebris*, τὸ γυναικῶδες.

διαῤῥεῖν) ῥέω, Infinitivus ῥέειν Crasis ῥεῖν, *Compoſitum* διαῤῥεῖν *à* διαῤῥέω *geminum* ρρ, *ut ſuprà dictum est.*

βλακικὸν) ὁ βλάξ, τοῦ βλακὸς mollis, unde ὁ βλακικὸς *mollis & piger: & qui corpore desidet, pro*

 quo

quo posuimus Nomen desidiosum, ut numero Græcorum responderemus.

καὶ τὸ βάδισμα μήτε νωθρὸν, ὡς ἔκλυσιν τῆς ψυχῆς κατηγορεῖν, μηδ' αὖ σφοδρὸν καὶ σεσοβημένον, ὡς ἐμπλήκτους αὐτῆς τὰς ὁρμὰς ὑποφαίνειν.

Et incessus neque segnis, ut dissolutionem animi declaret, neque rursus vehemens & incitatus, ut consternatos ipsius impetus significet.

Incessus esto nec segnis, ne animum dissolutum declaret, nec rursus vehemens insolenterque incitatus, ne consternatos impetus animi significet.

βάδισμα) βαδίζω, Futurum βαδίσω, Præteritum activum *βεβάδικα, Passivum βεβάδισμαι. Verbale τὸ βάδισμα, ut suprà.*

ἔκλυσιν) λύω, Futurum λύσω, Præteritum activum *λέλυκα, Passivum λέλυμαι, λέλυσαι, Verbale ἡ λύσις, ut suprà. Compositum ἔκλυσις ab ἐκλύω.*

κατηγορεῖν) ab ἀγορᾷ fit Verbum κατηγορέω, muta*tione α in η. Infinitivus κατηγορέειν, Crasis κατηγορεῖν· quod verbum non solùm significat accusare, sed etiam demonstrare, declarare, ut arguo apud Latinos: Degeneres animos timor arguit, id est, demonstrat, ostendit.*

σεσοβημένον) σοβέω, σοβήσω, σεσόβηκα, σεσόβημαι, Participium

ticipium στσοβημέν@, *turbulentus, concitatus, à verbo* σοβεομαι *turbulenter ingredior, & obvium quemque submoveo & protrudo.*

ἐμπλήκτους) πλήττω, πλήξω, πέπληχα, πέπληγμαι, πέπληξαι, πέπληκται, *Verbale* ὁ πληκτὸς, *ut suprà, & cum* ἐν *Præpositione* ἔμπληκτος.

Cæterùm in hac epistolæ parte geminum est ὡς, *id est, ut: & tamen Budæus utroque loco posuit ne, propterea quod in hujusmodi orationibus, idem efficere solet negatio & affirmatio.*

Σκόπος ἐσθῆτος εἷς, κάλυμμα εἶναι σαρκὸς πρὸς χειμῶνα καὶ θέρος αὔταρκες.

Scopus vestis unus, operimentum esse carnis contra hyemem & æstatem sufficiens.

Unum modò sit vestitus propositum, operimentum ut existat, ab æstus frigorisque injuria corpus asserere aptum & idoneum.

καλυμμα) καλύπτω, καλυψω, κεκάλυφα, κεκάλυμμαι, *Verbale* τὸ κάλυμμα, *ut suprà.*

σαρκὸς) ἡ σὰρξ, τῆς σαρκὸς, caro, carnis.

αὔταρκες) αρκέω sufficio, αὐτὸς ipse, hinc, ὁ & ἡ αὐτάρκης, *qui ipse sibi sufficit, sufficiens, externis adminiculis non indigens, sed sua ipsius sorte contentus,*

tentus, Neutrum τὸ αὔταρκες, *accentu in antepenultima, ut ſuprà dictum de Vocativo* ὦ Δημόσθενες *à Nominativo* ὁ Δημοσθένης.

Μήτε δὲ ἐν χρώματι τὸ ἀνθηρὸν διωκέσθω, μήτε ἐν τῇ κατασκευῇ τὸ λεπτὸν καὶ μαλακόν. τὸ γὰρ τὰς ἐν ἐσθῆτι διαχροίας περισκοπεῖν, ἴσον ἐστὶ γυναικείῳ καλλωπισμῷ, ὃν ἐκεῖναι ἐπιτηδεύουσι, ἀλλοτρίῳ ἄνθει παρειὰς καὶ τρίχας ἑαυτῶν καταβάπτουσαι.

Neque verò in colore amænitas exquiratur, neque in structura tenue & molle. Nam in veste nitidos colores circumſpicere, æquale est muliebri ornamento, quod illæ affectant, extraneo flore malas & crines ſuos ipſarum intingentes.

Colorum amænitates ne éxquirantur, nec opificiorum deliciæ prætenues ac molliculæ. Etenim in veste pigmentorum lautitias conſectari, perinde est, atque si muliebrem comptum nobis accommodemus, quem magno illæ studio sibi aptare ſolent, accersitis lenociniis crines malosque inficientes.

χρώματι) χρόω vel χρώω obſoletum verbum, Futurum χρώσω. *Præteritum activum* κέχρωκα, *Paſſivum* κέχρωμαι, *Verbale* τὸ χρῶμα, *color, ut ſuprà*, τοῦ χρώματος, τῷ χρώματι. *Ut autem thema reperiamus, tametsi obſoletum, præstat ſurſum aſcendere hoc pacto:* χρώματι *Dativus est, Genitivus autem* χρώματος, *Nominativus* τὸ χρῶμα. *Neutra verò in* μα *ſunt nomina Verbalia, quæ deducuntur à prima perſona*

Præte-

Præteriti Passivi ablato incremento, & converso μαι in μα, fit igitur χῶμα à κέχωμαι, quod formatur ab activo præterito κέχωκα, erit ergò Futurum χώσω. Præsens, nec tertiæ potest esse conjugationis, nec quartæ, illic enim præteritum passivum assumit σ ante μαι, ut suprà, ut à πείθω πείσω, πέπεισμαι, à φράζω φράσω πέφρασμαι, qua lege diceretur τὸ χῶσμα à Præterito κέχωσμαι, erit igitur præsens sextæ conjugationis χώω, nam in hac conjugatione, non omnia sumunt σ ante μαι, aut erit præsens χόω, & per Crasin χῶ in tertia circumflexorum. In conjugationibus autem circumflexorum, quando penultima præteriti activi est longa, non assumitur σ, ut scripsimus suprà in Institutionibus, diciturque χῶμα, per ῶ non χόμα per ό. Præteritum igitur Passivum unde hoc verbale proficiscitur, est κέχωμαι per ω, quod si scribitur ο parvum, diceremus κέχοσμαι, & inde verbale τὸ χόσμα, interjecta litera σ.

ἀνθηρὸν) ἄνθος flos, ἀνθηρὸς floridus, jucundus, amænus *τὸ ἀνθηρὸν, amænum, Substantivè amænitas.*

διωκέσθω) διώκω persequor, sector, studiosè affecto, *Passivum διώκομαι, Imperativus διώκου, διωκέσθω.*

καταισκλῇ) Dativus à καταισκλὴ, Simplex ἡ σκλή.

λεπτὸν) λέπω decortico, Futurum λέψω, Præteritum λέλεφα, *Passivum, λέλεμμαι, λέλεψαι, λέλεπται, Verbale λεπτὸς, ut suprà, tenuis, minutus, quasi decorticatus.*

λεπτὸν

λεπτὸν καὶ μαλακὸν) Utrumque Adjectivum, & in *genere Neutro, capitur hìc Substantivè.*

ἴσον) ἴσος æqualis, interdum jota est breve; dum *ſcribitur* ἴσος *accentu acuto. Interdum producitur, & ſcribimus* ἶσος *circumflexè, quia longa ante brevem finalem circumflectitur, ut* ἑσῶτος, *ut ſuprà.*

γυναικείῳ) ἡ γυνὴ, τῆς γυναικὸς, inde fit Adjectivum *in* ειος, ὁ γυναικεῖος *muliebris.*

καλλωπισμῷ) κάλλος pulcritudo, ὤψ, ὦπος facies, *hinc verbum* καλλωπίζω *excolo, accuratè orno, Futurum* καλλωπίσω, *Præteritum activum* κεκαλλώπικα, *Paſsivum* κεκαλλώπισμαι, *Verbale* ὁ καλλωπισμὸς, *tertiæ Declinationis, ut ſuprà.*

ἀλλοτρίῳ) ἄλλος alius ἀλλότριος alienus, aſscitius.

ἄνθει) τὸ ἄνθος, τοῦ ἄνθεος, τῷ ἄνθεϊ, Crasis ἄνθει.

τρίχας) ἡ θρὶξ, τῆς τριχὸς per τ, ut ſuprà. Accuſativus *pluralis* τὰς τρίχας, *accentu in priore ſyllaba, ut ſupra.*

Ἀλλὰ μὴν καὶ παχύτητος οὕτως ἔχειν ὁ χιτὼν ὀφείλει, ὡς μὴ δεῖσθαι κοινωνοῦ πρὸς τὸ θάλπειν τὸν ἐνδυόμενον.

Atque & craſsitudine sic habere tunica debet, ut nec indigeat ſocio ad fovendum indutum.

Tunica sit eo uſque craſsa, ut alio opus non sit integumento ad calefaciendum corpus, ea contectum.

ἀλλὰ μὴν) at verò, enim verò, atqui.

παχύτητος) ὁ παχὺς craſsus, inde Substantivum ἡ παχύτης, τῆς παχύτητος *craſsitudo.*

παχύτητος οὕτως ἔχειν) Eleganter Genitivus additur, *quoties* ἔχω *ponitur cum adverbiis. Lucianus* ὡς ἕκαστος γνώμης ἢ ἐμπειρίας εἶχεν. *In cujusmodi orationibus ſubaudias* ἕνεκα *vel* χάριν, *quæ crebrò in Genitivis intelliguntur,* γένους οὕτως εἶχε, *tali erat genere, id est, ſic ſe habebat, quod ad genus attinet,* παχύτητος οὕτως ἔχειν ὀφείλει, *quantum ad craſsitudinem pertinet, ſic ſe habere debet.*

δεῖσθαι) Crasis ex Infinitivo δέεσθαι, à δέομαι, indigeo.

πρὸς τὸ θάλπειν) ad fovendum, vel calefaciendum, est *Infinitivus pro Gerundio, ut ſuprà in* πρὸς τὸ ἐμποιῆσαι.

ἐνδυόμενον) δύω, ἐνδύω, ἐνδύομαι, induor, Participium *præſentis temporis,* ὁ ἐνδυόμενος *qui induitur.*

ὑπόδημα δὲ τὸ εὐτελὲς μὲν κατὰ τὴν ἀξίαν, ἀνενδεῶς δὲ τὴν χρείαν ἀποπληροῦν.

Calcarium verò vile quidem ſecundùm dignitatem, citra indigentiam, neceſsitatem implens.

Calciarium esto precio quidem illud vili, ſed quod vicem ſuam implere poſsit.

ὑπόδημα) δέω, δήσω, δέδηκα, δέδημαι, sic ab ὑποδέω, ὑποδέδημαι, *unde Verbale* τὸ ὑπόδημα, *ut ſuprà. Subaudiendum autem hoc loco verbum ſubstantivum sit vel est, ut etiam antea.*

ἀτελὲς) τέλος interdum impenſa & ſumptus, πολυτελὴς *ſumptuoſus, sic* ἀτελὴς *vilis & facilè parabilis impenſæ.*

ἀνενδεῶς) ἐνδεῶς indigenter, ut sic loquamur, & *per* α *privativum* ἀνενδεῶς *citra indigentiam.*

ἀποπληροῦν) πλήρης plenus, πληρόω impleo, Par*ticipium* ὁ πληρόων, τὸ πληρόον, *Crasis* πληροῦν, *Compositum* ὑποπληροῦν *à verbo* ἀποπληρόω.

καὶ ἅπαξαπλῶς, ὡς ἐν τῷ ἐνδύματι ἡγεῖσθαι προσήκει τὸ χρειῶδες, οὕτω καὶ ἐν τροφῇ ἄρτος ἐκπληρώσει τὴν χρείαν, καὶ ὕδωρ θεραπεύσει τὴν δίψαν τῷ ὑγιαίνοντι, καὶ ὅσα ἐκ σπερμάτων παροψήματα, πρὸς τὰς ἀναγκαίας χρείας τὴν ἰσχὺν τῷ σώματι δύναται διασώσασθαι.

Et ſemel in univerſum ut in indumento præire convenit utile, sic & in cibo panis explebit indigentiam, & aqua ſedabit sitim ſano, & quæ ex leguminibus obſonia, ad neceſsarios uſus robur corpori poſſunt conſervare.

Et

Et ut ſemel omnia in univerſum complectar, ut in veste comparanda, rationem inprimis constare oportet utilitatis, ita in cibo panis uſus expleverit, id quod opus est ad alimentum: aquæ potus ſedaverit sitim homini integræ valetudinis, quibus accedent ea pulmenta, quæ ex leguminibus ad uſus tantùm necessarios facta tuendæ integræ corporis firmitati.

ἁπαξαπλῶς) ἅπαξ ſemel, ἁπλῶς simpliciter deni*que & ſummatim, quæ duo adverbia simul junguntur, ut etiam dicitur* ἁπαξάπας, *id est, universus.*

ἐνδύματι) δύω, ἐνδύω, ἐνδύσω, ἐνδέδυκα, ἐνδέδυμαι. *Verbale* τὸ ἔνδυμα, *ut ſuprà,* τοῦ ἐνδύματος, τῷ ἐνδύματι.

ἡγεῖσθαι) ἡγέομαι. Infinitivus, ἡγέεσθαι, Crasis ἡγεῖσθαι, *id est, præire, & tanquam primas partes obtinere.*

χρειῶδες) χρεία uſus ὁ καὶ ἡ χρειώδης, utilis, χρειῶδες *utile, Substantivum capitur pro utilitate.*

τροφῆς) τρέφω nutrie, ἡ τροφή, alimentum, cibus, ut *ſuprà.*

ἐκπληρώσει) πληρόω. Futurum πληρώσω, Compositum ἐκπληρώσω, *forſan ſcribendum hîc* ἐκπληρώσῃ, *& post,* θεραπεύσῃ *in Subjunctivo, nam Budæus vertit expleverit & ſedaverit: quanquam & Latini Indicativum quandoque sic uſurpare ſolent, valebis pro valeas.*

σπερμάτων) σπείρω, Futurum σπερῶ, Præteritum acti-

vum ἔσπαρκα, *Paſsivum* ἔσπαρμαι, *Verbale* τὸ σπέρμα, τοῦ σπέρματος, *per* ε, *ut etiam* τὸ τέλμα, *à* τέλλω, τὸ τέρμα *à* τείρω, *ut ſuprà.*

παροψήματα) ὀψάω, ὀψήσω, ὤψηκα, ὤψημαι, Compoſitum παρώψημαι, *Verbale* τὸ παρόψημα, τοῦ παροψήματος, *ut ſuprà.*

ἀναγκαίας) ἡ ἀνάγκη, neceſsitas, ὁ ἀναγκαῖος neceſsarius, *ut ab* ἀκμὴ ἀκμαῖος, *à* βία, βιαῖος, *ut ſuprà.*

ἰσχὺν) ἡ ἰσχύς, τῆς ἰσχύος, τὴν ἰσχὺν, *ut ſuprà.*

σώματι) τὸ σῶμα, τοῦ σώματος, τῷ σώματι. Plato *dictum putat* σῶμα, *quaſi* σῆμα, *id eſt, ſepulcrum, quòd corpus ſit tanquam ſepulcrum animæ. Quamvis autem non ſtatim occurrant vocum themata, non tamen protinus à rimando ſuperſedebimus, præſertim ubi aliqua deducendi ſpes affulſerit, verbi gratia: Neutra quæ in* μα *deſinunt, à Præterito paſsivo deducuntur, & verbalia ſunt: fingamus igitur thema, à cujus ſignificatione Nomen ipſum non multum abludat;* σωω *idem eſt quod* ὑγιαίνω *ſanus ſum & valeo, unde legitimè formari poſsit* τὸ σῶμα, *ut prius* χρῶμα *à* χρώω, *non tamen uſitatum eſt* σώω *ut* σώζω, *quemadmodum nec* χρώω, *ſed* χρώζω, *quæ dicta ſunt per pleonaſmum literæ* ζ, *cujuſmodi plurima ſunt ſextæ conjugationis, at interventu* ζ *quartæ* ἕω, ἕζω, δικάω, δικάζω, *&c. ſic à* χρώω *&* σωω *fiunt* χρώζω *&* σώζω, *quæ magis uſitata ſunt, nam crebrò ſunt obſoleta primitiva, & recepta ex illis*

dedu-

deducta, τίκτω, verſatur in uſu, non τέκω primarium.

δύναται) tertia perſona verbi δύναμαι ſecundæ conjugationis *in μι, est autem deponens verbum.*

διασώσασθαι) σώζω, Futurum σώσω, Aoriſtus primus ἔσωσα, *medius* ἐσωσάμην, *Infinitivus* σώσασθαι, *Compoſitum autem* διασώσασθαι. *à verbo* διασώζομαι.

Ἐσθίειν δὲ μὴ λυσσώδη γαστριμαργίαν ἐμφαίνοντα, ἀλλὰ πανταχοῦ τὸ εὐσταθὲς καὶ πρᾶον καὶ περὶ τὰς ἡδονὰς ἐγκρατὲς διασώζοντα, μηδὲ τότε τὸν νοῦν ἀργὸν ἐν τῇ περὶ θεοῦ ἐννοίᾳ ἔχοντα, ἀλλ' αὐτὴν τῶν βρωμάτων τὴν φύσιν, καὶ τὴν τοῦ ὑποδεχομένου σώματος κατασκευὴν, ἀφορμὴν ποιεῖσθαι δοξολογίας, πῶς ποικίλα εἴδη τροφῶν τῇ ἰδιότητι τῶν σωμάτων ἁρμόζοντα, παρὰ τοῦ πάντα οἰκονομοῦντος ἐπινενόηται).

Edere autem non rabidam guloſitatem oſtendentem, ſed ubique conſtans & manſuetum & circa voluptates continens ſervantem, neque tunc mentem otioſam in Deo cogitatione habentem, ſed ipſam alimentorum naturam, & ſuſcipientis corporis structuram, occaſionem facere glorificationis, quomodo varia genera ciborum proprietati corporum congruentia, ab omnia moderante excogitata ſunt.

Inter epulandum hoc cavere convenit, ne helluantium ſpeciem præbeamus, ſed & conſtantiam & manſuetudinem ubique retineamus, atque in percipiendis voluptatibus æquabilem continentiam, ne tum quidem porrò ita animis eſſe feriatis nos oportet, ut commentatione

tatione rerum divinarum vacemus. Quippe qui alimentorum naturam, corporisque aliti opificium argumentum habeamus, divinas laudes exordiendi utique cum in mentem nobis venit, quomodo varia cibi genera corporum qualitati acccommodata, ab eo sint inventa, qui omnia moderatur.

λυσσώδη) λύσσα tabies, ὁ καὶ ἡ λυσσώδης rabidus τοῦ καὶ τῆς λυσσώδεος, τὸν καὶ τὴν λυσσώδεα, *Crasis* λυσσώδη.

γαστριμαργίαν) γαστὴρ venter, μάργος edax, γαστριμαργία, *gulositas.*

ἐμφαίνοντα) φαίνω, ἐμφαίνω, Participium ἐμφαίνων.

διεσταθὲς) ἵστημι tertia perſona præteriti paſsivi est ἕσταται, *Verbale* στατὸς, *ut ſuprà, à quo* ὁ καὶ ἡ διεσταθὴς, τὸ διεσταθὲς, *migrat autem* τ *in* θ, *ut etiam fit ſuprà in* ἐσθής.

βρωμάτων) βρώσκω, Tempora ſumit à βρόω, βρώσω, βέβρωκα, βέβρωμαι, *Verbale* τὸ βρῶμα, τοῦ βρώματος, *ut ſuprà.*

φύσιν) ἡ φύσις, τῆς φύσεως, verbale à φύω, ut ſuprà.

δοξολογίας) δόξα gloria, λόγος ſermo: inde δοξολογία *laus, & verbum* δοξολογέω *glorifico.*

εἴδη) τὸ εἶδος, τοῦ εἴδεος, τὰ εἴδεα Crasis εἴδη.

τροφῶν) τροφὴ, Genitivus pluralis τῶν τροφῶν.

ἰδιότητι)

ἰδιότητι) ἡ ἰδιότης, τῆς ἰδιότητος, τῇ ἰδιότητι ab ἴδιος.

οἰκονομοῦντος) οἶκος, domus, familia, *νόμος lex, hinc οἰκονόμος, qui rebus domesticis tanquam lex est, toti familiæ gubernandæ præfectus, & Verbum οἰκονομέω guberno, dispenso. Participium ὁ οἰκονομέων, τοῦ οἰκονομέοντος. Crasis οἰκονομοῦντος, ut ποιέοντος ποιοῦντος à ποιέων.*

ἐπινενόηται) νοέω, νοήσω, νενόηκα, νενόημαι, νενόησαι, νενόηται. Compositum ἐπινενόηται ab ἐπινοέω.

Εὐχαὶ περὶ τροφῆς ἀξίως γινέσθωσαν τῶν τοῦ θεοῦ παροχῶν, ὧντε νῦν δίδωσι καὶ ὧν πρὸς τὸ μέλλον ἐταμιεύσατο, εὐχαὶ μετὰ τροφὴν εὐχαριστίαν τῶν δεδομένων ἔχουσαι, καὶ αἴτησιν τῶν ἐπηγγελμένων.

Orationes ante cibum dignè fiant Dei donis, quæque nunc dat, & quæ in posterum reposuit; Orationes post cibum, gratiarum actionem datorum habentes, & flagitationem promissorum.

Porrò autem orationes, antequam cibum sumimus, pro dignitate divinarum benignitatum ineundæ sunt, cum earum, quæ in præsenti nobis divinitùs conferuntur, tum verò earum, quæ in posterum eisdem reconditæ sunt. Jam à corporum curatione rursus orationes gratiarum actionem exequantur, jam exceptorum ergò atque eo ampliùs eorum flagitationem, quæ Deus nobis pollicitus est.

ἀξίως)

ἀξίως) ἄξιος dignus, Genitivo jungitur, sic & Adverbium ἀξίως τῶν παροχῶν, *quemadmodum ad Romanos cap: ult:* ἵνα αὐτὴν προσδέξησθε ἐν κυρίῳ, ἀξίως τῶν ἁγίων, *ut eam suscipiatis in Domino, dignè sanctis, id est, ita ut sanctos decet. Ad eundem modum Latini: Vivere naturæ sic convenienter oportet.*

γινέσθωσαν) γίνομαι secundus Aoristus medius ἐγενόμην, *ut suprà. Imperativus* γενοῦ, γενέσθω, *Plurale* γενέσθωσαν.

παροχῶν) ἔχω, παρέχω præbeo ἡ παροχὴ quid quid *largimur & conferimus, vertitur* ε *in* ο, *ut prius dictum est in* τρέπω, τρόπος. *Genitivus pluralis* τῶν παροχῶν.

ὧντε) ὧν Relativum est antecedentis παροχῶν, Græ*ci verò Genitivum ponunt in eodem casu antecedente,* ἀξίως τῶν παροχῶν, ὧν δίδωσι *pro* ἃς δίδωσι, *ut suprà.*

μέλλον) Futurum, sive venturum, est Participium *neutrius generis, præsentis temporis, à verbo* μέλλω, *unde Græcis Futurum tempus dicitur* μέλλων.

ἐταμιεύσατο) ταμιεύω, Futurum ταμιεύσω, Aoristus pri*mus activus* ἐταμίευσα, *Medius* ἐταμιευσάμην, ἐταμιεύσω, ἐταμιεύσατο, *id est, condidit & sepofuit.*

εὐχαριστίαν) χάρις, gratia, beneficium, χαρίζομαι gra*tiam confero, finge vocem activam* χαρίζω, χαρίσω, κεχάρικα, κεχάρισμαι, κεχάρισαι, κεχάρισται, *Verbale* χαριστὸς, *ut suprà, & addita particula* εὖ, *ut* εὐχάριστος,

ειςος, unde εὐχαριςέω, *gratias ago, & Nomen* εὐχαριςία, *gratiarum actio.*

δεδομένων) δίδωμι, Præteritum pafsivum δέδομαι, ut *fuprà, unde Participium* ὁ δεδομένος, ἡ δεδομένη, τὸ δεδομένον.

αἴτησιν) αἰτέω, αἰτήσω, ᾔτηκα, ᾔτημαι, ᾐτῆσαι, Verbale ἡ αἴτησις, τῆς αἰτήσεως, τὴν αἴτησιν, *ut fuprà.*

ἐπηγγελμένων) ἀγγέλλω, Futurum ἀγγελῶ, Præteritum *activum* ἤγγελκα. *Pafsivum* ἤγγελμαι, *Participium* ἠγγελμένος, *Compositum* ἐπηγγελμένος *ab* ἐπαγγέλλω.

Ὥρα μία τροφῆς ἀποτεταγμένη, ἡ αὐτὴ κατὰ περίοδον ἀπαντῶσα, ὡς ἐκ τῶν εἴκοσι τεσσάρων ὡρῶν τοῦ ἡμερονυκτίου μόλις εἶναι ταύτην τὴν προσαναλισκομένην τῷ σώματι, τὰς δὲ λοιπὰς ἐν τῇ κατὰ νοῦν ἐργασίᾳ ἀπασχολεῖσθαι τὸν ἀσκητήν.

Hora una cibi constituta, eadem per ambitum revertens, ita ut ex viginti quatuor horis diei & noctis, vix sit hæc infumpta corpori: at reliquas in circa mentem operatione occupetur exercitator.

Denique cibi fumendi hora sit unica & constituta, eademque femper per ambitum revertens: ut hæc curando corpori destinata, una sit ex quatuor & viginti, quam temporis intercapedinem complectitur diei noctisque vicifsitudo. Reliquas autem horas mens commentando occupata sit, hominis quidem certè, qui menti exercendæ in folitudine fe addixerit.

ἀποτεταγμένη) τάσσω, τάξω, τέταχα, τέταγμαι, Participium τεταγμένος, *Compositum* ἀποτεταγμένος *ab* ἀποτάσσω.

περίοδος ab ὁδὸς multa fiunt, περίοδος, κάθοδος, ἔφοδος, μέθοδος, *& ita in cæteris præpositionibus.*

ἀπαντῶσα) ἀντάω, Participium ὁ ἀντάων, ἀντάουσα, *Crasis* ἀντῶσα, *Compositum* ἀπαντῶσα *ab* ἀπαντάω.

εἰκοσιτεσσάρων) de numeralibus dictum est suprà.

ἡμερονυκτίου) ἡμέρα, dies, ἡ νὺξ, τῆς νυκτὸς, nox inde τὸ ἡμερονύκτιον, *tempus complectens diem & noctem.*

προσαναλισκομένην) ἁλίσκω, ἀναλίσκω, προσαναλίσκω, προσαναλίσκομαι, *Participium* προσαναλισκόμενος.

ἀπαχολεῖσθαι) χολὴ, inde verbum ἀχολέω, ἀχολέομαι, *Compositum* ἀπαχολέομαι, *Infinitivus* ἀπαχολέεσθαι, *& per Crasin* ἀπαχολεῖσθαι, *ut* ποιεῖσθαι.

ἀσκητὴν) ἀσκέω, ἀσκήσω, ἤσκηκα, ἤσκημαι, ἤσκησαι, ἤσκηται, *Verbale*, ὁ ἀσκητὴς, *ut suprà.*

Ὕπνοι δὲ κοῦφοι καὶ εὐαπάλλακτοι, φυσικῶς ἀκολουθοῦντες τῷ συμμέτρῳ τῆς διαίτης, κατ' ἐπιτήδευσιν δὲ ταῖς περὶ τῶν μεγάλων μερίμναις διακοπτόμενοι.

Somni verò leves & facilè discedentes, naturaliter sequentes proportionem diætæ, secundùm studium autem de magnis curis interrupti.

Somni

Somni leves ſunto, ejusque modi, qui executi facilè poſsint, ex naturæ utique præſcripto, ad victusque rationem appositi. Id verò interim accurandum, studioque aſsequendum est, ut commentandis rebus arduis ipsi paſcantur ſomni.

διαπάλλακτοι) ἀλλάττω, ἀλλάξω, ἤλλαχα, ἤλλαγμαι, ἤλλαξαι, ἤλλακται. *Verbale* ἀλλακτός, *Compositum* ἀπάλλακτος, *ab* ἀπαλλάττομαι, *deinde cum* εὖ *dicitur* διαπάλλακτος, *id est, qui facilè diſcedit.*

φυσικῶς) ἡ φύσις, natura, φυσικὸς naturalis, unde Adverbium *Φυσικῶς à Genitivo plurali verſo* ν *in* σ.

συμμέτρῳ) μέτρον, inde ὁ σύμμετρος. Neutrum σύμμετρον *Substantivè, id est,* συμμετρία, *proportio.*

διαίτης) ἡ δίαιτα, τῆς διαίτης.

διακοπτόμενον) κόπτω, διακόπτω, διακόπτομαι, *Participium* διακοπτόμενος, *qui interrumpitur. Exemplar Aldinum habet* διαβοσκόμενοι, *à* βόσκω, *quod ſecutus est Budæus: Ipsi, inquiens, paſcantur ſomni.*

Τὸ γὰρ βαθεῖ κάρῳ κατακρατεῖσθαι, λυομένων αὐτοῦ τῶν μελῶν, ὥστε σχολὴν ἀτόποις φαντασίαις παρέχειν, ἐν καθημερινῷ θανάτῳ ποιεῖ τοὺς οὕτω καθεύδοντας.

Nam profundo ſopore detineri, ſolutis ipsius membris, ita ut otium abſurdis visis præbeat, in quotidiana morte facit sic dormientes.

Nam altiore correptum eſse ſopore, sicque eſse veterno diſsoluta hominis contemplatoris membra, ut interim pateat aditus visis abſurdis obrepentibus, id certè instar est quotidianæ mortis.

βαθεῖ) ὁ βαθὺς, τοῦ βαθέος, τῷ βαθέϊ, Crasis βαθεῖ, *de cujusmodi Nominum contractione, ſuprà.*

κάρῳ) κάρος ſomnolentia, gravis ſopor.

καταϰρατεῖσθαι) ϰρατέω, ϰρατέομαι. Infinitivus, ϰρατέεσθαι, *Crasis* ϰρατεῖσθαι, *Compositum* καταϰρατεῖσθαι.

μελῶν) τὸ μέλος, τοῦ μέλεος, τῶν μελέων, Crasis μελῶν.

ἀτόποις) τόπος, hinc ἄτοπος abſurdus.

φαντασίαις) vide ſuprà in φαντασίαις.

καθημερινῷ) ἡμέρα, dies, καθ' ἡμέραν, quasi dicas: *per diem, ut* καθ' ἑκάστην ἡμέραν *per unumquemque diem, per singulos dies: & quia dictum est* καθ' ἡμέραν *per Apostrophum, etiam tanquam unica dictio composita ſcribitur* καθημέραν, *id est, quotidie: unde Adjectivum* καθημερινὸς *quotidianus,* μεθημερινὸς: *diurnus, ut ſuprà in* μεθημερινοῖς.

οὕτω καθεύδοντας) οὕτως & οὕτω idem, ſed hoc ante *conſonantem, illud ante Vocalem,* οὕτως ἐποίησε.

Ἀλλ' ὅπερ τοῖς ἄλλοις ὁ ὄρθρος ἐστὶ, τοῦτο τοῖς ἀσκηταῖς τ'

δ'σε-

εὐσεβείας, τὸ μεσονύκτιον, μάλιστα σχολὴν τῇ ψυχῇ τῆς νυκτερινῆς ἡσυχίας χαριζομένης, οὔτε ὀφθαλμῶν οὔτε ὤτων βλαβερὰς ἀκοὰς ἢ θέας ἐπὶ καρδίαν παραπεμπόντων, ἀλλὰ μόνον καθ᾽ ἑαυτὸν τοῦ νοῦ τῷ θεῷ συνόντος, καὶ διορθουμένου μὲν ἑαυτὸν τῇ μνήμῃ τῶν ἡμαρτημένων, ὅρους δὲ ἑαυτῷ τιθέντος πρὸς τὴν ἔκκλισιν τοῦ κακοῦ, καὶ τὴν παρὰ θεοῦ συνεργίαν εἰς τὴν τελείωσιν τῶν σπουδαζομένων ἐπιζητοῦντος.

Sed quod aliis diluculum est, hoc cultoribus pietatis media nox, maximè otium animæ nocturna quiete largiente, neque oculis, neque auribus noxios auditus aut aspectus in cor admittentibus, sed solum apud ipsam mente cum Deo præsente & corrigente quidem seipsam memoria peccatorum, fines verò sibi ipsi statuente ad declinationem mali, & à Deo auxilium ad perfectionem studiorum implorante.

Atqui quod aliis diluculum, id nox iis dimidiata est, qui se colendæ pietatis studio devoverint. Tum enim præcipuè otium animæ largitur nocturnum conticinium, cum neque oculi aspectus importunos, neque aures auditus obturbatores, intrò ad cor admittunt. Cæterùm mens sola secum cum Deoque negotium habens, tum peccatorum suorum recordatione sese corrigens, fines ipsa sibi præscribit ad vitia aversanda, opem etiam divinitùs implorans ad ea adipiscenda, ad quæ magno studio incitata est.

εὐσεβείας) σέβω colo, veneror, σέβος reverentia & *adoratio, inde Adjectivum ὁ καὶ ἡ εὐσεβὴς, à quo substantivum ἡ εὐσέβεια, τῆς εὐσεβείας contrarium* ἀσεβὴς, ἀσέβεια.

μεσο-

μεσονύκτιον) μέσος medius, ἡ νὺξ, τῆς νυκτὸς nox, noctis: *unde* μεσονύκτιον *media nox, nox intempesta.*

νυκτερινῆς) ἡ νὺξ, τῆς νυκτὸς, à quo νυκτερὸς unde ὁ νυκτερινὸς, ἡ νυκτερινὴ, τῆς νυκτερινῆς. *Quomodo autem Adjectivorum fœminina se habeant, & neutra, scriptum est suprà.*

ὤτων) τὸ ὦς, τοῦ ὠτὸς, ut φῶς, φωτὸς, ut suprà.

βλαβερὰς) τὸ βλάβος, vel βλάβη, nocumentum, in-*de fit* ὁ βλαβερὸς *nocivus, ut à* φόβος, φοβερὸς.

συνόντος) εἰμὶ, sum, Participium ὢν ὄντος, ut suprà. *Compositum* συνὼν, συνόντος, *à verbo* σύνειμι.

διορθουμένους) ab ὀρθὸς fit verbum ὀρθόω. Compositum διορθόω, διορθόομαι, *Crasis* διορθοῦμαι, *Participium* διορθούμενος.

μνήμῃ) μνάομαι, reminiscor; finge vocem activam, μνάω *vel* μνέω. *Futurum* μνήσω, *unde* ἡ μνήμη *ut* ἡ γνώμη, *à Futuro* γνώσω, *&* ἡ ῥώμη *à Futuro* ῥώσω *à* ῥώννυμι, *Dativus* τῇ μνήμῃ.

ἡμαρτημένων) ἁμαρτάνω pecco, tempora sumit ab ἁμαρτέω, *Futurum* ἁμαρτήσω. *Præteritum activum* ἡμάρτηκα *Passivum* ἡμάρτημαι, *Participium* ἡμαρτημένος, *Plurale neutrum* τὰ ἡμαρτημένα, *hoc est, peccata, quæ peccando admissa sunt, ut* τὰ σεσωφρονημένα, *quæ temperanter acta sunt.*

τιθέντος) τίθημι. Participium ὁ τιθεὶς, τοῦ τιθέντος, *ut suprà.*

ἐκκλίσιν)

ἐκκλίσιν) κλίνω, Futurum κλινῶ, Præteritum activum κέκλικα, *Passivum* κέκλιμαι, κέκλισαι, *unde* ἡ κλίσις, *ut supra*; τῆς κλίσεως, τὴν κλίσιν, *Compositum* ἐκκλίνω, *inde* ἔκκλισις.

συνεργίαν) ἔργον opus, συνεργὸς adjutor, auxiliator, & *collega in opere*, ἡ συνεργία *auxilium*.

τελείωσιν) à τέλος fit ὁ τέλειος perfectus, inde *verbum* τελειόω *perficio*, τελειώσω, τετελείωκα, τετελείωμαι, τετελείωσαι, *Verbale* ἡ τελείωσις, *ut suprà*, τῆς τελειώσεως, τὴν τελείωσιν, *id est*, *perfectionem*.

σπουδαζομένων) τὰ σπουδαζόμενα, quæ nobis curæ *sunt*, & *in quæ magno studio incumbimus*, *à* σπουδάζω, *pro eo quod est*, *studiosè expeto*.

ἐπιζητουμένου) ζητέω, Participium ὁ ζητέων, τοῦ ζητέοντος, *Crasis* ζητοῦντος, *Compositum* ἐπιζητουμένου *à verbo* ἐπιζητέω.

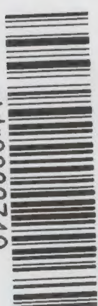
PERORATIO.

Hæc habui quæ de Grammaticis meditationibus in medium afferrem, id potissimum spectans, ne juventus Græcarum literarum avida, diutius quàm par esset, in primis linguæ rudimentis hæreret, sed uno in opusculo totum istarum minutiarum tædium devoraret, gravioribus deinde disciplinis & autorum mancipanda lectionibus. Cum enim futurum sperarem, ut hoc studium apud plurimos minore gravaretur invidia, si compendio temporis mediocrem cognitionem attulisse videretur, non committendum putavi, ut hac parte studiosis adolescentibus deessem. Quod etiam eò feci libentius, eoque magis conandum esse duxi,

quòd

quòd nullus fermè hodie terrarum sit angulus sine Græcarum literarum fautoribus: ſed apud quosvis hominum ordines, non paucis pro ſua quisque vice, rem pulcherrimam & maximè frugiferam provehant & exornent. Quidam doctiſsimis ingenii ſui monumentis, alii extruendis Gymnasiis, alii alendis linguarum profeſsoribus, nunquam intermorituram sibi gloriam pepererunt: Quorum insignem unum, nullique ſecundum, nostra nec tulit ætas, Joannem Tartesium, quem felix & ſemper doctis fæcunda viris, in hac luce gaudens contemplatur Lutetia omnium literarum Mecænatem, Præsidem Collegii Lexoviensis. Is igitur vir linguarum patrocinium ita ſuſcipit, ut unus ferè sit instar totius Galliæ, nusquam diſcipulorum numerus major, nusquam tanta profeſsorum cohors, omnium Muſarum dotibus instructiſsima. Quem enim ille non ultrò aſsiſcit, paſcit & ornat, quem eruditionis nomen commendavit? Est ubi Latinè diſcas commodius, illic Græcè fortaſse melius, ibi contra Hebraicè: verum hoc Lexovienſe Collegium bonorum omnium est mare: Latinos, Græcos, Hebræos habet multos: quin & Chaldæos atque Arabicos propediem dabit, si modò parere liceat, quod diu parturivit: adeo gladiatorio quodam animo Præſes ille in hanc laudem incumbit, quasi in fatis eſset, ut unus linguarum studiis promovendis præeſset: dignus profectò, qui Regum gazas & opulentiſsimos theſauros poſsideat, tam excelſa & benefica natus voluntate, ut ſeipſum literarum ſaluti devoviſse videatur. Quapropter omnes linguarum candidatos decet, ut hunc virum colant & venerentur, pro meritis in cælum laudibus vehant, nomen celebrent, eique ſucceſsus proſperos, & multorum ſæculorum annos precentur. Nam vivente Tartesio, ſemper incolumes literæ durabunt, & nunquam cadere poterunt.

Biblioteka Jagiellońska
stdr0023740

